7,62 MM-ES KALASNYIKOV (AK) GÉPPISZTOLY LEÍRÁSA ÉS KEZELÉSI UTASÍTÁSA

19. oldal hibás

A HONVÉDELMI MINISZTÉRIUM KIADÁSA

1958

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

A GÉPPISZTOLY RENDELTETÉSE ÉS HARCÁSZATI JELLEMZÉSE

A 7,62 mm-es Kalasnyikov (AK) géppisztoly (1. ábra) nagyteljesítményű, egyéni önműködő lőfegyver, mely az ellenség élőerejének kis távolságon belüli leküzdésére szolgál.

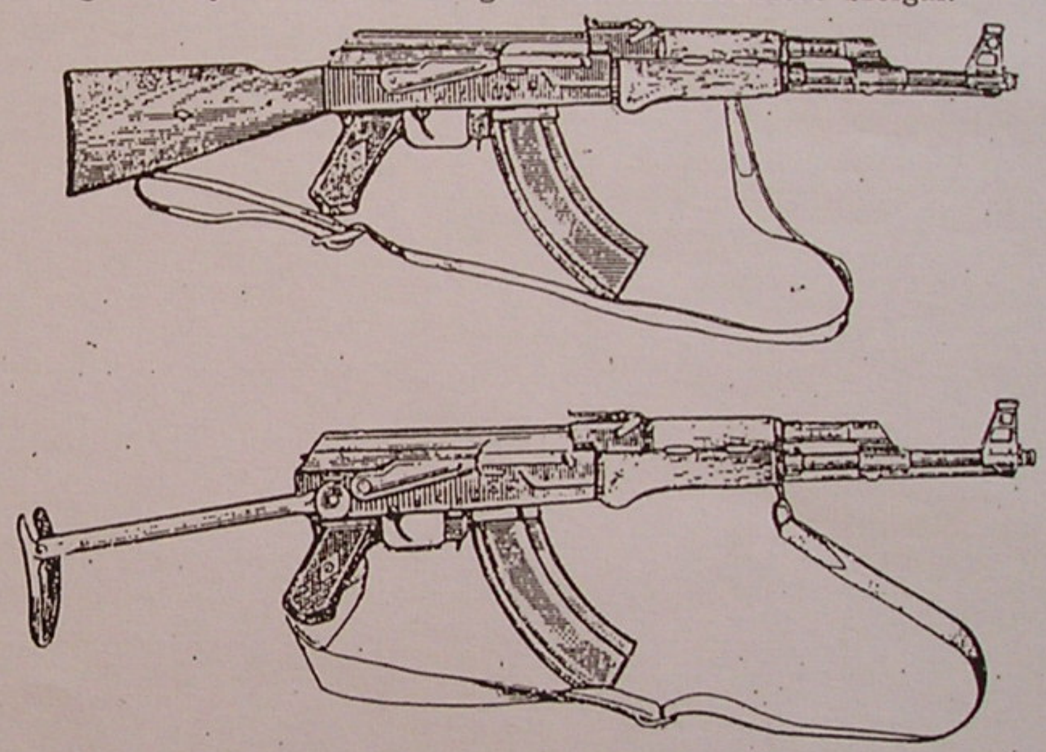

1. ábra. Kalasnyikov géppisztoly:
felső — fatusával; alsó — behajtható válltámasszal.

A géppisztoly egyes- és sorozattűz leadására alkalmas. Fő tüzelési mód a sorozatlövés.

Rövid sorozatokban leadott sorozattűz esetén a géppisztoly 500 m távolságon belül csoportos és egyes célok leküzdésére alkalmas. A géppisztoly tüze leghatásosabb 300 m-en belül.

A géppisztolyból egyes lövésekkel legjobb eredményeket 400 m-en belül érünk el. Gyakorlott lövészek célzott, egyes lövéssel 600 m-ig is eredményesen lőhetnek.

Lövedékének 1500 m-en belül ölő hatása van.

A géppisztoly gyakorlati tűzgyorsasága:

— sorozatlövésnél 90—100 lövés percenként,

— egyes lövésnél 40 lövés percenként.

A géppisztoly lőszere 1943 M. 7,62 mm-es töltény.

A géppisztoly főbb adatait lásd az 1. mellékletben.

A GÉPPISZTOLY-SZERKEZET RÖVID ISMERTETÉSE

A 7,62 mm-es Kalasnyikov (AK) géppisztoly az önműködő fegyverek csoportjába tartozik. Automatikus működése az álló cső megfelelő furatán kiáramló lőporgázok gázdugattyúra kifejtett hatásán alapszik.

2. ábra. Kalasnyikov géppisztoly behajtható válltámasszal, menethelyzetben.

A csőfurat töltényűr felőli lezárása a zár elfordításával és a zár reteszelő szemölcseinek a tok reteszfészkeibe való befekvésével történik.

A géppisztolynak 30 töltényt befogadó íves tára van.

Az íves csapóirányzék 800 m távolságon belüli irányzásra alkalmas. A kakas-típusú elsütőszerkezetet az ütőrugó mozgatja.

Az elsütőszerkezet egyes- és sorozatlövést állító tűzváltószerkezettel van ellátva.

A tűzváltókar egyben a véletlen lövések elleni biztosításra is szolgál.

A géppisztolyok tusás és válltámaszos kivitelben készülnek.

Menetkész állapotban, síelésnél vagy ejtőernyős ugrásnál a válltámaszt behajtják a tok alá (2. ábra).

Előírás szerint a géppisztolyból kihajtott válltámasszal lőnek, azonban — idő hiányában — behajtott válltámaszú géppisztollyal is lehet lőni.

Első rész

A GÉPPISZTOLY ALKATRÉSZEINEK ÉS SZERKEZETEINEK LEÍRÁSA[1]

A géppisztoly szétszerelése, összeszerelése és megvizsgálása

I. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY ALKATRÉSZEINEK ÉS SZERKEZETEINEK LEÍRÁSA

A 7,62 mm-es Kalasnyikov géppisztoly a következő fő részekből és szerkezetekből áll (3. ábra)[2]: 1 cső a 2 tokkal, 3 irányzószerkezet, 4 zár, 5 zárkeret, 6 helyretolószerkezet, elsütőszerkezet, 7 tokfedél, 8 gázdugattyúvezető a felsőággyal, 9 alsóágy, 10 tusa a 15 rögzítőcsappal, 11 markolat a 14 csavarral és a 12 tár.

A géppisztolyhoz ezenkívül a 13 tartozékok vannak a tisztítás, a kenés, a szétszerelés és az összeszerelés elvégzéséhez.

1. A cső

A cső (4. ábra) a lövedék vezetésére szolgál. A cső külső felületére az 1 szorítóhüvely, a 2 célgömbbilincs, a 3 gázhenger, a 4 alsóágyrögzítő gyűrű és az 5 irányzéktalp van felerősítve.

A cső torkolati részén kívül 6 menet van, melyre gyakorlótölténnyel történő lövésnél a visszalökéserősítőt csavarjuk fel, hátrább a célgömbbilincs, a gázhenger, az alsóágyrögzítő gyűrű

[1] Az ábrák alatti szövegben zárójelben fel vannak tüntetve a géppisztoly szerelési egységeinek és alkatrészeinek rajzszámai.

[2] Itt a tusás géppisztoly alkatrészeit ismertetjük. A lehajtható válltámaszú géppisztoly egyes alkatrészeinek szerkezetét, melyek eltérnek a tusás géppisztoly alkatrészek szerkezetétől, a tusás géppisztoly megfelelő alkatrészeinek leírása után ismertetjük.

és az irányzéktalp rögzítésére szolgáló hengeres részek láthatók, majd a 7 ütköző váll, mellyel a cső felfekszik a tokban; a 8 töltényűr felőli megvastagított rész a 9 menettel a tokkal való összecsavaráshoz.

A cső hengeres részein láthatók a célgömbbilincs, a gázhenger és az irányzéktalp csapok 10, 11, 12 félköríves hornyai,

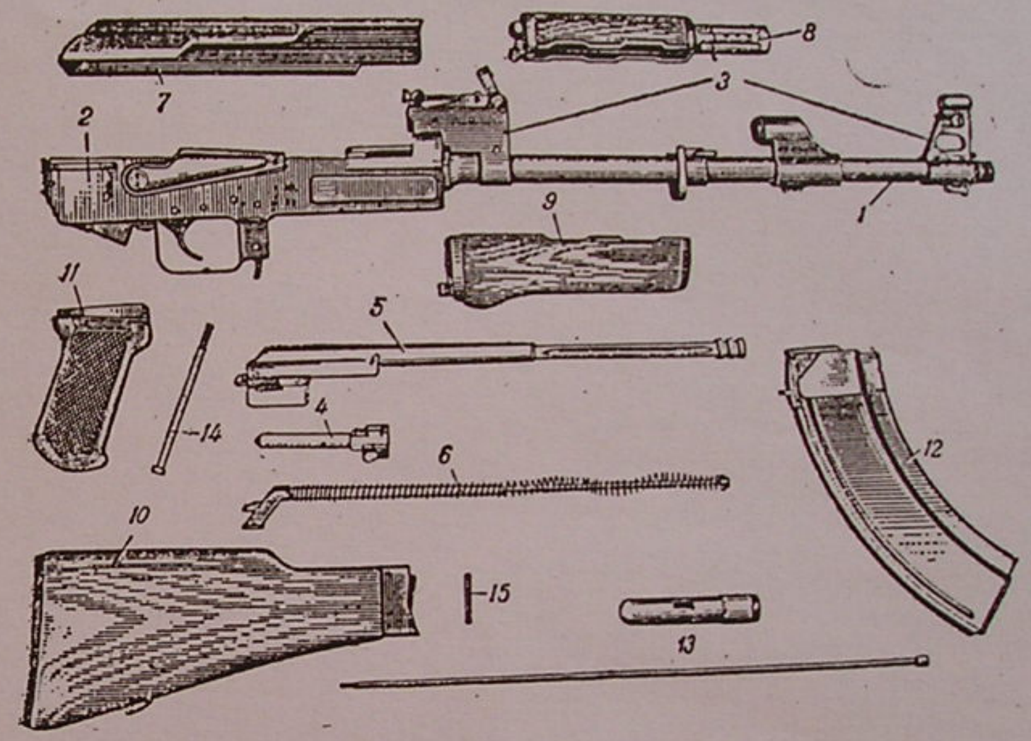

3. ábra. Kalasnyikov géppisztoly fő részei:

1 — cső (1—10); 2 — tok (szb. 1—1); 3 — irányzószerkezet; 4 — a zár (szb. 3—2); 5 — zárkeret (szb. 3—1); 6 — helyretolószerkezet (szb. 4); 7 — tokfedél (0—1); 8 — gázdugattyúvezető a felsőággyal (szb. 1—12); 9 — alsóágy (szb. 6.); 10 — tusa (szb. 5); 11 — markolat (szb. 8); 12 — tár (szb. 7); 13 — tartozékok és a tisztítóvessző; 14 — markolatcsavar (0—19); 15 — tusarögzítőcsap.

valamint egy 13 félköríves horony az alsóágyrögzítő gyűrű retesze számára.

A cső furata a 14 töltényűrből és a 15 huzagolt részből áll.

A töltényűrt a huzagolt résszel a 16 átmeneti kúp köti össze, mely a lövedék egyenletes besajtolását biztosítja az ormózatokba.

A töltényűr zár felőli végén 17 kúpos leélezést találunk, mely a töltény hegyét a töltényűrbe tereli. A csőfurat huzagolt részén négy, balról jobbra, felfelé csavarodó 18 barázda

van. A barázdák a lövedéknek hossztengelye körüli forgó mozgást adnak, ami biztosítja a lövedék állékonyságát a röppályán.

A barázdák közötti részeket ormózatnak nevezzük. Két szemben levő ormózat közötti távolság a cső űrmérete, ez 7,62 mm.

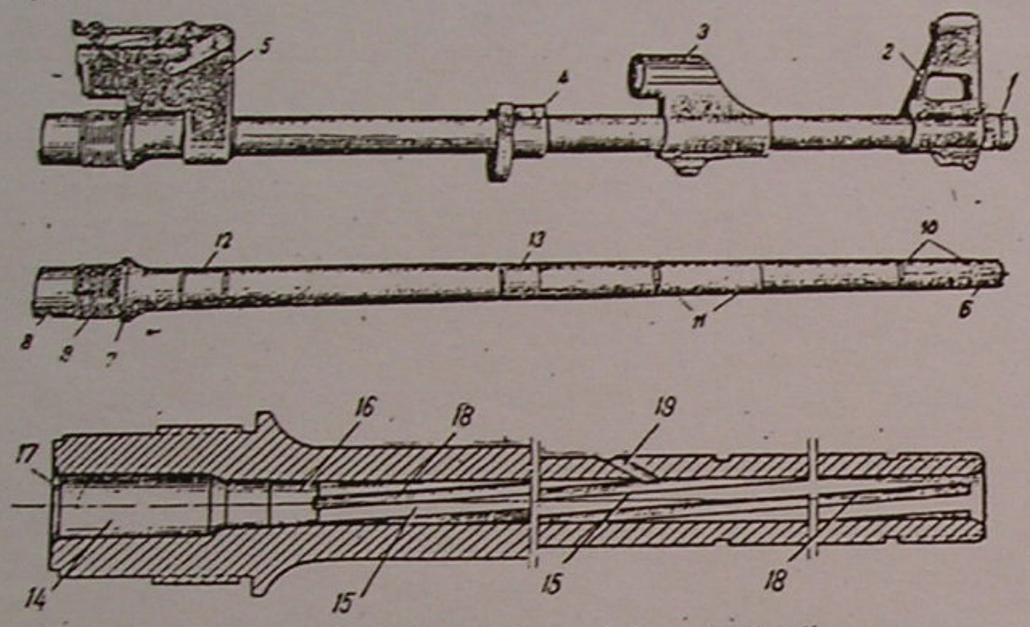

4. ábra. Cső (felső — nézet; alsó — metszet):

1 — szorítóhüvely (0—14); 2 — célgömbbilincs (1—30); 3 — gázhenger (1—29); 4 — alsóágy rögzítőgyűrű (szb. 1—11); 5 — irányzéktalp (1—21); 6 — menet a visszalökéserősítő felcsavarására, gyakorlótölténnyel való lövésnél; 7 — ütköző váll a tokban való felfekvésre; 8 — töltényűr felőli megvastagított rész; 9 — menet a tokkal való összecsavaráshoz; 10 — félköríves horony a célgömbbilincs-csapok számára; 11 — félköríves horony a gázhengercsapok számára; 12 — félköríves horony az irányzéktalprögzítő-csap részére; 13 — félköríves horony az alsóágy rögzítőgyűrű retesze számára; 14 — töltényűr; 15 — huzagolt rész; 16 — átmeneti kúp; 17 — kúpos leélezés; 18 — barázdák; 19 — ferde gázátömlőfurat.

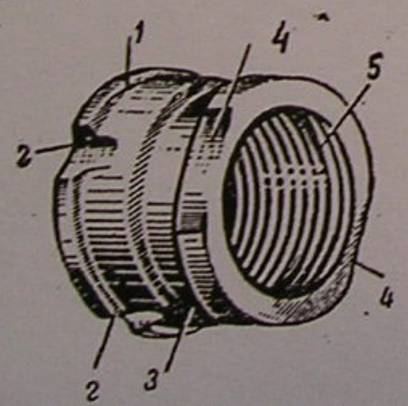

5. ábra. Szorítóhüvely (0—14):

1 — perem; 2 — vájatok; 3 — körhorony; 4 — sík lemunkálás, 5 — menet a csőtorkolatra való csavaráshoz.

A cső középső részén látható egy 19 ferde gázátömlő furat, mely a lőporgázok egy részét a csőfuratból a gázhengerbe juttatja.

A szorítóhüvely (5. ábra) védi a menetet, amelyre gyakorlótölténnyel történő lövésnél a visszalökéserősítőt rácsavarjuk.

A szorítóhüvelyen kívülről 1 perem látható négy 2 vájattal a szorítóhüvely rögzítő számára, 3 körhorony és két 4 sík lemunkálás. A körhorony és a sík lemunkálások rögzítik a csősapkát a csőhöz, a cső tisztításakor. A szorítóhüvelyben belül 5 menet van a csőtorkolatra történő rácsavaráshoz.

A szorítóhüvely rögzítő (6. ábra) a célgömbbilincsen levő fészekbe van szerelve; részei: 1 rögzítő, 2 rögzítőrugó és 3 csap.

A rögzítő mellső vége a szorítóhüvely peremén levő vájatok egyikébe helyezkedik el, amikor a szorítóhüvely rá van csavarva a csőre, s így nem csavarodhat le.

A rögzítőt a rugóval a célgömbbilincsen levő fészekben a csap tartja. Ez a csap a rögzítő 4 bemunkálásánál megy keresztül.

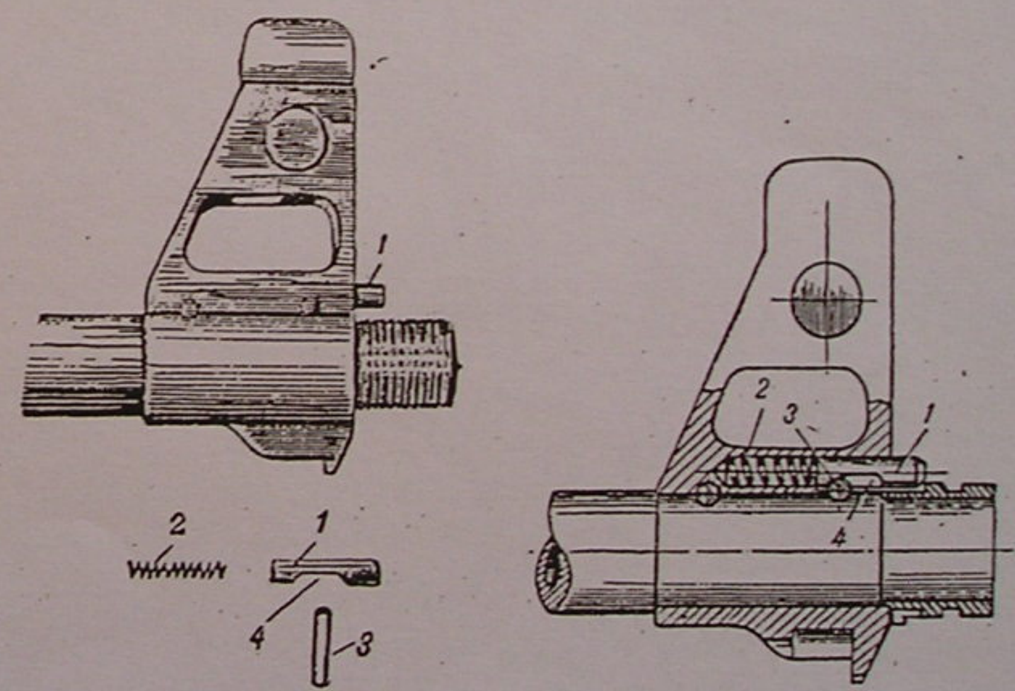

6. ábra. Szorítóhüvely rögzítő. Bal — a rögzítő összeszerelt és szétszerelt állapotban (szorítóhüvely nélkül); jobb — metszetben (szorítóhüvellyel):

1 — rögzítő (1—37); 2 — rögzítőrugó (1—38); 3 — csap; 4 — bemunkálás a rögzítőn.

A gázhenger (7. ábra) a cső ferde furatán átáramló lőporgázt irányítja a gázdugattyúhoz.

A gázhenger külső felületén található: felülről — 1 gyű-

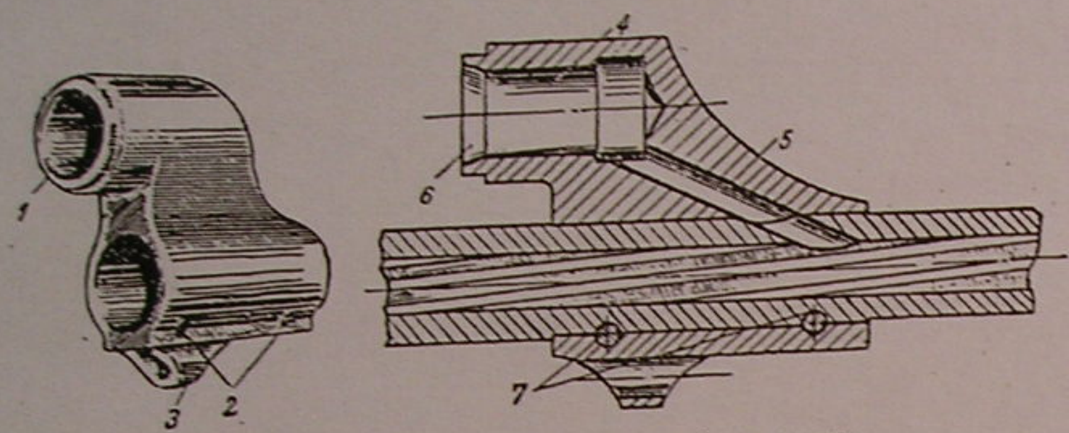

7. ábra. Gázhenger (1—29) (nézet és metszet):

1 — gyűrűs váll; 2 — furatok; 3 — fül a tisztítóvessző vezetésére; 4 — hengerrész; 5 — ferde gázátömlőfurat; 6 — kúpus felület a gázdugattyú irányítására; 7 — csapok.

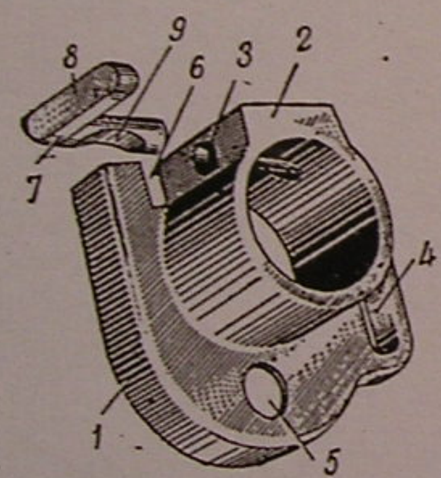

8. ábra. Alsóágy rögzítőgyűrű a retesszel (szb. 1—11):

1 — rögzítőperem; 2 — nyúlvány; 3 — furat a retesz számára; 4 — mellső szíjkengyel (változat: szíjkengyel a gázhengernél); 5 — furat a tisztítóvessző számára; 6 —kivágás a reteszkar részére; 7 — retesz (1—28); 8 — reteszkar, 9 — bemunkálás.

rűs váll, mely a gázdugattyúvezetőt a felsőággyal együtt rögzíti, alulról — két 2 furat és 3 fül a tisztítóvessző vezetésére.

A gázhengeren belül található a 4 hengerrész, amelybe az 5 ferde gázátömlő furaton jut el a csőfuratból kiáramló lőpor-

gáz. A gázhenger mellső végén levő 6 kúpos felület irányítja a gázdugattyút a gázhenger hengeres részébe és meggátolja a gázdugattyú beszorulását a gázhenger végébe.

A gázhenger szorosan illeszkedik a csőre és két 7 csappal van hozzáerősítve.

Az alsóágy rögzítőgyűrű (8. ábra) az alsóágyat a csőhöz erősíti. Részei: 1 rögzítőperem, az alsóágy mellső vége rögzítésére; 2 nyúlvány a retesz részére szolgáló 3 furattal; 4 mellső szíjkengyel a hordheveder felerősítésére; 5 furat a tisztítóvessző számára; 6 kivágás, amelybe a reteszkar helyezkedik el, amikor az alsóágy rögzítőgyűrű a csőhöz van erősítve. A 7 retesz erősíti az alsóágy rögzítőgyűrűt a csőhöz. A 8 reteszkar csaprészén 9 bemunkálás van.

Az alsóágy rögzítőgyűrű akkor van a csőhöz erősítve, amikor a reteszkart hátrafordítjuk, s így a retesz csapja a cső 13 félköríves hornyába helyezkedik el (lásd a 4. ábrát).

Az alsóágy rögzítőgyűrűt akkor lehet a csövön mozgatni, amikor a reteszkar előre van fordítva, így a csapon levő bemunkálás a cső felülete felé néz.

2. A tok

A tok (9. ábra) összetartja a géppisztoly alkatrészeit, irányítja a zár és a zárkeret mozgását. A tok felső részén az 1 vezetőperemek irányítják a zárkeret mozgását.

A vezetőperemen 2 bemarás van a zár reteszelő szemölcsei számára és 3 bemarások, amelyekbe a zárkeret vezetőlécei helyezkednek el, ha a zárkeretet a zárral kivesszük a tokból vagy visszahelyezzük a tokba; a jobb vezetőperemen 4 félköríves bemarás van és 5 leélezés, amely kivetésnél megakadályozza a hüvely (töltény) tokhoz ütődését.

Alulról a tokhoz van szegecselve a 6 sátorvas és a 7 markolattalp.

Ezenkívül a tokon alulról 8 nyílás van a tár és külön a billentyű részére.

A tok jobb falán 10 és 11 kiemelkedések vannak a tokfal megerősítésére; 12 ütköző a tűzváltókar határolására; 13 és 14 bevágások a tűzváltó helyzeteinek rögzítésére; 15 alakos nyílás a tűzváltótengely átállítására (a nyílás hengeres részében helyezkedik el a tűzváltótengely csapja).

A felső 13 bevágás melletti jelölés a tűzváltó sorozatlövésre való átállítását; az alsó 14 bevágás pedig az egyes lövésre való állítását jelöli.

A tok bal falán 16 megvastagítás van a tok felső rész meg-

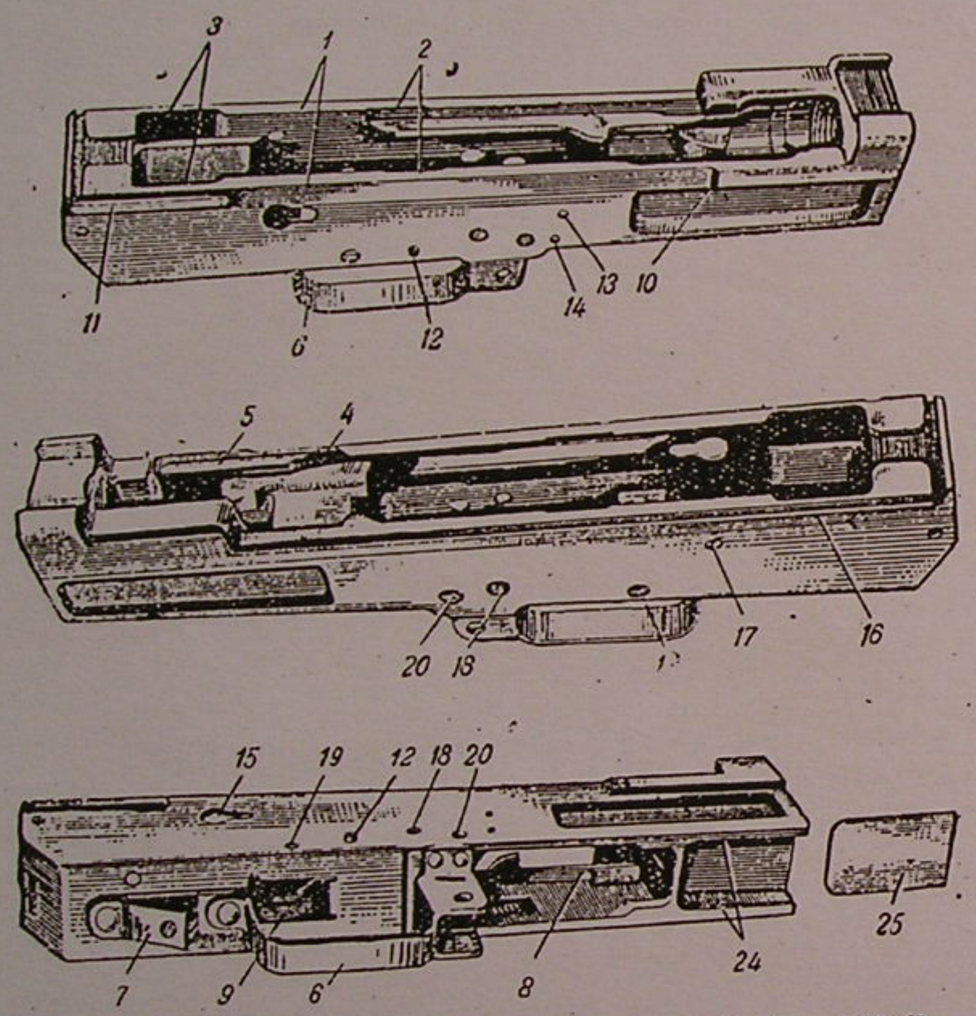

9. ábra. A tok (szb. 1—1) (felső — jobbról, középső — balról és alsó — alulról nézve):

1 — vezetőperemek; 2 — bemarások a zár reteszelő szemölcsei befogadására; 3 — bemarások a zárkeret vezetőlécei számára; 4 — félköríves bemarás; 5 leélezés; 6 — sátorvas; 7 — markolat talp; 8 — nyílás a tár részére; 9 — áttörés a billentyű részére; 10—11 — kiemelkedés a tokfal megerősítésére (változat: nincs kiemelkedés); 12 — ütköző a tűzváltókar határolására (1—20); 13 és 14 — bevágások a tűzváltó helyzeteinek rögzítésére; 15 — alakos nyílás, amelyben a tűzváltó tengelye elfordulhat; 16 — megvastagítás a tok felső részének a megerősítésére (változat: kiemelkedés nincs); 17 — furat a tűzváltótengely bal csapja számára; 18 — furat a kakas tengelye számára; 19 — furat a billentyűcsap számára; 20 — furat a kioldóemelőcsap számára; 24 — hosszirányú kimunkálás az alsóágy számára; 25 — porvédő (1—7).

erősítésére és 17 furat a tűzváltótengely bal csapja számára. Elől a tok bal falán van a géppisztoly száma és a gyártó üzem bélyegzője.

A tok jobb és bal falán 18 furat van a kakas tengelye, 19 furat a billentyűcsap és 20 furat a kioldóemelő csapja számára.

A tok mellső részén felülről (10. ábra) hosszirányú 21 horony található az irányzéktalp hátsó része számára; balról 22 kiemelkedés, amelyben a bal reteszelő perem van kiképezve; jobbról 23 ütközőfelület, amely a zárkeret mozgását határolja és felfogja a zárkeret ütéseit, amikor az a mellső helyzetbe jut.

A tok mellső részén alulról hosszirányú 24 kimunkálás van a 25 porvédő (lásd a 9. ábrát) számára, amely befedi ezt a kimunkálást.

A porvédővel befedett 24 kimunkálás fészket képez az alsóágy beerősítésére.

A tok mellső részén belülről menet van a cső becsavarására; reteszelő peremek — 25 jobb és 26 bal, amelyekkel a zár reteszelő szemölcsei kapcsolódnak a cső elreteszelésekor: 27 kimunkálás a tár mellső rész rögzítésére és 28 peremek a tár felfelé mozgásának határolására, amikor azt a géppisztolyba helyezzük; itt van még a tokhoz szegecselt 29 töltényvezető is.

A töltényvezető a zárat elfordulásra kényszeríti a reteszelés kezdetén, határolja a zár elfordulását a reteszelés végén és a töltényt a töltényűrbe irányítja.

A 30 töltényvezető menetes emelkedése a zár elfordulását biztosítja. A töltényvezető a zár bal reteszelő szemölcsével van kapcsolatban.

A zár elfordulását a reteszelés végén, a töltényvezető 31 jobb válla gátolja.

A töltényt a töltényűrbe a töltényvezető hátsó végén levő 32 terelőperem vezeti.

A tok belsejében zárvezetőlécek vannak — 33 jobb és 34 bal a zár vezetésére. A jobb zárvezetőlécen 35 horony van a kioldóemelőkar számára, a bal zárvezetőlécen — 36 hüvelykivető a hüvely (töltény) kivetésére. Elölről a zárvezetőlécek vastagok, leélezések vannak rajtuk, amelyek irányítják a töltényt, amikor az elhagyja a tár ajkait, és félköríves vájatok, amelybe a zár középső hengeres része helyezkedik el.

A tok hátsó vége (11. ábra) hátlap, amely felfogja a zárkeret ütését, amikor az hátsó helyzetbe ér.

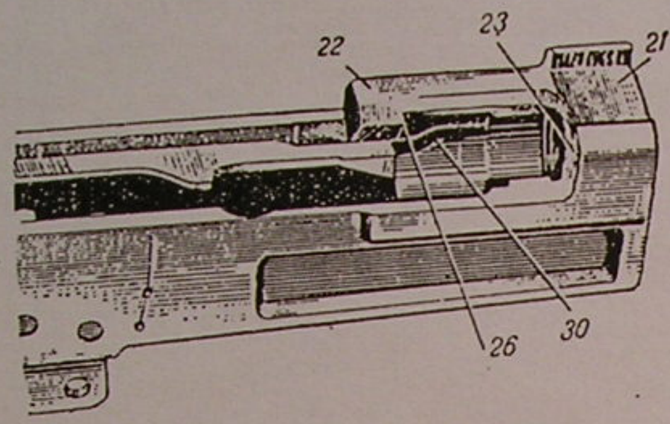

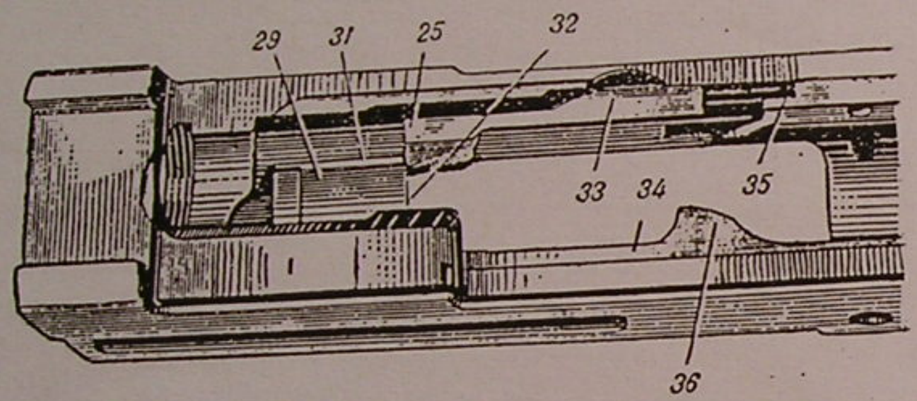

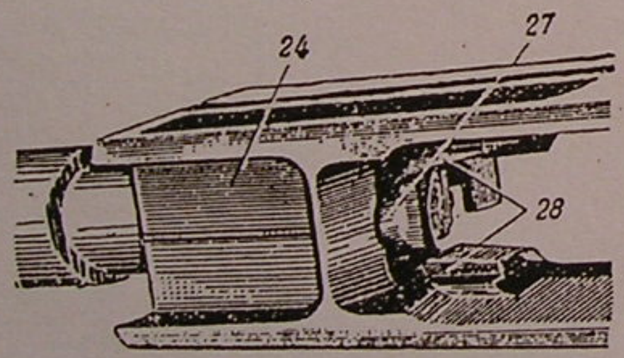

10. ábra. A tok mellső része (felső — jobbról, középső — balról, alsó — alulról nézve):

21 — horony az irányzéktalp elhelyezésére; 22 — kiemelkedés; 23 — ütközőfelület a zárkeret mozgásának határolására; 24 — kimunkálás a porvédő számára; 25 — jobb reteszelőperem; 26 — bal reteszelőperem; 27 — kimunkálás a tár mellső részének a rögzítésére; 28 — peremek a tár fölfelé mozgásának határolására; 29 — töltényvezető (1—9); 30 — a töltényvezető mentes emelkedése; 31 — a töltényvezető jobb válla; 32 — töltényvezető terelő pereme; 33 — jobb zárvezetőléc; 34 — bal zárvezetőléc; 35 — horony a kioldóemelő számára; 36 — hüvelykivető.

A hátlapon látható: felülről — 37 kimarás a helyretolórugóvezető rögzítő sarok számára, 38 horony a tokfedél hátsó széle számára; hátulról — 39 kimunkálás a tusa behelyezésére és 40 furat a tusacsap számára.

A behajtható válltámaszú géppisztoly tok (12. ábra) hátsó részén 1 furat van az összekötőhüvely számára; bal falában —

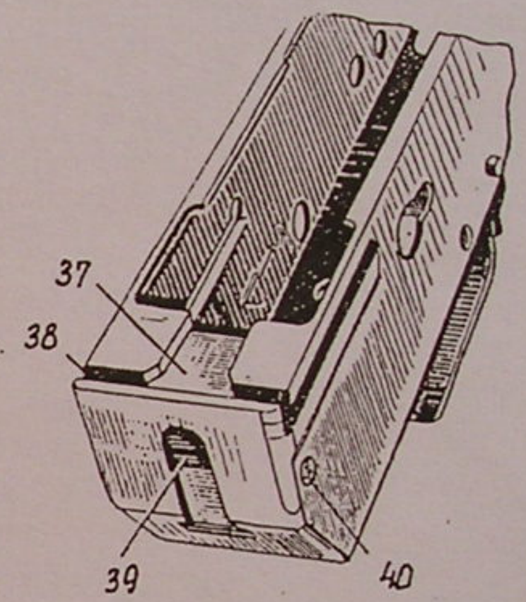

11. ábra. A tok hátsó vége (hátlap):

37 — kimarás a helyretolórúgó-vezető rögzítő sarka számára; 38 — horony a tokfedél hátsó széle számára; 39 — kimunkálás a tusa behelyezésére; 40 — furat a tusacsap számára.

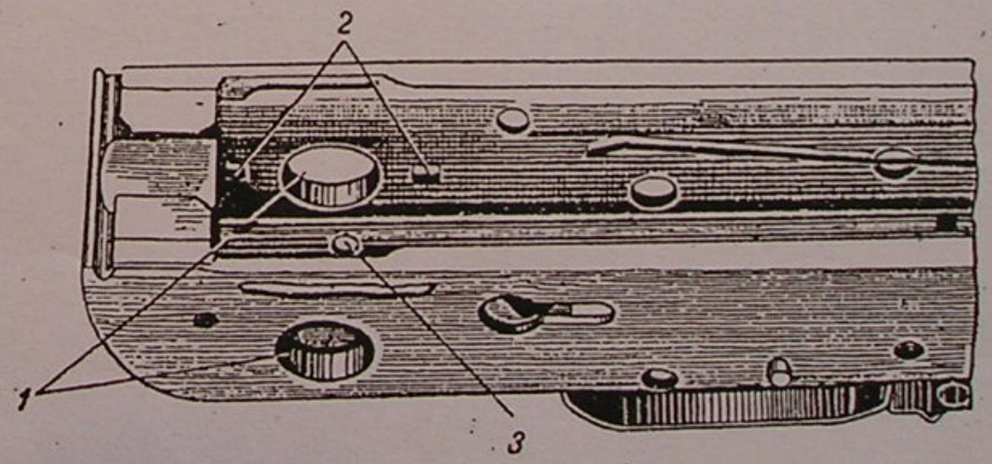

12. ábra. A válltámaszos kivitelű géppisztolytok hátsó része:

1 — furat az összekötőhüvely számára; 2 — nyílás a válltámaszrögzítő számára; 3 — válltámaszrögzítő csapok kiszerelését elősegítő furat,

2 nyílás a válltámaszrögzítő számára; alján — 3 furat, amely megkönnyíti a válltámaszrögzítő csap kiszerelését.

Tárrögzítő (13. ábra) a rugóval együtt tartja a tárat a tok nyílásában. Az 1 reteszből, a 2 reteszrugóból és a 3 retesztengelyből áll.

A tárrögzítőn van még a 4 reteszütköző, amely a tárrögzítő hátrafordítását megakadályozza és 5 furat a tengely számára.

A tárrögzítő a rugóval a 3 retesztengely segítségével kapcsolódik a sátorvashoz.

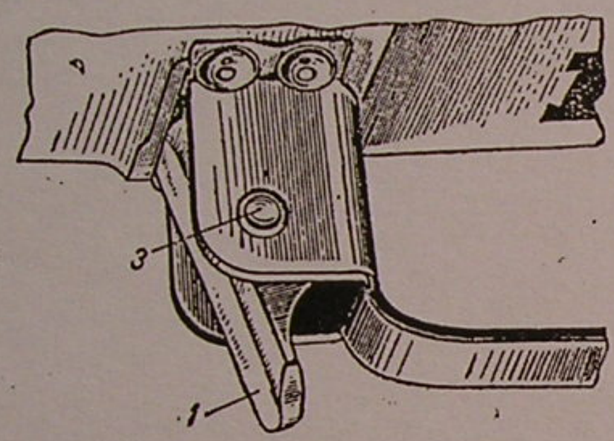

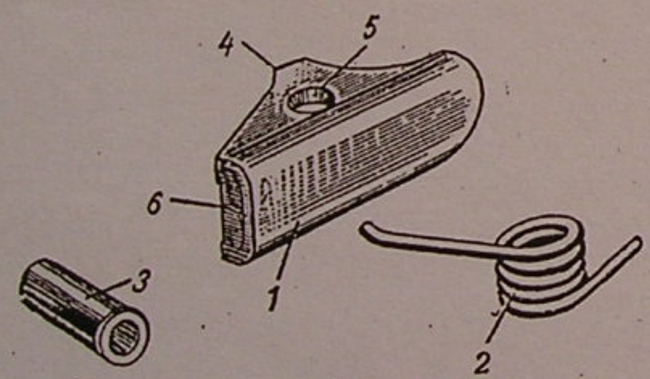

13. ábra. A tárrögzítő szerelt és szétszerelt állapotban:

1 — retesz (0—11); 2 — reteszrúgó (0—12); 3 — retesztengely (0—13); 4 — reteszütköző; 5 — furat a tengely részére; 6 — a retesz felső vége.

A tárrögzítő felső végét a rugó előre szorítja, ennek következtében a 6 retesz felső vége a tár támasza közé kerül és a tárat a tokban tartja.

Vannak géppisztolyok sajtolt tokkal is (14. ábra). A sajtolt tok felépítése a következő:

A tok mellső részébe az 1 betét, hátsó részébe pedig a 2 hátlap van beszegecselve.

Alulról a tokhoz van szegecselve a 3 sátorvas és a 4 markolattalp.

A tok belsejében szegecselve vannak az 5 vezetőlécek, amelyek felső hajlatai vezetik a zárat, az alsó pedig — a tokfalak erősítésére szolgálnak a kakascsap furatai körül.

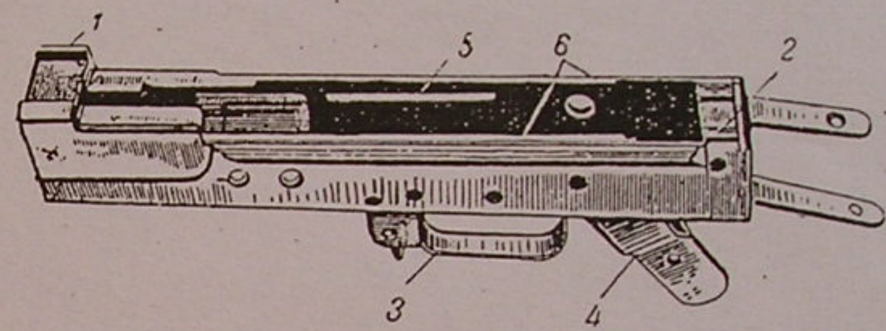

14. ábra. Sajtolt tok (szb. 1—1):

1 — betét (szb. 1—7); 2 — hátlap (1—3); 3 — sátorvas; 4 — markolattalp; 5 — jobb vezetőléc; 6 — peremek.

A tok felső szélei befelé vannak hajlítva és 6 peremet képeznek, amelyek a zárkeretet vezetik.

A sajtolt tokbetéten (15. ábra) látható: a cső becsavarásához szükséges 1 menet; a 2 és 3 reteszelőperemek; a 4 töltényvezető; az 5 és 6 zárvezetőlécek mellső részei; a 7 hüvelykivető; 8 horony az irányzéktalp számára; 9 kimunkálás az alsóágy számára; 10 kimunkálás és 11 peremek a tár részére.

Az alsóágy rögzítésére szolgáló kimunkálást a tok alsó fala fedi. A sajtolt tok hátlapján (16. ábra) látható a helyretolórugóvezető rögzítő sarok számára készült 1 kimarás; 2 horony a tokfedél hátsó széle számára; 3 fészek a tusa mellső vége számára; 4 és 5 furatos nyúlvány a tusa facsavarokkal történő felerősítésére.

A válltámaszos kivitelű, sajtolt tokbetétes géppisztoly hátlapján (17. ábra) két 1 fülecs van 2 furattal. Ugyanilyen furat látható a tokon is.

Ezekbe a furatokba helyezik a válltámasz összekötőhüvelyt, a fülecsek pedig a tok falait erősítik.

HADTUDOMÁNYI KÖNYVTÁR

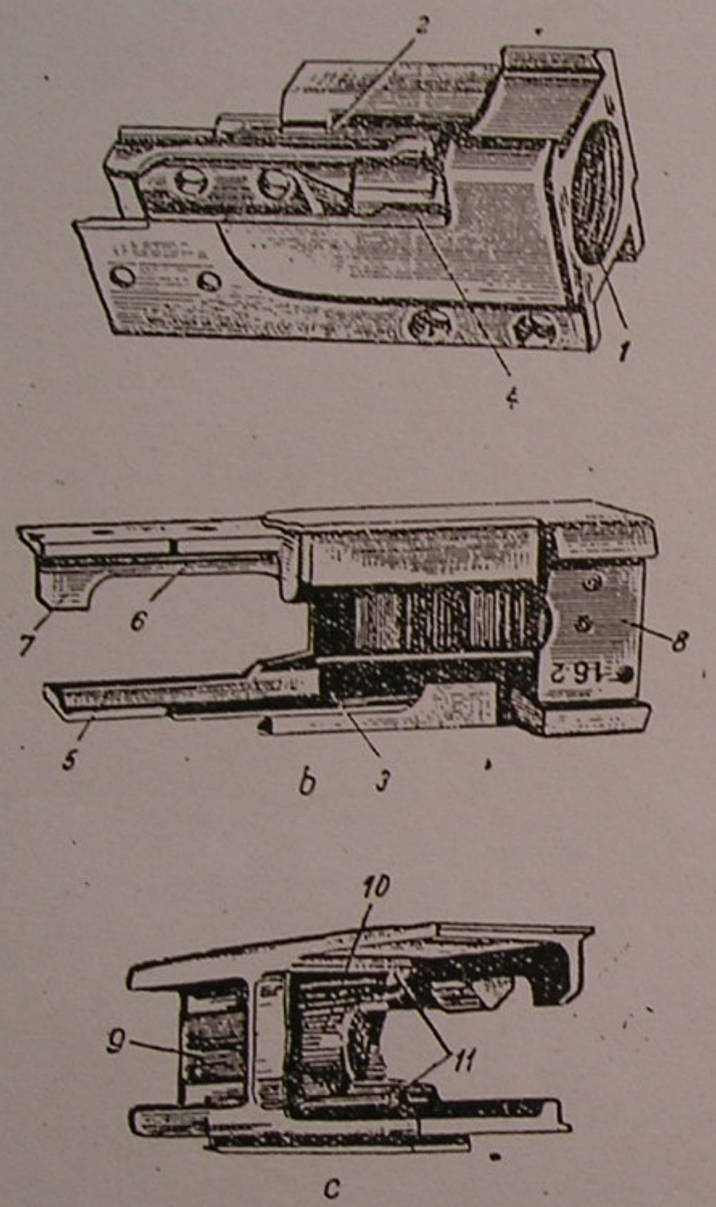

15. ábra. A sajtolt tokbetét (szb. 1—7):

a — jobbról nézve; b — felülről nézve; c — alulról nézve.
1 — menet a cső becsavarására; 2 és 3 — reteszelőperemek; 4 — töltényvezető (1—9); 5 és 6 — zárvezetőlécek; 7 — hüvelykivető; 8 — horony az irányzéktalp számára; 9 — kimunkálás az alsóágy számára; 10 — kimunkálás; 11 — peremek.

Ezenkívül a tok falában és a tokbetét bal fülecsében négyzetalakú 3 kimunkálás látható a válltámaszrögzítő számára, a tok alján pedig 4 furat van, amelyen keresztül a válltámasz szétszerelésekor ki lehet venni a válltámaszrögzítő csapot.

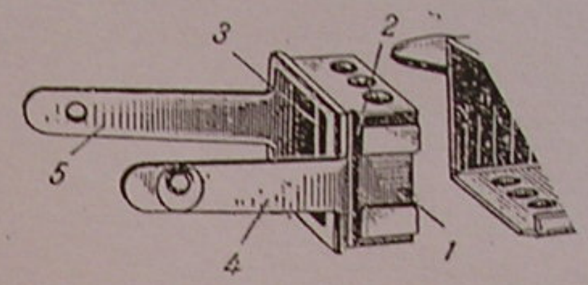

16. ábra. A sajtolt tok hátlapja (1—3) (változat: n.

1 — kimarás a helyretolórúgó-vezető rögzítő sarka számár. fedél hátsó széle számára; 3 — fészek a tusa mellső vége s. erősítő nyulványok furatokkal.

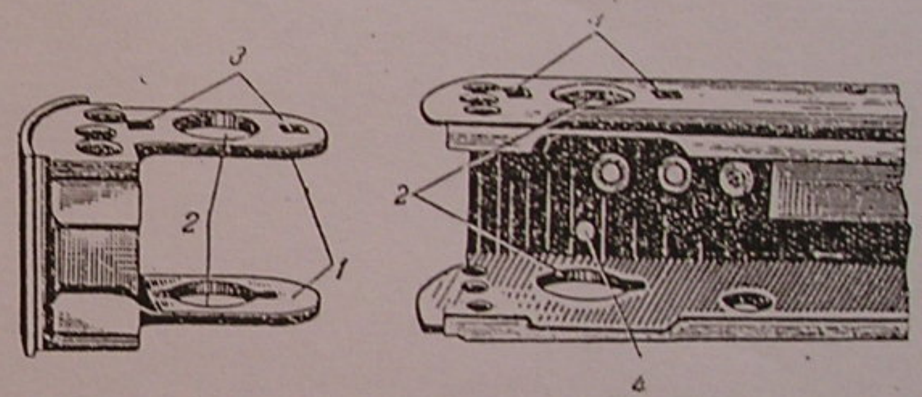

17. ábra. Válltámaszos kivitelű, sajtolt tokbetéttel rendelkező géppisztoly hátlapja (1—49):

1 — fülecsek; 2 — furatok a válltámasz-tengely számára; 3 — négyzetalakú kimunkálás a válltámaszrögzítő számára; 4 — furatok a válltámaszrögzítő csap kiemelésére.

3. Irányzószerkezet

Az irányzószerkezet arra szolgál, hogy lövésnél a géppisztolyt különböző távolságú célra irányozhassuk. A csőre van szerelve. Az irányzékból és a célgömbből áll.

Az irányzék (18. ábra) részei: 1 irányzéktalp az irányzékívekkel, 2 irányzékcsapó, 3 irányzékcsapó rugó, 4 irányzéktoló, 5 irányzéknyomók, a 6 irányzéknyomó rugóval.

Az irányzéktalpon (19. ábra) látható az 1 bilincs, amelynek segítségével a csőre helyezik az irányzéktalpat; 2 furat a csap számára, amely az irányzéktalpat a csövön rögzíti; 3 furat a

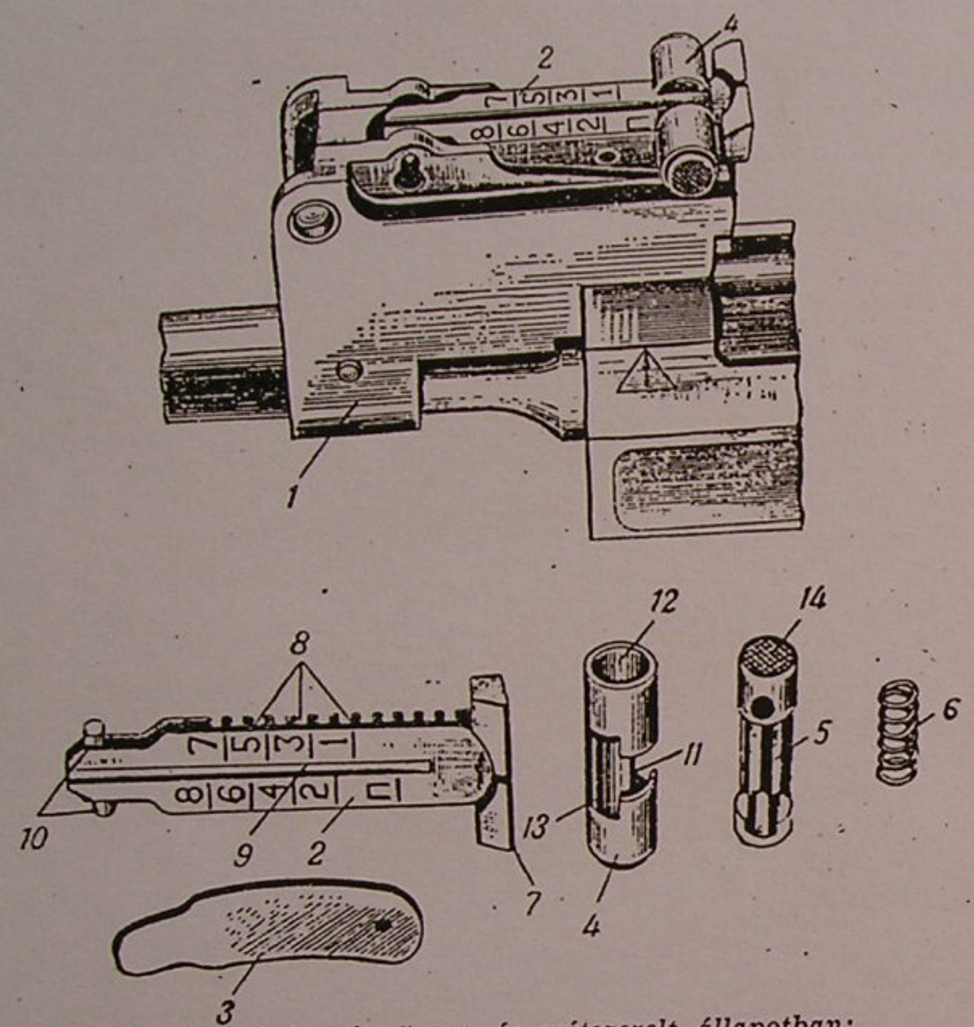

18. ábra. Irányzék össze- és szétszerelt állapotban:

1 — irányzéktalp (1—21); 2 — irányzékcsapó (2—1); 3 — irányzékcsapórúgó (0—23); 4 — irányzéktoló (2—2); 5 — irányzéknyomók (2—3); 6 — irányzéknyomórúgó (2—4); 7 — irányél a nézőkével; 8 — fogazat az irányzéknyomó rögzítésére; 9 — hosszanti horony; 10 — csapok; 11 — keresztirányú bevágás az irányzékcsapóra való ráhúzásra; 12 — furatok az irányzéknyomó részére; 13 — fészek az irányzéknyomórúgó számára; 14 — irányzéknyomó fej.

gázdugattyú-vezető retesze számára; 4 áttöret a zárkeret számára; 5 félköríves horony a tokfedél számára; 6 kimunkálás és 7 horony a gázdugattyú-vezető részére.

A gázdugattyú-vezető 8 reteszén látható a 9 kar, amelylyel a reteszt elfordítjuk és a 10 sík lemunkálás a gázdugattyúvezető hátsó végének behelyezésére akkor, ha a gázdugattyút levesszük vagy visszatesszük a csőre.

Rögzített helyzetben a reteszt a kar tartja, amelyen rögzítőcsap van, ez az irányzéktalp jobb oldalán levő 11 bevágásba hatol.

A 12 irányzékívek az irányzéktalp megfelelően megmunkált részei és arra szolgálnak, hogy az irányzékcsapó magasságát a megfelelő távolságon beállítsák. Az irányzékíveken látható a 13 fülecs az irányzékcsapó behelyezésére.

Az irányzékcsapó (lásd 18. ábra) felső lapján jobbról 1-től 7-ig páratlan számok vannak beütve, amelyek 100-tól 700 m lőtávolságnak felelnek meg, balról pedig — 2-től 8-ig páros

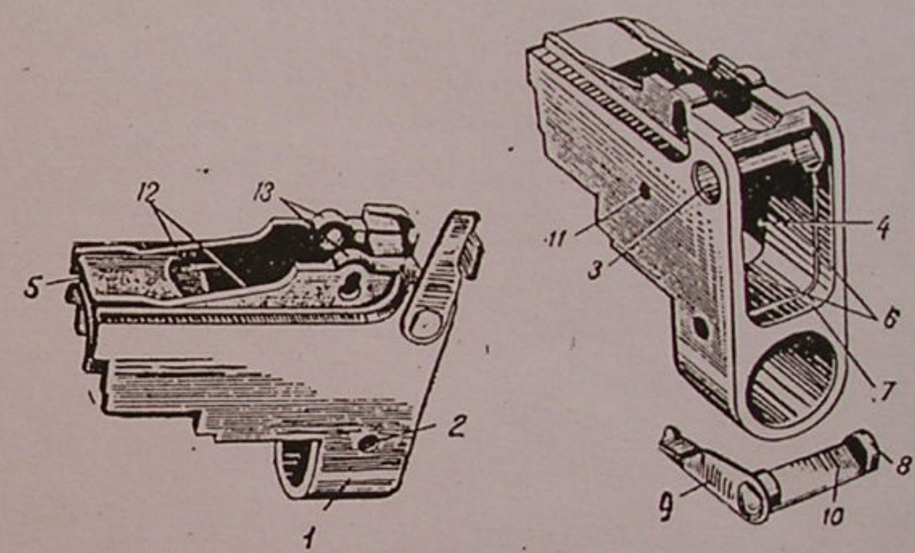

19. ábra. Irányzéktalp (1—21) (bal — jobbról nézve, jobb — elölről nézve):

1 — billincs; 2 — rögzítőcsap furata; 3 — a gázdugattyú-vezető retesz furata; 4 — áttöret a zárkeret számára; 5 — félköríves horony a tokfedél számára; 6 — kimunkálás a gázdugattyúvezető számára; 7 — horony a gázdugattyúvezető számára; 8 — gázdugattyúvezető-retesz; 9 — a retesz karja; 10 — sík lemunkálás a gázdugattyúvezető hátsó vége behelyezésére; 11 — bevágás a rögzítéshez; 12 — irányzékívek; 13 — fülecs az irányzékcsapó behelyezésére.

számok vannak beütve, amelyek 200-tól 800 m lőtávolságnak felelnek meg. Az irányzékcsapó bal oldalán „A" betűvel jelölt irányzékbeosztás van. Ez a beosztás az irányzék alapállása; ennél az irányzékállásnál az irányzéktoló ütközésig hátra van tolva.

Az irányzékcsapón látható az irányél a derékszögalakú 7 nézőkével, a 8 fogazat az irányzéknyomó rögzítésére, közepén egy 9 hosszanti horony a páros és páratlan számok elha-

tárolására és a 10 csapok az irányzékcsapó irányzéktalphoz való rögzítésére.

A 3 irányzékcsapó rugó arra szolgál, hogy az irányzéktalp ívein az irányzékcsapót a beállított helyzetben megtartsa. Az irányzékcsapó rugó az irányzéktalp hornyában van rögzítve.

A 4 irányzéktolón 11 keresztirányú bevágás van az irányzékcsapóra való ráhúzásra, 12 furat az irányzéknyomó és 13 fészek az irányzéknyomó rugó számára.

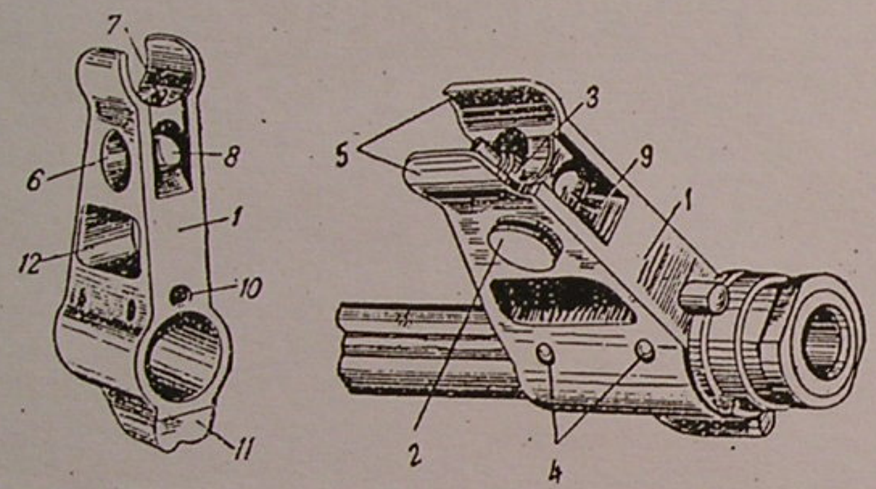

20. ábra. Összeszerelt célgömbbilincs:

1 — célgömbbilincs (1—30); 2 — célgömbtalp (1—31); 3 — célgömb (1—32); 4 — rögzítőcsapok; 5 — célgömbvédő; 6 — célgömbtalp fészek; 7 — ovális kimunkálás a célgömb számára; 8 — mellső kimunkálás; 9 — belövőrovátka; 10 — szorítóhüvely rögzítő fészke; 11 — nyúlvány a tisztítóvessző-fej fészkével; 12 — kimunkálás a célgömbbilincs súly csökkentésére.

Az 5 irányzéknyomón látható a 14 irányzéknyomó fej a kézzel való távolságállításhoz. A fejen recézés van a kezelhetőség céljából. A 6 irányzéknyomó rugó tartja az irányzéknyomó bordáit az irányzékcsapó fogazatában.

Célgömbbilincs a célgömbbel (20. ábra). A 3 célgömb a 2 célgömbtalpba van becsavarva, amely az 1 célgömbbilincsbe van helyezve.

A célgömbbilincs szorosan van ráhúzva a csőre és a 4 rögzítőcsapokkal odaerősítve. A célgömbbilincs felső része az 5 célgömbvédő; látunk még rajta 6 célgömbtalp fészket; 7 ovális kimunkálást, amely lehetővé teszi a célgömb és célgömbtalp együttes elmozdítását a célgömbbilincsben; a 8 mellső kimunkálás lejtős felületén van a 9 belövőrovátka. Ezenkívül a célgömbbilincsen látható a 10 szorítóhüvely rögzítő fészke; alulról 11 nyúlvány a tisztítóvessző-fej fészkével és 12 kimunkálás súlycsökkentés céljából.

A célgömb (21. ábra) alsó részén 1 menet van a célgömbtalpba való becsavarásra; a célgömb menetes részén pedig 2 hosszanti bevágás található azért, hogy rugalmas legyen, így a célgömb szorosan álljon a célgömbtőkében és magától ne csavarodjon ki. A célgömb felső részén 3 lemunkált síklap látható a kulcs számára.

A célgömbtalp (22. ábra) a célgömb oldalirányú elmozdítását teszi lehetővé a géppisztoly belövésekor. 1 menetes fura-

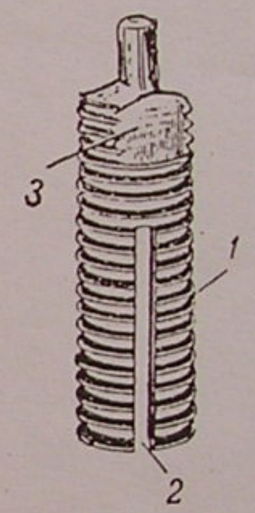

21. ábra. Célgömb (1—32)):

1 — a célgömb menetes része; 2 — hosszanti bevágás; 3 — lemunkált síklap a a kulcs számára.

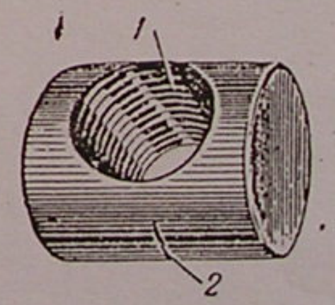

22. ábra. A célgömbtalp (1—31):

1 — menetes furat; 2 — belövőrovátka.

tába a célgömb van becsavarva. 2 belövőrovátka is van rajta, amit a géppisztoly belövése után a gyárban ütnek be egyszerre a célgömbbilincsre és a célgömbtalpra.

Az 5 célgömbvédő (lásd 20. ábra) óvja a célgömböt esetleges ütésektől és árnyékolja vakító világosságnál, ezáltal megkönnyíti a célzást.

A célgömbvédő a célgömbbilincsből van kiképezve. A célgömbvédő felülről nyitott, amin keresztül kulcs segítségével be- is ki lehet csavarni a célgömböt.

4. A zár

A zár (23. ábra) arra szolgál, hogy a töltényeket a töltényűrbe tolja, lövéskor reteszelje a csőfuratot, létrehozza a lövést és kihúzza az üres hüvelyeket a töltényűrből.

A zár részei: 1 zártest, 2 ütőszeg, 3 hüvelyvonó a 4 hüvelyvonó-rugóval és az 5 hüvelyvonó-tengellyel, továbbá a 6 ütőszegcsap.

A zártest (24. ábra) egyesíti a zár összes részeit. A testen látjuk a zár 1 reteszelő szemölcseit, a zár középső 2 hengeres és hátsó 3 hengeres részét.

A zár reteszelő végén találjuk a 4 jobb és 5 bal reteszelő szemölcsöt; a zárvezető 6 szemölcsöt; a 7 tölténytolót, amely mellső felületével kitolja a töltényt a tárajkakból és a töltényűrbe nyomja; 8 fészket a hüvelyvonó és rugója számára és a 9 peremágyat a hüvelyfenék számára.

A reteszelő szemölcsök összekapcsolják a zárat a tok reteszelő hornyaival a csőfurat lezárásakor. Az 5 bal szemölcsön ferde leélezés van, amely a 30 töltényvezető menetes emelkedésével együtt (lásd a 10. ábrát) a zár elfordulását könnyíti meg a reteszelés kezdetén. A 10 jobb reteszelő szemölcs alsó felülete a tok töltényvezetőjével együtt megakadályozza a zár jobbrafordulását a reteszelés befejezésekor.

A 6 zárvezető szemölcs segítségével, amelyet a zárkeret vezetőhornya irányít, történik a zár mozgása és elforgatása reteszeléskor és kireteszeléskor.

A zárvezető szemölcsön látunk hátsó sík felületet (a), menetprofilos emelkedést (b), mellső lekerekített véget (c) és menetprofilos emelkedést (d).

A zárvezető szemölcs hátsó sík felületét (a) vezeti a zárkeret vezetőhornya a zárkeret mozgásakor. Ennek következtében a zár előre mozog egészen a reteszelés kezdetéig.

A vezetőszemölcs menetprofilos emelkedésére (b) hat a zárkeret vezetőhornyának reteszelő menetprofilos emelkedése. Ennek következtében reteszeléskor elfordul a zár.

A vezetőszemölcs menetprofilos emelkedésére (d) hat a zárkeret vezetőhorony kireteszelő menetprofilos emelkedése. Ennek következtében kireteszeléskor elfordul a zár.

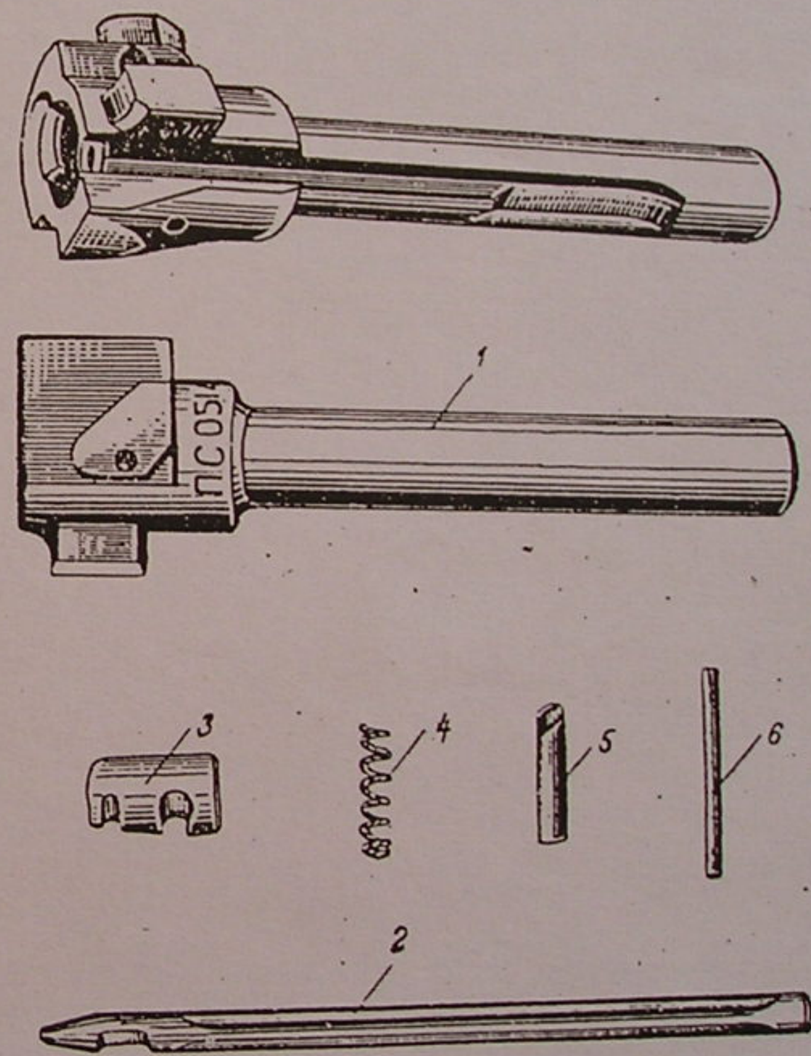

23. ábra. Szerelt és szétszerelt zár (szb. 3—2):
1 — zártest (3—4); 2 — ütőszeg (3—5); 3 — hüvelyvonó (3—6); 4 — hüvelyvonó-rúgó (3—7); 5 — hüvelyvonó-tengely (3—10); 6 — ütőszegcsap (3—9).

A vezetőszemölcs mellső lekerekített végére (c) hat a zárkeret vezetőhorony mellső fala, mialatt a zárkeret hátramozog. Ezért kireteszelés után hátramozog a zár.

A zárvezető szemölcs bal felülete (e) a zárkeret vezetőhornyának egyenes falával együtt a csőfurat reteszelésekor védi a zárat a balrafordulástól.

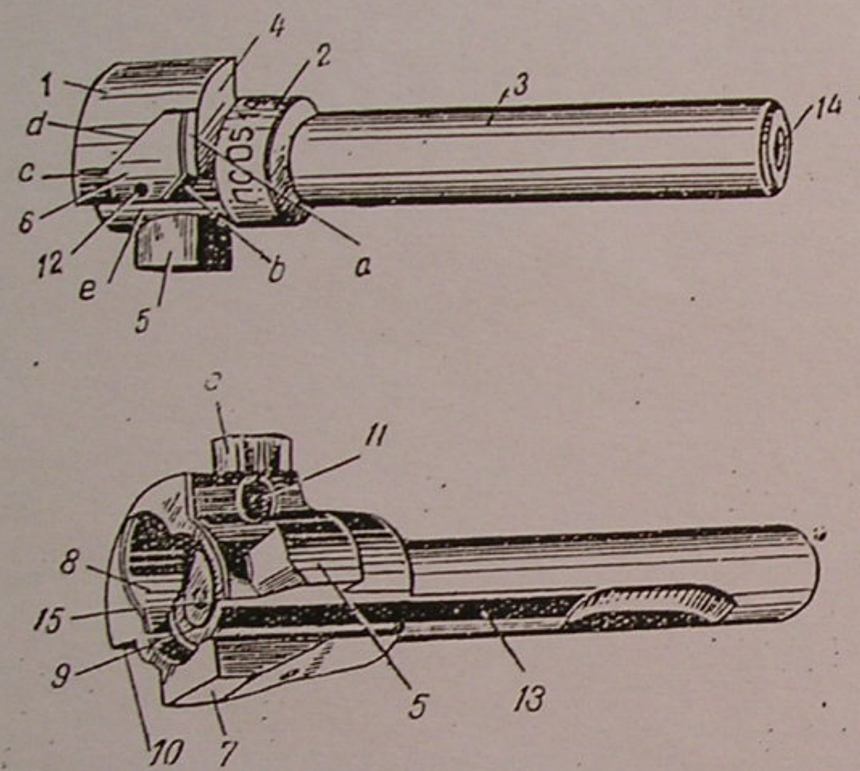

24. ábra. A zártest (3—4):

1 — a zár reteszelő szemölcsei; 2 — a zár középső hengeres része; 3 — a zár hátsó hengeres része; 4 — reteszelő szemölcs; 5 — bal reteszelő szemölcs; 6 — zárvezető szemölcs; 7 — tölténytoló; 8 — fészek a hüvelyvonó és rúgó számára; 9 — peremágy; 10 — jobb reteszelő szemölcs alsó felülete; 11 — a hüvelyvonótengely furata; 12 — az ütőszegcsap furata; 13 — hosszanti horony a hüvelykivető számára; 14 — furat az ütőszeg részére; 15 — ütőszegcsúcs áthaladására szolgáló furat; a — a vezetőszemölcs hátsó sík felülete; b — a vezetőszemölcs menetprofilos emelkedése; c — a vezetőszemölcs mellső vége; d — a vezetőszemölcs menetprofilos emelkedése; e — bal felület.

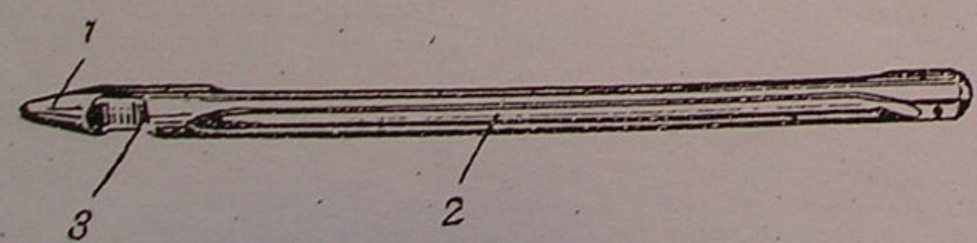

25. ábra. Az ütőszeg (3—5):

1 — csúcs; 2 — hosszanti kimunkálások a súly és a zártestben való súrlódás csökkentésére; 3 — bemarás az ütőszegcsap számára.

A hüvelyvonó tengelyfurata alul kisebb átmérőjű, mint a tengely, ennek következtében a furatban gyűrűs perem van.

A zártesten 13 hosszanti horony van a hüvelykivető számára; a horony hátsó vége kiszélesedik azért, hogy a hüvelykivető ne akadályozza a zár elfordulását bereteszeléskor és kireteszeléskor.

A zártesten belül hossziránytú 14 furat van az ütőszeg számára. A furat eleje kúpos átmenettel az ütőszeg-csúcs áthaladására szolgáló 15 furattal fejeződik be.

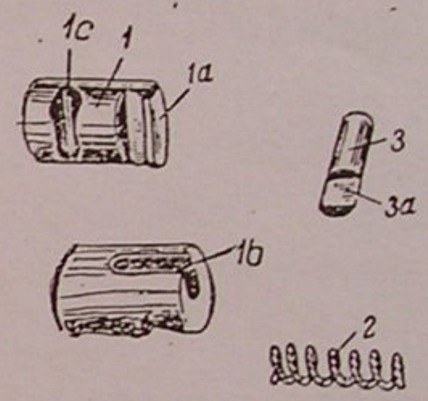

26. ábra. Hüvelyvonó (3—6) a rugóval és a tengellyel:

1 — hüvelyvonó 3—6); 1/a — karom a hüvely megfogására; 1/b — fészek a hüvelyvonórúgó számára; 1/c — bemarás a hüvelyvonótengely számára; 2 — hüvelyvonórúgó (3—7); 3 — hüvelyvonótengely (3—10); 3/a — lemunkálás a hüvelyvonótengelyen.

A zárat a zárkerettel a zár hátsó hengeres része, amely a zárkeret hengeres furatában helyezkedik el, valamint a zárvezető szemölcs kapcsolja össze, amely a zárkeret vezetőhornyában helyezkedik el. A zárkeret mozgásakor a zár reteszelő szemölcseinek alsó felületei a tok zárvezetőlécein csúsznak.

Az ütőszeg (25. ábra) a kakassal együtt a csappantyú elindítására (iniciálására) szolgál.

Az ütőszeg egyik vége hornyolt, a másik vége fej-kiképzésű. A fej-rész kúpos 1 csúcsban végződik; a hornyolt részen pedig három 2 hosszanti kimunkálás van a súly- és az ütőszeg zártest furatában való mozgása közbeni súrlódásának csökkentésére.

Az ütőszeget a 6 ütőszegcsap (lásd a 23. ábrát) tartja fészkében és megakadályozza kiesését a zártestből. Ezért az ütőszegen 3 bemarás van az ütőszegcsap számára.

Hüvelyvonó (26. ábra 1) a 2 rugóval az üres hüvelyt a töltényűrből kihúzza és a peremágyban addig megtartja, amíg az a kivetőbe nem ütközik.

A hüvelyvonón látható a karom (1a) a hüvely megfogására, fészek (1b) a hüvelyvonórugó számára és bemarás (1c) a hüvelyvonótengely számára.

A hüvelyvonó a rugójával a zár reteszelő részén levő fészekben van rögzítve a 3 tengelyével. A hüvelyvonó tengelyét a 6 ütőszegcsap (lásd 23. ábra) és a tengelyfurat gyűrűs pereme tartja, hogy ki ne essen.

5. A zárkeret

A zárkeret (27. ábra) a zár működtetésére szolgál.

A zárkerethez van hozzáerősítve az 1 gázdugattyúrúd a 2 gázdugattyúval.

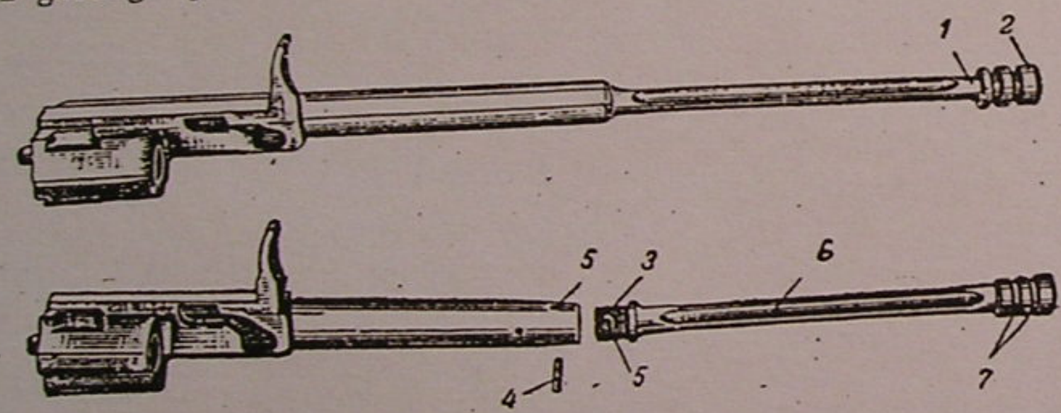

27. ábra. A szerelt és szétszerelt zárkeret:

1 — gázdugattyúrúd (3—2); 2 — gázdugattyú; 3 — menet a zárkerettel való összekapcsoláshoz; 4 — gázdugattyúrúd csap a gázdugattyúrúd és zárkeret rögzítésére (3—3); 5 — a gázdugattyúrúd csap furata; 6 — hosszanti hornyok (változat: horony nincs); 7 — gyűrűs hornyok.

Az 1 gázdugattyúrúd egy darabból készül a gázdugattyúval; a gázdugattyúrudat a zárkerettel 3 menet és a gázdugatyúrúd 4 csapja köti össze, amelyet a gázdugattyúrúdon és a zárkeret mellső végén levő 5 furatba kell behelyezni.

A gázdugattyúrúdon levő négy 6 hosszanti horony csökkenti a gázdugattyúrúd súlyát.

A 2 gázdugattyú felfogja a lőporgáz nyomását a gázhengerben és a gázdugattyúrúdon keresztül továbbítja a zárkerethez.

A gázdugattyúrúdon 7 gyűrűs hornyok vannak, amelyek csökkentik a lőporgázok átömlését a gázdugattyú és a gázhenger falai közt.

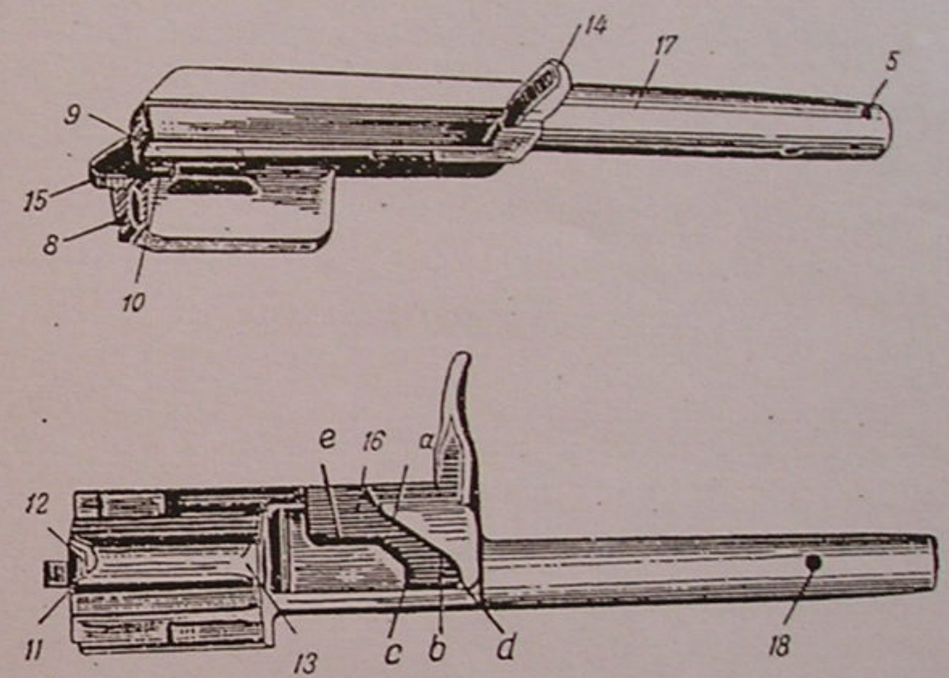

28. ábra. A zárkeret (3—1) (felső — jobbról nézve, alsó — alulról nézve):

5 — a gázdugattyúrúd csap furata; 8 — furat a zár hátsó része számára; 9 — jobb horony; 10 — a kioldóemelőt kikapcsoló nyúlvány; 11 — hosszanti kimunkálás a hüvelykivető számára; 12 — a zárkeret hátsó lemunkálása; 13 — a zárkeret mellső lemunkálása; 14 — felhúzófogantyú; 15 — nyúlvány a kakas felhúzására; 16 — vezetőhorony; 17 — a zárkeret hengeres része; 18 — furat a levegő és a fölösleges zsír eltávozására; a — reteszelő horony; b — kireteszelő horony; c — hátsó egyenes fal; d — a horony mellső lekerített fala; e — hosszanti fal.

A gázdugattyú mellső végén éles karima van kiképezve, amely a zárkeret mozgásakor lekaparja a lerakódást a gázhenger faláról.

A zárkeret (28. ábra) hátsó részén alulról a 8 furatos nyúlvány van, ebben a furatban helyezkedik el a zár hátsó része. A nyúlvány oldalain 9 hornyok vannak, ezek vezetik a zárkeretet a tokban. A nyúlvány jobb oldalán a 10 kioldóemelő kikapcsoló nyúlvány van.

A nyúlvány bal oldalán 11 hosszanti kimunkálás látható a hüvelykivető számára, alulról pedig a zárkeret 12 hátsó lemunkálása, amely a kakas könnyű felhúzását teszi lehetővé a zárkeret hátrafelé mozgásakor és 13 mellső lemunkálás a felhúzott kakas lenyomására a zárkeret előremozgásakor.

A zárkereten jobb oldalt van a 14 felhúzófogantyú a géppisztoly újratöltésére.

A zárkeret hátsó végén 15 nyúlvány van, amely a kakas felhúzását végzi a zárkeret hátrafelé mozgásának kezdetén.

A zárkeret középső részén alul íves 16 vezetőhorony van, amelybe a zárvezető szemölcs helyezkedik el. E horony kényszeríti a zárat elfordulásra be- és kireteszeléskor.

A vezetőhornyon két felület látható; a reteszelő (a) és a kireteszelő (b), amelyek a zárvezető megfelelő szemölcsére (lásd 24. ábra) hatnak be- és kireteszeléskor.

Előlről a vezetőhorony ki van szélesítve, mivel ebben helyezkedik el a zárvezető szemölcs a zárkeret mozgásakor bereteszelés előtt és kireteszelés után. Bereteszelésig a horony hátsó egyenes fala (c) a zárvezető szemölcs hátsó sík végéhez nyomódik, ennek következtében a zár a zárkerettel együtt mozog előre és kizárja annak lehetőségét, hogy a zár a bereteszelés előtt elforduljon. Kireteszelés után a horony mellső lekerekített fala (d) a zárvezető szemölcs mellső lekerekített végéhez nyomódik, ennek következtében a zár a zárkerettel együtt hátra mozog.

Bereteszelt zárnál a vezetőhorony hosszanti bal falába (e) támaszkodik a zárvezető szemölcs bal felülete, így a zár nem tud elfordulni.

Jobb oldalról a vezetőhorony nyitott. Ebbe helyezkedik el a zárvezető szemölcs, amikor a zárat a zárkerettől elválasztjuk és amikor a zárat a zárkeretbe visszahelyezzük.

A zárkeret 17 hengeres része furatos a helyretolószerkezet behelyezésére; elől csavarmenet van a gázdugattyúrúd becsavarására; 5 furat a gázdugattyúrúd csap számára és 18 furat a levegő és a fölösleges kenőanyag eltávolítására.

6. Helyretolószerkezet

A helyretolószerkezet (29. ábra) az 1 helyretolórugóból, a 2 helyretolórugó-vezetőből, a 3 helyretolórugó-vezető tengelyből és a 4 helyretolórugó támasztóból áll.

Az 1 helyretolórugó lövés után mellső helyzetbe tolja vissza a zárkeretet és a zárat.

A 2 *helyretolórugó-vezető* és a 3 helyretolórugó-vezető tengely megakadályozza, hogy a helyretolórugó működés közben kihajoljon, valamint a géppisztoly szétszedését és összeszerelését könnyíti meg.

A helyretolórugó-vezetőn belülről (mellső részén) gyűrűs perem van, amelyre a helyretolórugó-vezető tengely támaszkodik, hátsó végén pedig — a helyretolórugó-vezető rögzítő sarok (2a), mely a helyretolószerkezetet a tokhoz rögzíti.

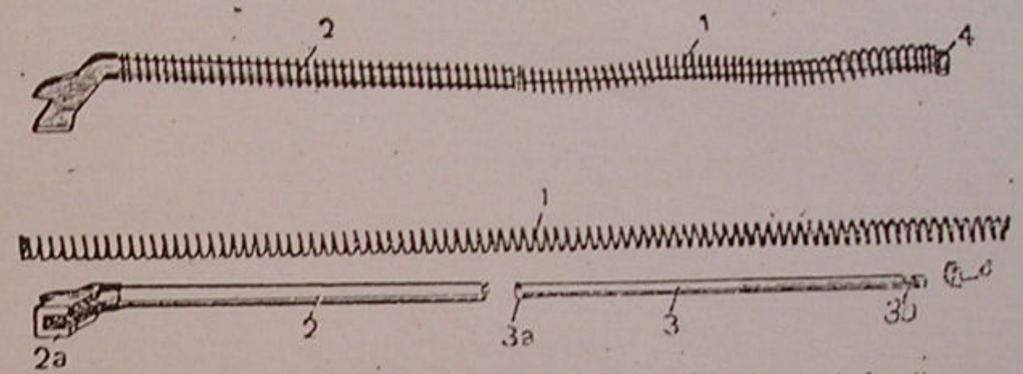

29. ábra. A szerelt és szétszerelt helyretolószerkezet (szb. 4):

1 — helyretolórúgó (4—3); 2 — helyretolórúgó-vezető (4—1); 2/a — helyretolórúgó-vezető rögzítő sarok; 3 — helyretolórúgó-vezető tengely (4—2); 3/a — helyretolórúgó-vezető tengely pereme; 3/b — oldal bemunkálások a helyretolórúgó támasztó számára; 4 — helyretolórúgó támasztó (4—4).

A helyretolórugó-vezető tengelyen hátul (3a) perem látható, amely a helyretolórugó-vezetőben levő gyűrűs peremmel akad össze, és így korlátozva van a helyretolórugó-vezető tengely mozgása a helyretolórugó-vezető furatában; elől — oldalbemunkálások (3b) láthatók, amelyekre a helyretolórugó támasztót kell ráhúzni.

A helyretolórugó-vezető rögzítő sarok (30. ábra) szerelt géppisztolynál a tokfedél rögzítője is.

A helyretolórugó-vezető rögzítő sarok 1 gyűrűs pereme a helyretolórugó hátsó végét megtámasztja; a 2 vezetőlécek a helyretolórugó-vezető rögzítő sarkot a tok hornyaiba vezetik, 3 nyúlvány a tokfedél rögzítésére; 4 belső kimunkálás a zárkeret nyúlványa számára (lásd a 28. ábrán 15), amikor a zárkeret hátsó helyzetben van. 5 furat a helyretolórugó-vezető és a helyretolórugó-vezető tengelye számára.

A helyretolórugó-vezető támasztó (31. ábra) a helyretolórugó mellső támasza. Részei: az 1 karima, amelybe a helyretolórugó mellső vége támaszkodik; a 2 kivágás, hogy a helyretolórugó-vezető támasztót a helyretolórugó-vezető tengelyére lehessen húzni és a 3 fészek, ebbe helyezkedik el a helyrtolórugó-vezető tengely mellső vége.

Amikor a zárkeret hátrasiklik, a helyretolórugó összenyomódik a helyretolórugó-vezető támasztó és a helyretolórugó-vezető rögzítő sarok gyűrűs pereme között.

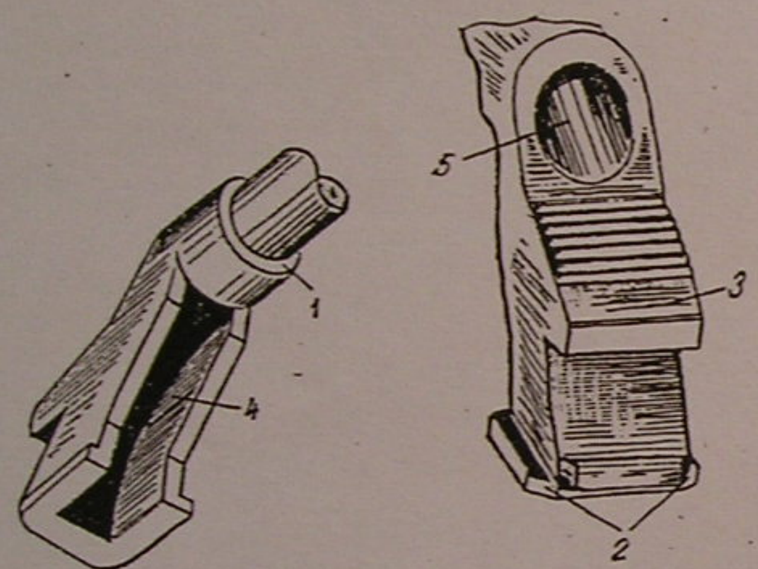

30. ábra. Helyretolórugó-vezető rögzítő sarok (bal — elölről nézve, jobb — hátulról nézve):

1 — perem a helyretolórúgó megtámasztására; 2 — vezetőlécek a tokba való vezetésre; 3 — nyúlvány a tokfedél rögzítésére; 4 — belső kimunkálás a zárkeret nyúlványa számára; 5 — furat a helyretolórúgó-vezető és a helyretolórúgó-vezető tengelye számára.

31. ábra. Helyretolórugó-vezető támasztó (4—4):

1 — karima; 2 — kivágás; 3 — fészek.

7. Elsütőszerkezet

Az elsütőszerkezet (32. ábra) arra szolgál, hogy a kakast leengedje a kakasnyugaszról és a zárral együtt végrehajtsa a lövést. Egyes- és sorozatlövés kiváltását teszi lehetővé.

Az elsütőszerkezet a tokba van szerelve. Részei: az 1 kakas; a 2 ütőrugó; a 3 elsütőbillentyű a kakasakasztóval; a 4 egyes lövést biztosító elsütőemelő; az 5 elsütőemelőrugó; a 6 kioldóemelő; a 7 kioldóemelőrugó; a 8 tűzváltó a tűzváltótengellyel.

A kakas (33. ábra) az ütőszegre üt. Kialakítása: 1 fej, amelynek sík felületeit (1a) kakasnyugasznak és (1b) egyes lövés nyugasznak nevezzük. A fej alulról lekerekített, ami a könnyebb együttműködést biztosítja az elsütőbillentyű kakasakasztójával és az egyes lövést biztosító elsütőemelőjével.

A kakas alsó részén van a 2 kioldónyugasz; a 3 átfúrt csaprész, amelyre az ütőrugót húzzuk.

A kakas középső részén 4 lemunkálás van, amelyet az ütőrugó hurok átfog.

A kakast a tokban tengely rögzíti, amely keresztül megy az átfúrt csaprészen.

Az ütőrugó (34. ábra) a kakasnak közvetíti az energiáját, amely ahhoz szükséges, hogy az ütőszeg ráüssön a töltény csappantyújára. Ez a rugó az elsütőbillentyű rugója is.

Az ütőrugó háromszálú huzalból készül. Az 1 hurok átfogja a kakas lemunkált részét; a két 2 rugószár behajlított (2a) végekkel az elsütőbillentyű hátsó vállaira támaszkodik. Az ütőrugót a kakas átfúrt csaprészére kell ráhúzni.

Az elsütőbillentyű (35. ábra) működésbe hozza az elsütőszerkezet alkatrészeit. Kialakítása: az 1 kakasakasztó, amely a kakast a kakasnyugaszon tartja egyes- és sorozatlövésnél; 2 furat a tengely számára; 3 hátsó vállak, amelyekre az ütőrugó behajlított végei támaszkodnak; (3a) kimunkálás az egyes lövést biztosító elsütőemelő számára és a 4 billentyű, amit kézzel meghúzunk.

Az elsütőbillentyűn belül 5 kimarás van az egyes lövést biztosító elsütőemelő számára; a kimarás fenekén 6 fészek az egyes lövést biztosító elsütőemelő rugója számára. Az ütőrugó szára az elsütőbillentyűt is rugózza. Az elsütőbillentyűt a tokhoz a tengely kapcsolja.

Egyes lövést biztosító elsütőemelő (36. ábra) tartja a kakast a kakasnyugaszon egyes lövésnél akkor, ha lövés után nem engedjük előre a billentyűt.

Az egyes lövést biztosító elsütőemelőn látható: 1. karom; 2 nyúlvány; 3 furat a tengely számára; 4 határoló, amelynek alsó felülete az elsütőbillentyű kimarásának támaszkodik és nem engedi az egyes lövést biztosító elsütőemelőt előre fordulni; 5 furat a 6 elsütőemelő rugó számára.

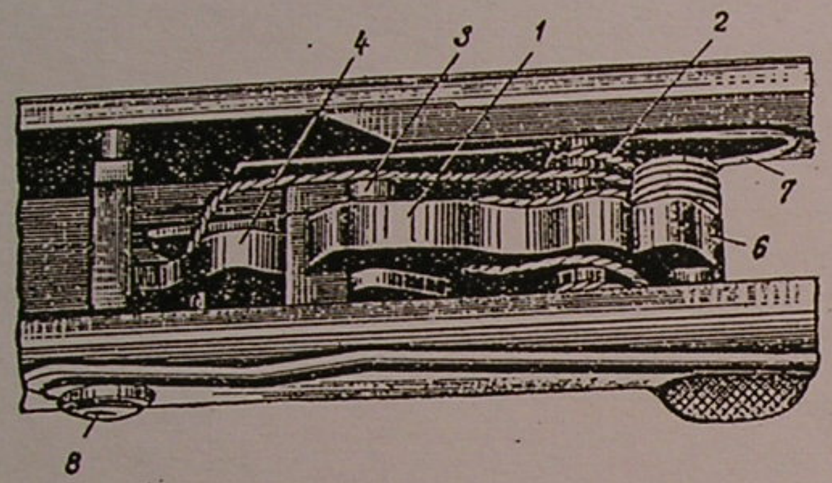

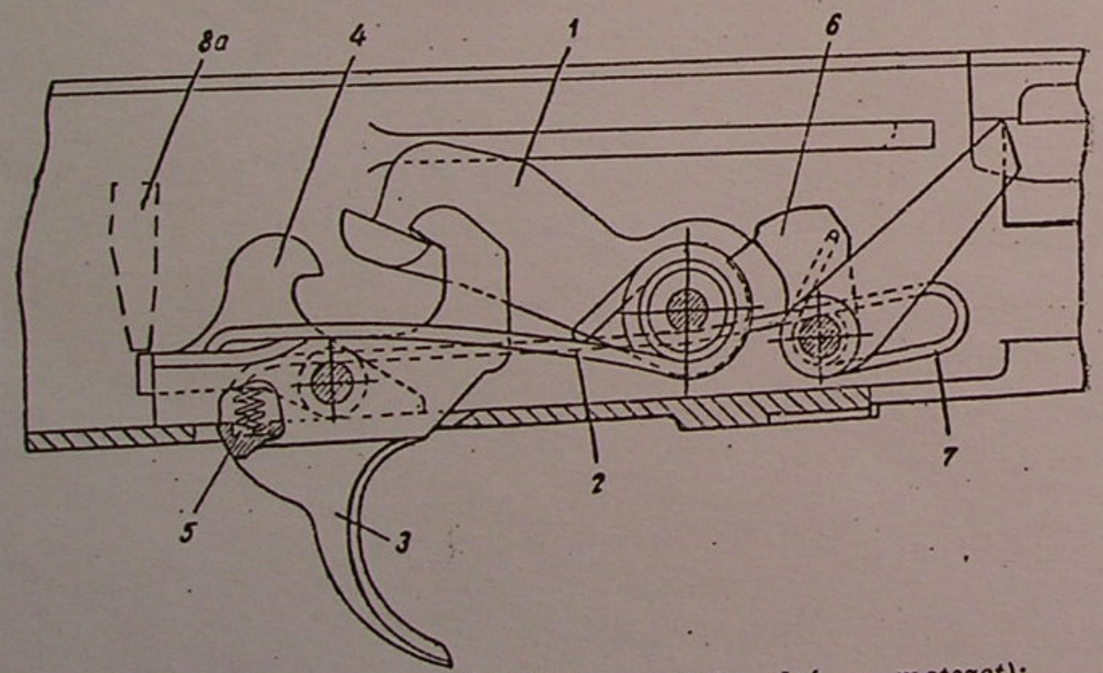

32. ábra. Elsütőszerkezet (felső — szerelt, alsó — metszet):

1 — kakas (0—2); 2 — ütőrúgó (0—3); 3 — elsütő-billentyű (0—8); 4 — az egyes lövést biztosító elsütőemelő (0—9); 5 — elsütőemelő-rúgó; 6 — kioldóemelő; 7 — kioldóemelőrúgó (0—6); 8 — tűzváltó (szb. 1—3); 8/a — tűzváltótengely.

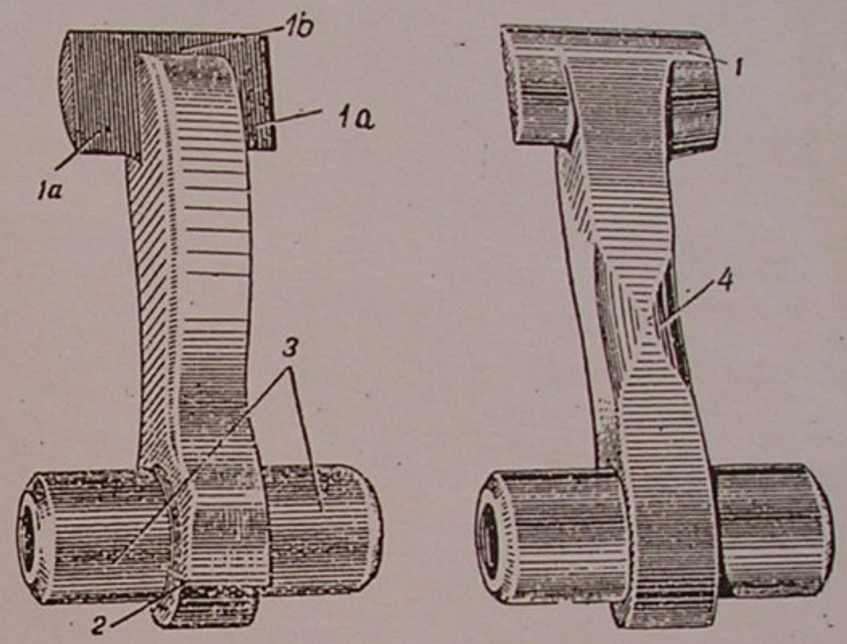

33. ábra. Kakas (0—2) (bal — elölről nézve, jobb — hátulról nézve):

1 — fej; 1/a — kakasnyugasz; 1/b — az egyes lövés nyugasza; 2 — kioldónyugasz; 3 — átfurt csaprész; 4 — lemunkálás az ütőrúgó hurok részére.

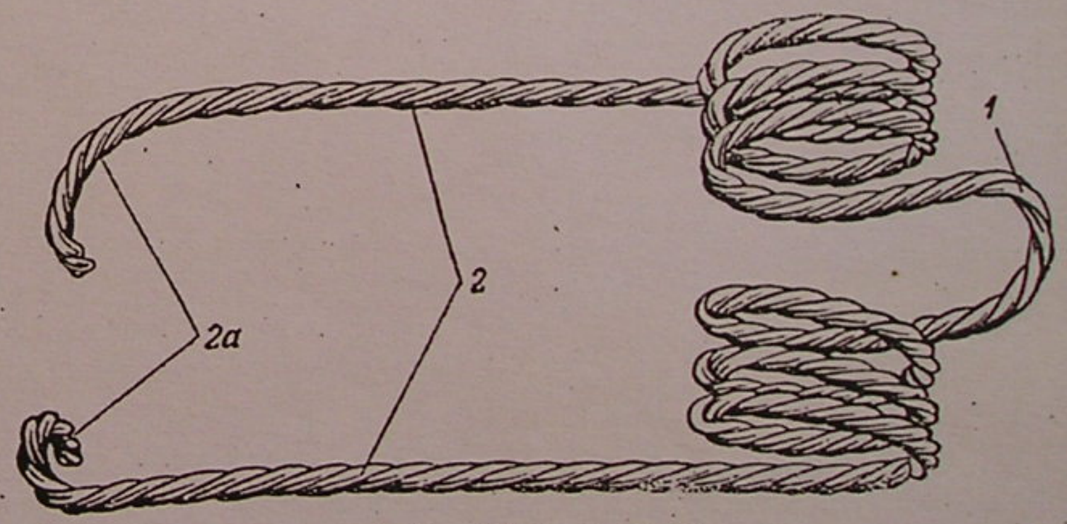

34. ábra. Ütőrugó (0—3):

1 — rúgó hurok; 2 — rúgó szára; 2/a — rúgószár behajlított végel.

halad; balról — a kioldóemelő 2 kakasakasztója; 3 furat a tengely számára; (2a) furat a kioldóemelőrugó rövid szára rögzítésére.

A kioldóemelőt a tokhoz tengely kapcsolja.

A 4 koldóemelő-rugót a kioldóemelő-tengelyre kell rá-húzni; a kioldóemelő kakasakasztójához a rugó (4a) rövid szára rögzíti, amit a (2a) furatba kell behelyezni; a kioldó-emelőrugó (4b) hosszú szára a kakas, az elsütőbillentyű és a kioldóemelő tengelyeinek a rögzítője és a tengelyek hornyába van behelyezve.

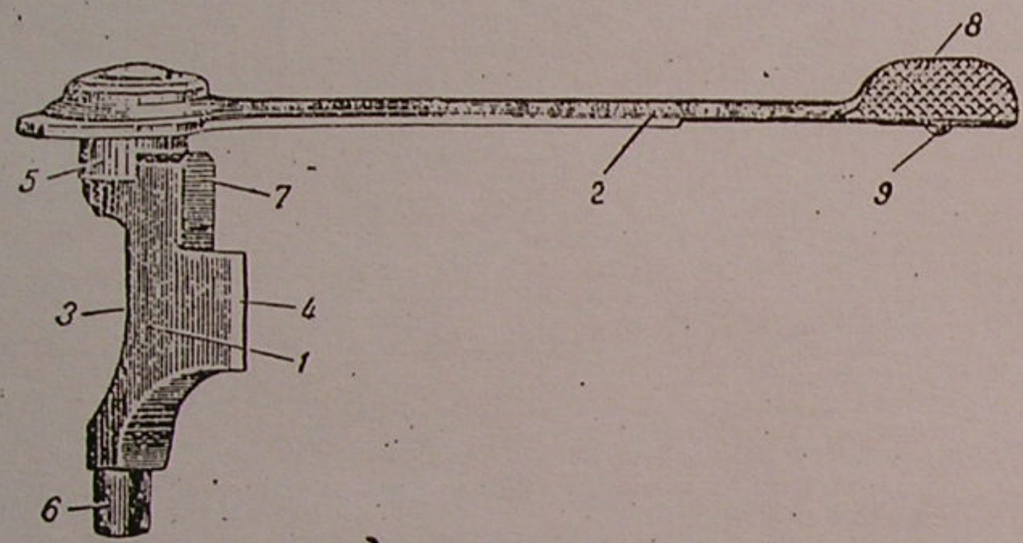

39. ábra. Tűzváltó (szb. 1—3):

1 — tűzváltótengely (1—13); 2 — tűzváltókar; 3 — vájat a zárkeret számára; 4 — tűzváltótengely nyúlványa; 5 — jobb csap; 6 — bal csap; 7 — tűzváltótengely váll; 8 — széles felület a kar mozgatására; 9 — szemölcs.

A kioldóemelő rugója hatására állandóan igyekszik hátrafordulni és kakasakasztójával a kakast a kioldónyugaszán tartani.

A kakas, az elsütőbillentyű és a kioldóemelő tengelyei (38. ábra) egyformák.

A tengelyek bal végén 1 gyűrűs perem van, ezzel támaszkodnak kívülről a tok bal falán, és 2 gyűrűs hornyok a kioldóemelő-rugó hosszú (rögzítő) szára számára, amely biztosítja a tengelyeket, hogy ki ne essenek a tok furataiból.

A tűzváltó (39. ábra) az elsütőszerkezet egyes lövésről sorozatlövésre és visszaállítására, valamint a géppisztoly biztosítására szolgál. Részei: az 1 tűzváltótengely és a 2 tűzváltókar.

A tűzváltótengelyen látható: felülről — 3 vájat a zárkeret számára; alulról — 4 nyúlvány, amely az elsütőszerkezet megfelelő részeire hat a tűzváltókar különböző helyzeteiben; jobbról — 5 csap, ami körül a tűzváltókar elfordul és amely a tok jobb falán levő alakos nyílás kerek részében

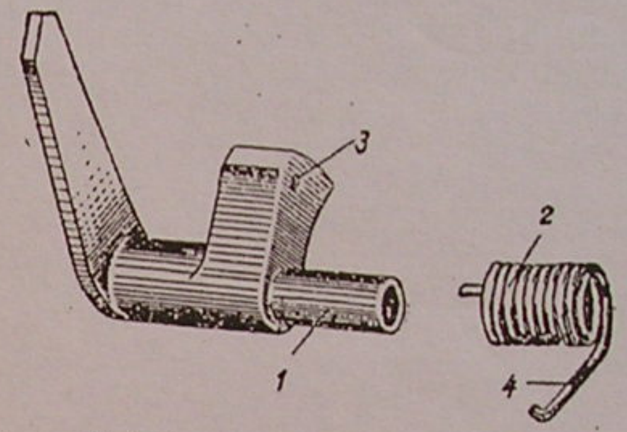

40. ábra. Kioldóemelő a sajtolt toká géppisztolynál:

1 — furatos tengely (0—5); 2 — kioldóemelőrúgó (0—6); 3 — furat a kioldóemelőrúgó rövid szára rögzítésére; 4 — a kioldóemelőrúgó hosszú szára.

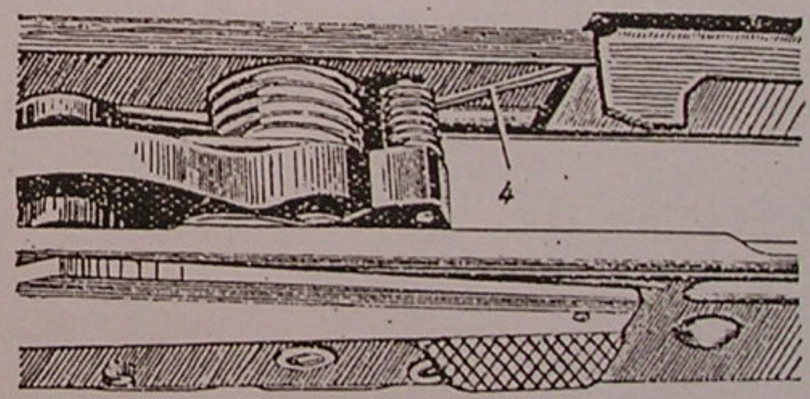

41. ábra. A kioldóemelőrugó hosszú szárának rögzítése a sajtolt tokkal rendelkező géppisztolyokhoz:

4 — az elsütőemelőrúgó hosszú szára.

helyezkedik el (lásd a 9. ábrát); balról 6 csap, amely a tok bal falában levő furatban helyezkedik el.

A tűzváltó kiesését a tokból a tűzváltótengely 7 válla és a 2 tűzváltókar akadályozza

A tűzváltókaron egy 8 széles felület van a kar kényelmes elfordítására és 9 szemölcs, amely alsó helyzetben tartja a tűzváltót.

Az egyes lövést biztosító elsütőemelő közös tengelyen van az elsütőbillentyűvel.

A kioldóemelő (37. ábra) a kakast a kakasnyugaszon tartja sorozatlövésnél, ha pedig a zár nincs reteszelt helyzetben, megakadályozza a lövést.

A kioldóemelőn látható: jobbról — az 1 kar, amelynek felső (1a) végére üt rá a zárkeret kioldóemelőt kapcsoló nyúlványa (lásd a 28. ábrát) akkor, amikor a zárkeret előre

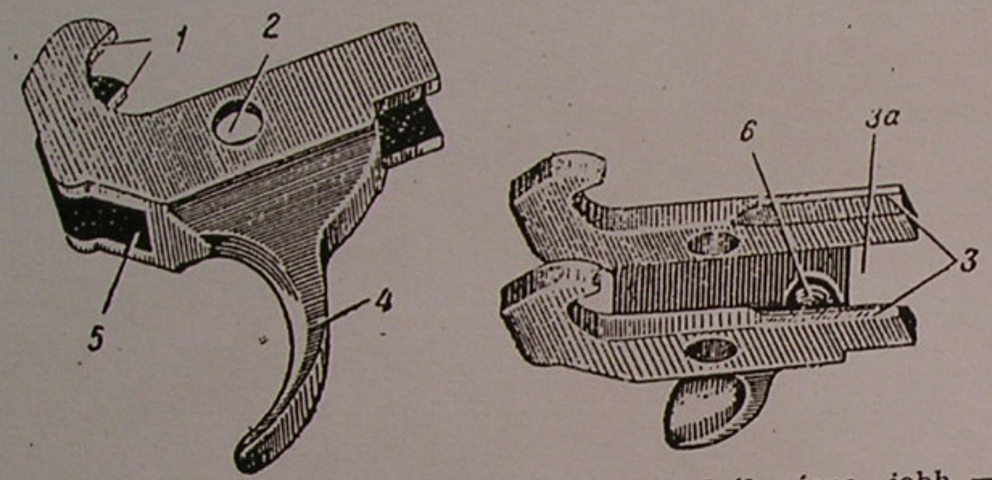

35. ábra. Elsütőbillentyű (0—8) (bal — balról nézve, jobb — felülről nézve):

1 — kakasakasztó; 2 — furat a tengely számára; 3 — hátsó vállak; 3/a — kimunkálás az elsütőemelő részére; 4 — billentyű; 5 — kimarás az egyes lövés elsütőemelője számára; 6 — fészek az elsütőemelőrúgó számára.

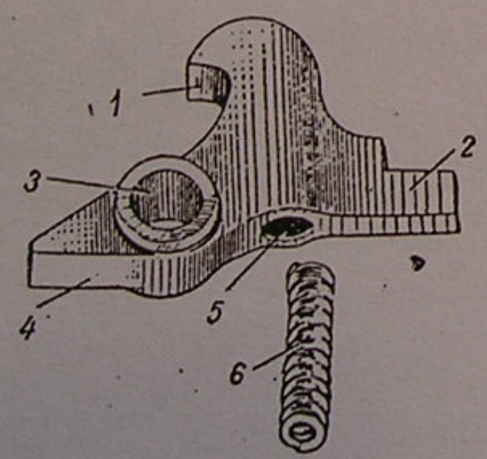

36. ábra. Az egyes lövést biztosító elsütőemelő (0—9):

1 — karom; 2 — nyúlvány; 3 — furat a tengely számára; 4 — határoló; 5 — furat a rúgó részére; 6 — elsütőemelőrúgó (0—10).

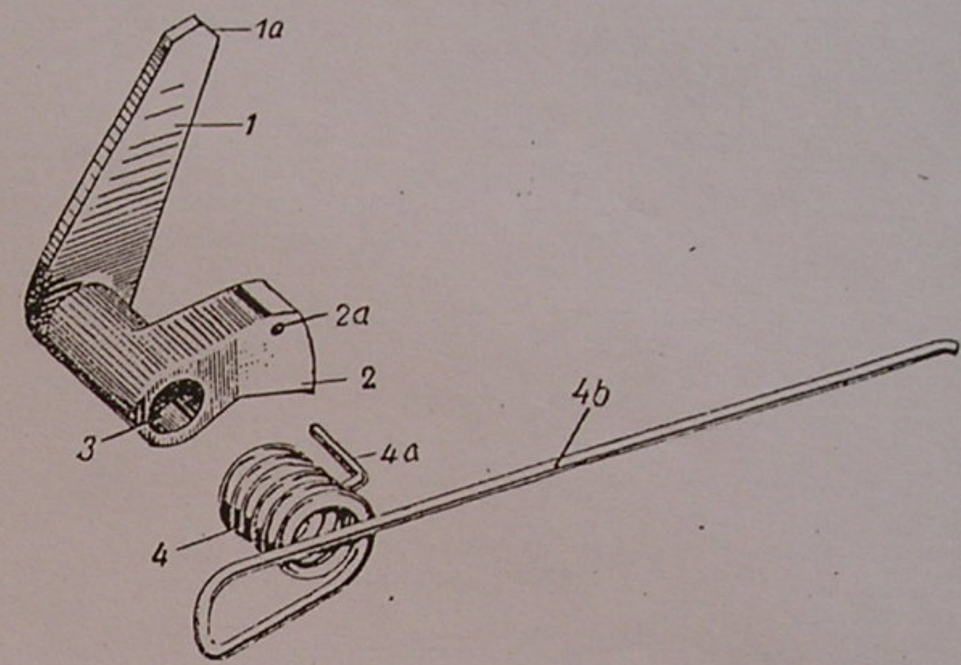

37. ábra. Kioldóemelő (0—5):

1 — kar a kioldóemelő elfordítására; 1/a — kioldóemelő felső vége; 2 — kioldóemelő kakasakasztója; 2/a — furat a kioldóemelőrúgó rövid szára rögzítésére; 3 — furat a tengely számára; 4 — kioldóemelőrúgó (0—6); 4/a — kioldóemelőrúgó rövid szára; 4/b — kioldóemelőrúgó hosszú (rögzítő) szára.

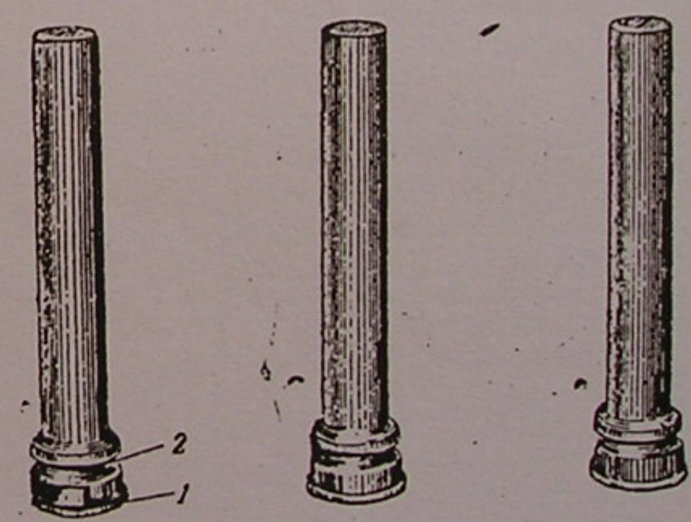

38. ábra. Elsütőszerkezet tengelyei (0—25):

1 — perem; 2 — horony.

A szemölcs a tűzváltó kívánt tűznemre történt beállításakor befekszik a tok jobb falán levő vájatba (lásd a 9. ábrát).

A tűzváltókar egyben ellenző is, amely elfedi a felhúzófogantyú számára készített nyílást a géppisztoly biztosításakor.

Találkozhatunk olyan sajtolt tokú géppisztollyal is, amelynek elsütőszerkezete nem szedhető szét. Az ilyen géppisztolynál a kakas, az elsütőbillentyű és a kioldóemelő-tengelyei peremezve vannak és szilárdan a tokhoz vannak rögzítve.

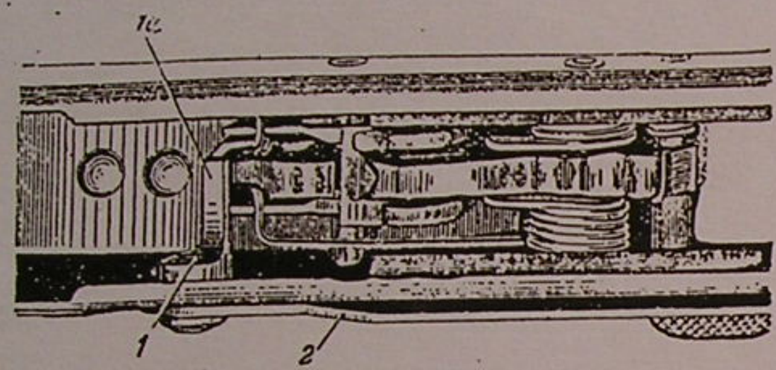

42. ábra. A sajtolt tokkal rendelkező géppisztoly tűzváltója:

1 — tűzváltótengely; 1a — tűzváltó-akasztó; 2 — tűzváltókar.

A géppisztoly kioldómelő (40. ábra) 1 tengelye üreges és a tengely bal végére kell ráhúzni a 2 kioldóemelőrugót.

A kioldóemelőrugó rövid szárát a kioldó kakasakasztóján levő 3 furatba, a rugó 4 hosszú szárát pedig a tok bal fala és a tokbetét hátsó vége közti nyílásba helyezzük (41. ábra).

A sajtolt tokú géppisztoly tűzváltója (42. ábra) az 1 tengelyből és az (1a) tűzváltó-akasztóból áll. A tűzváltó-tnegelyhez van szegecselve a 2 tűzváltókar.

8. A tokfedél

A tokfedél (43. ábra) felülről befedi a tokot és védi a géppisztoly belső részeit.

A tokfedél jobb falán 1 lépcsős kivágás van, amely a tokkal együtt nyílást képez a hüvely (töltény) kivetésére és a géppisztoly felhúzófogantyú számára; bal falában — 2 kivágás a tok kiemelkedő része számára, hátsó falában — 3 nyílás a helyretolórugó-vezető rögzítő sarok nyúlványa számára. A tokfedél a tokhoz előlről a mellső végével kapcsolódik, amely az irányzéktalp (lásd a 19. ábrát) gyűrűs hornyában helyezkedik el; hátulról a helyretolórugó-vezető rögzítő sarok nyulványával, amely a tokfedél hátsó falában levő nyílásba hatol.

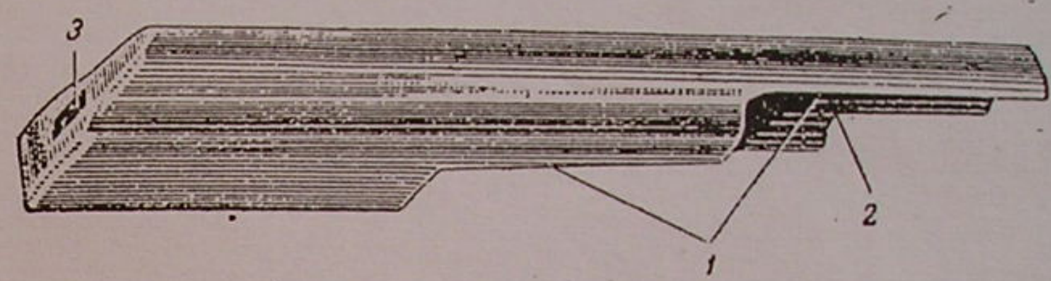

43. ábra. Tokfedél (0—1):

1 — lépcsős kivágás a hüvely tokból való eltávolítására és a felhuzófogantyú számára; 2 — kivágás a tok kiemelkedő része számára; 3 — nyílás a helyretolórúgó-vezető rögzítő sarok nyulványa számára.

9. Gázdugattyúvezető a felsőággyal

A gázdugattyúvezető (44. ábrán 1) vezeti a gázdugattyút és rögzíti a felsőágyat.

A gázdugattyúvezetőn nyolc (lb) furat van (mindkét oldalról négy) a lőporgáz átömlésére; középső részében (1a) bordák, amik csökkentik a gázdugattyú surlódását, amikor az a gázdugattyúvezetőben mozog. A gázdugattyúvezető hátsó vége hengeres, ebben mozog a zárkeret mellső vége.

A gázdugattyúvezetőhöz van erősítve a felsőágy 3 mellső és a hátsó 4 rögzítőgyűrű a hajlított (3a) és (4a) peremmel, amelyek a felsőágyat körülfogják.

A 2 felsőágy huzamosabb ideig tartó tüzeléskor védi a lövész kezét égéstől és a géppisztoly kezelhetőségét teszi lehetővé. A felsőágyon alul négy (2a) vájat van (mindkét oldalról kettő) a levegő körforgására. A felsőágyat a gázdugattyúvezetőhöz előlről és hátulról a 3 és 4 rögzítőgyűrűk erősítik.

A gázdugattyúvezető és a felsőágy mellső végével a gázhengerhez szorítva kapcsolódik a csőhöz, hátsó végével pedig az irányzéktalp kimunkálásába (lásd 19. ábrán 6) a gázdugattyúvezetőrögzítő segítségével.

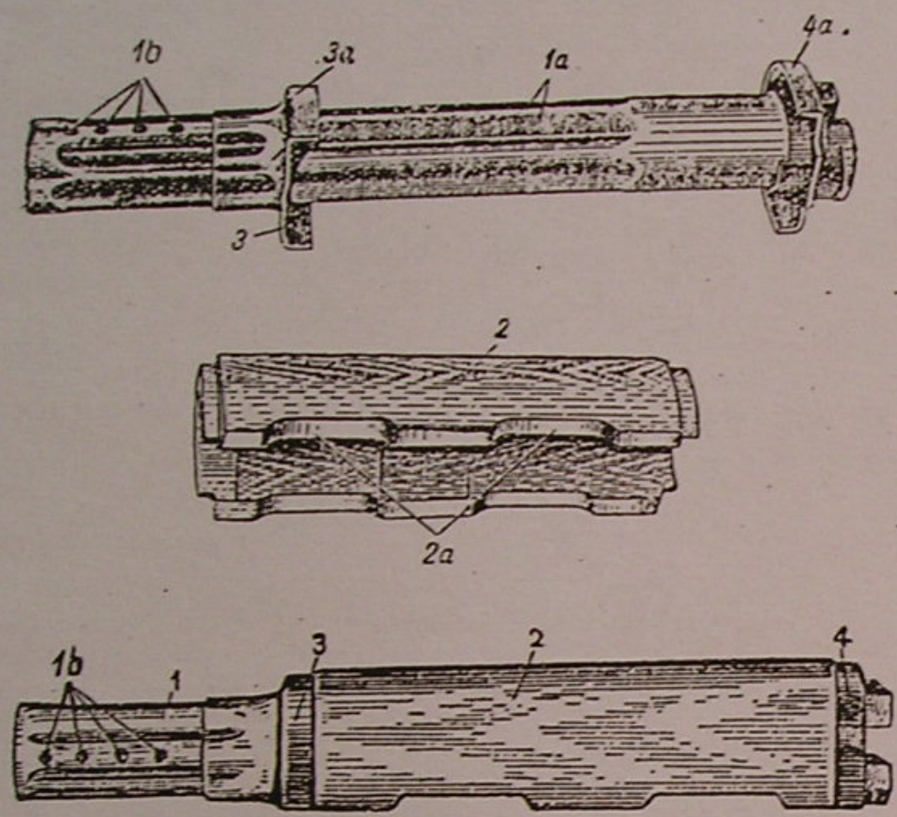

44. ábra. Szerelt és szétszerelt gázdugattyú-vezető a felsőággyal (szb. 1—12):

1 — gázdugattyúvezető (szb. 1—2); 1/a — borda; 1/b — furat a lőporgáz átömlésére; 2 — felsőágy; (1—40); 2/a — vájatok; 3 — a felsőágy mellső rögzítőgyűrű; 3/a — hajlított perem; 4 — a felsőágy hátsó rögzítőgyűrű; 4/a — hajlított perem.

10. Markolat

A markolat (45. ábra) arra szolgál, hogy lövésnél kényelmesen lehessen irányítani a géppisztoly tüzét. Kialakítása: felülről az 1 markolat sarú, amely védi a markolatot a kettéhasadástól, 2 fészek a markolat talp részére, 3 horony a sátorvas számára, alulról — fészek a markolatcsavar alátét számára és belülről — átmenő furat a markolatcsavar áthatolására.

A markolatot a 4 csavar rögzíti a markolat-talphoz. A sajtolt tokú géppisztolynál (46. ábra) a markolat két részből áll: az 1 bal és a 2 jobb markolat félből; a jobb és a bal fél az 5 markolat-talphoz van rögzítve a 3 markolatcsavarral és a 4 alátéttel.

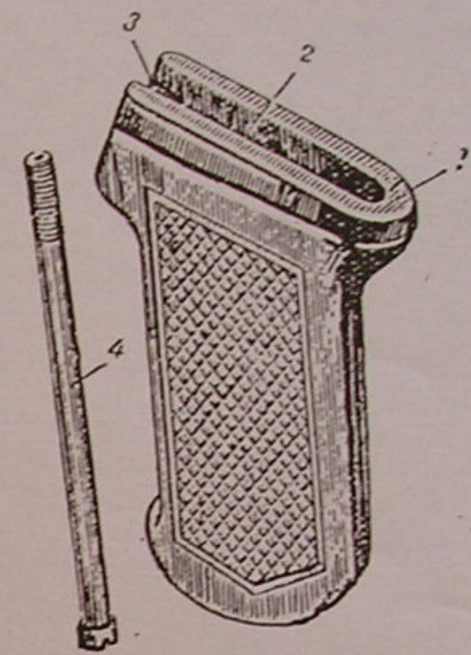

45. ábra. Markolat (szb. 8):

1 — markolat sarú, a markolatot védi a kettéhasadástól (8—2); 2 — fészek a markolat-talp részére; 3 — horony a sátorvas számára; 4 — markolatcsavar (0—19).

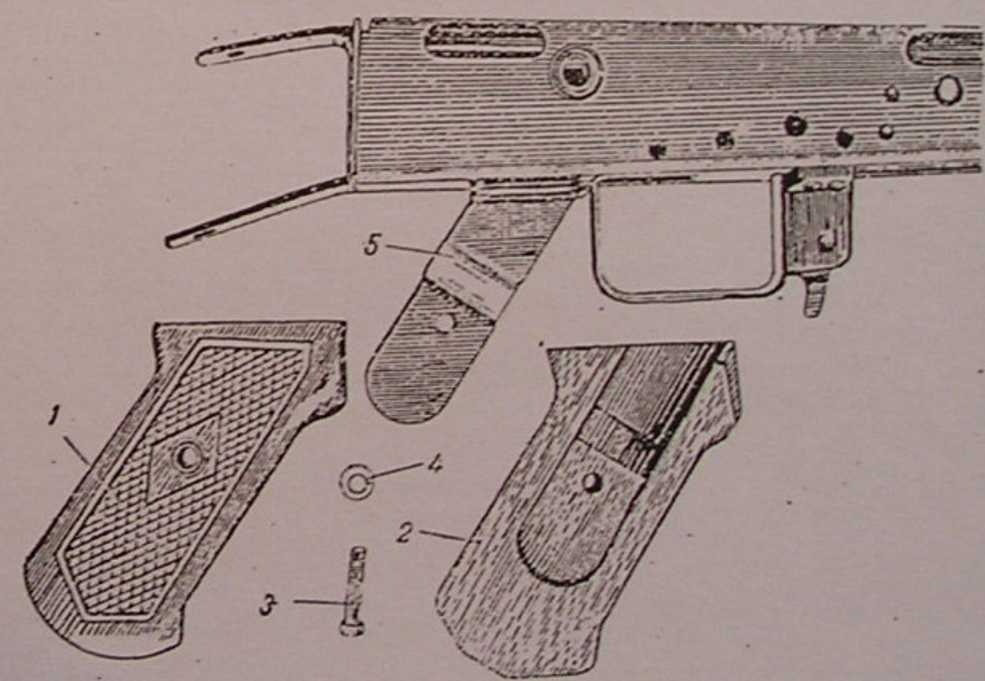

46. ábra. Sajtolt tokkal rendelkező géppisztoly markolata:

1 — jobb markolat fél (0—17); 2 — bal markolat fél (0—18); 3 —markolatcsavar (0—19); 4 — markolatcsavar alátét (0—20); 5 — markolat-talp.

11. Az alsóágy

Az alsóágy (47. ábra) a géppisztoly könnyű kezelhetőségét teszi lehetővé és a huzamosabb ideig tartó tüzelésnél a lövész kezét védi az égéstől. Kialakítása: 1 perem a rögzítőgyűrű számára; 2 horony a 7 bilincs számára; 3 kimunkálás az irányzéktalp fül részére; 4 alsóágy saru, amely védi az ágyat az elrepedéstől; 5 kimunkálás a cső ütközőválla számára; 6 nyúlvány az alsóágy tokhoz történő rögzítésére. Az alsóágy belsejében átmenő furat van a tisztítóvessző számára.

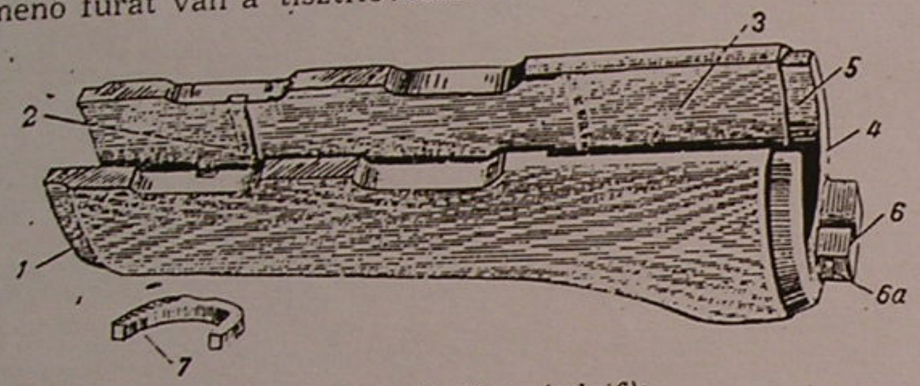

47. ábra. Alsóágy (szb. 6):

1 — perem a rögzítőgyűrű számára; 2 — horony a bilincs számára; 3 — kimunkálás az irányzéktalp fülrészére; 4 — alsóágy saru (6—2); 5 — kimunkálás a cső ütköző válla számára; 6 — nyúlvány az alsóágy-tokhoz történő rögzítésére; 6/a — csapok az alsóágy sarunak az alsóágyra való rögzítésére; 7 — bilincs (0—15).

Az alsóágy sarut két (6a) csap rögzíti az alsóágyhoz. Az ágy felső részén négy vájat van (mindkét oldalról kettő) hűtés céljából.

A 7 bilincs védi az ágyat a felpúposodástól és a csőre való felfekvéstől.

Az alsóágyat a csőhöz elölről rögzítőgyűrű erősíti, amely az alsóágy mellső végére van ráhúzva, hátulról a 6 nyúlvány, amely a tok alsó fészkébe helyezkedik el (lásd a 10. ábrát).

12. A tusa

A tusa (48. ábra) a géppisztoly kezelhetőségét könnyíti meg. Részei: az 1 tusarögzítő-saru, a 2 tusaborítólemez és a 3 szíjkengyel.

A tusán belülről (49. ábra) 4 üreg látható a tartozékok és az 5 tusaüregrugó számára, amely a tartozéktokot a tusában rögzíti és kitolja amikor a fedél kinyílik.

A tusát a tokhoz saru és az illesztőszeg rögzíti.

A tusarögzítő-saru (50. ábra) a tusát védi a kettérepedéstől és a tokhoz rögzíti. A sarun 1 fészek van a tusa mellső vége számára, két 2 pánt facsavar furatokkal, 3 nyulvány oldalhornyok

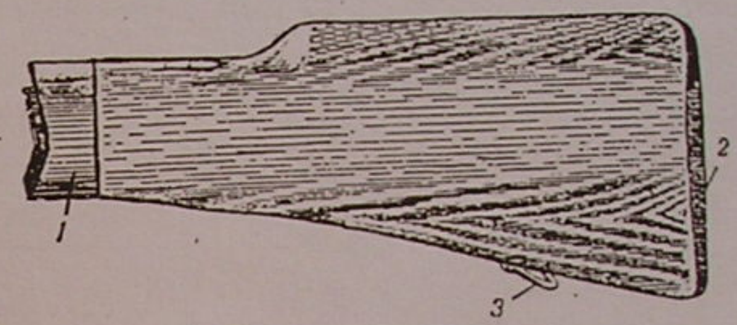

48. ábra. A tusa (szb. 5):

1 — tusarögzítő-saru (5—13 ; 2 — tusaborítólemez (5—2; 3 — szíjkengyel (szb. 5—1).

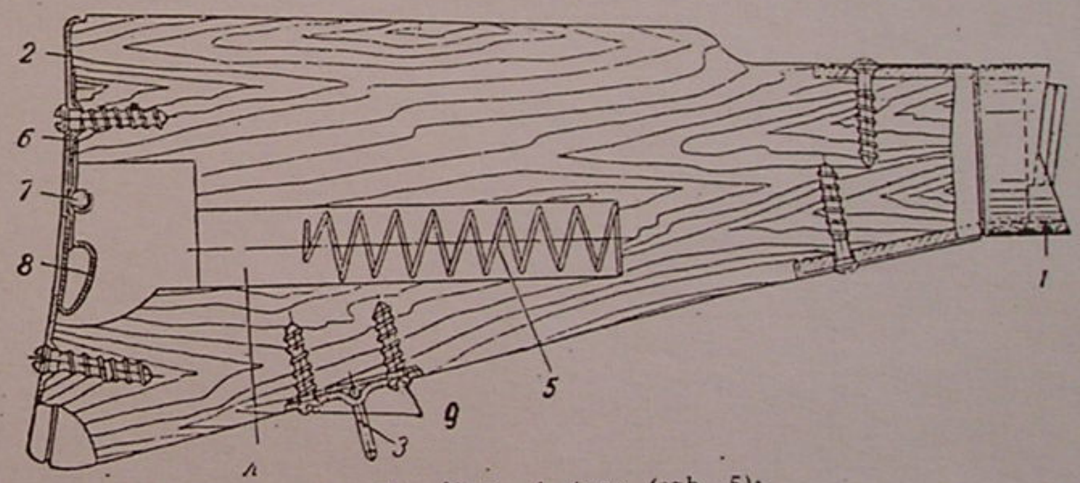

49. ábra. A tusa (szb. 5):

1 — tusarögzítő-sarú (5—13); 2 — tusaborítólemez (szb. 5—2); 3 — szíjkengyel (szb. 5—1); 4 — üreg a tartozéktok és a tusaüregrúgó számára; 5 — tusaüregrugó (5—5); 6 — fedélpánt; 7 — fedéltengely; 8 — a fedél hajlított része; 9 — facsavarok.

kal a tusa tokhoz történő rögzítésére. A nyúlványon 4 bevágás van az illesztőszeg számára, amely a tusát a tokhoz rögzíti. A sarut a tusához 5 facsavarok erősítik.

A tusaborítólemez (51. ábra) védi a tusát az elrepedéstől. Behajtott 1 pereme a tusa végét átfogja, látható rajta 2 kerek nyílás a tartozéktok behelyezésére és 3 furatok a 4 facsavarok számára.

Az 5 *tusaüregfedél* a tusaborítólemez kerek nyílását zárja le. 6 fedélpánt és 9 fedélrugó van rajta.

A fedélen 8 hajlított rész van, amely a tartozéktokot a tusaüregbe lenyomja a fedél kinyitásakor.

A fedelet a fedélpánthoz rugóval a 7 fedéltengely kapcsolja. A fedélpántot a tusaborítólemezhez 4 facsavar rögzíti, amely

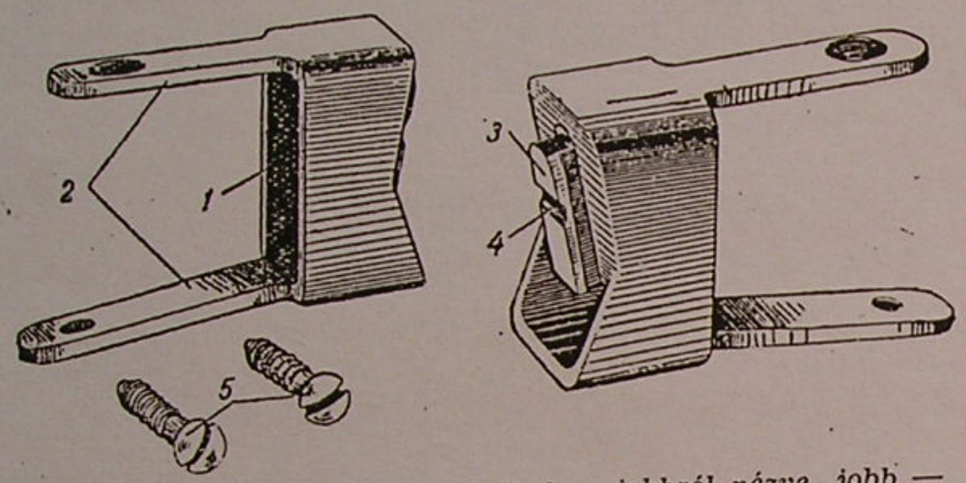

50. ábra. Tusalögzítő-saru (5—13) (bal — jobbról nézve, jobb — balról nézve):

1 — fészek a tusa mellső vége számára; 2 — pántok facsavar furatokkal; 3 — nyúlvány a tusa rögzítésére; 4 — bevágás; 5 — facsavarok.

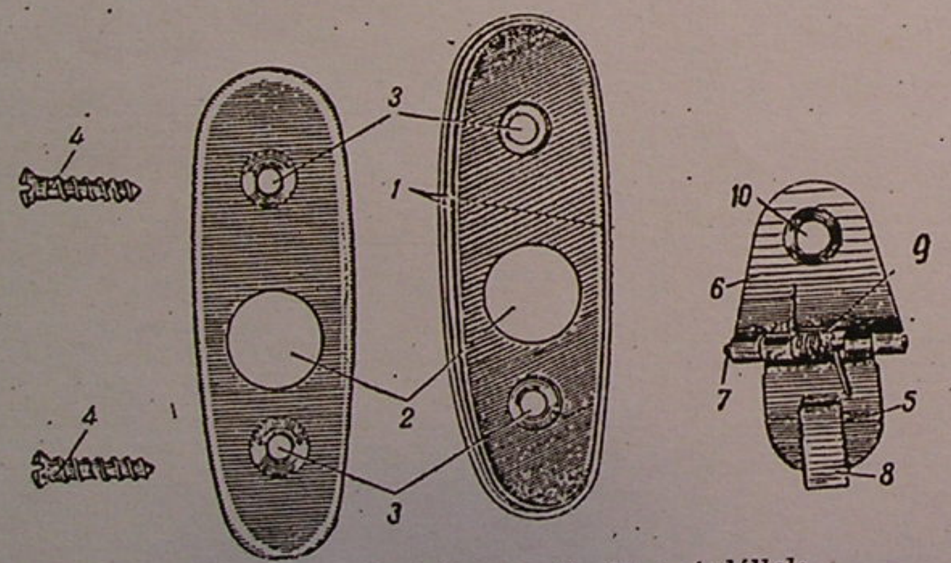

51. ábra. Tusaborítólemez (5—2) a fedéllel:

1 — behajtott perem; 2 — kerek nyílás a tartozékok behelyezésére; 3 — furatok a facsavarok számára; 4 — facsavarok; 5 — tusaüregfedél (5—8); 6 — fedélpánt (5—9); 7 — fedéltengely (5—11); 8 — a fedél hajlított része; 9 — fedélrugó (5—10); 10 — furat a facsavar számára.

a tusaborítólemez felső furatán és a fedélpánt 10 furatán keresztül rögzítődik.

A szíjkengyel (52. ábra) a hordhevedert kapcsolja a tusához. Részei: az 1 szíjkengyel-karika és a 2 szíjkengyel-tartó. A szíjkengyel-tartón két 4 furat van a 3 facsavarok számára a tusához való rögzítésre.

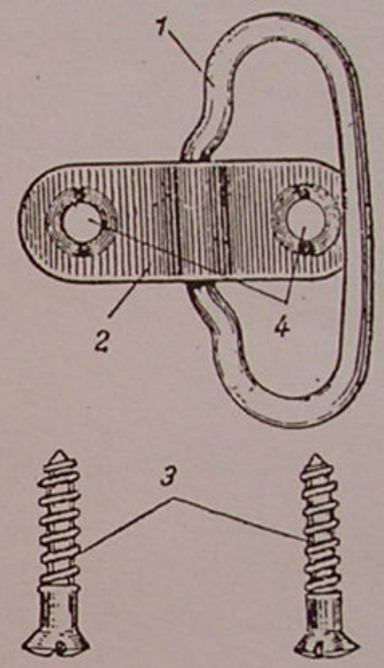

52. ábra. Szíjkengyel (szb. 5—1):

1 — szíjkengyel-karika (5—7); 2 — szíjkengyel-tartó (5—6); 3 — facsavarok; 4 — furatok a facsavarok számára.

A sajtolt tokú géppisztolynál a tusán két facsavar közvetlenül a tok hátlapjához (lásd a 16. ábrát) erősíti.

A behajtható válltámasz (53. ábra) két 1 támaszrúdból és 2 válltámaszból áll.

A válltámaszrúd mellső végein (1a) fülecsek vannak a válltámasz összekötőhüvely számára, hátsó végein pedig (1b) furatok a válltámasz-szegecs számára. A válltámaszrúd hátsó végein belül van a 3 válltámaszrögzítő a 4 rögzítőrugókkal, amelyek a válltámaszt behajtott helyzetben tartják.

A jobb válltámaszrúd belső oldalán (1c) lemunkálás látható a tűzváltókar részére, ha a válltámasz menet- (behajtott-) helyzetben van.

A bal válltámaszrúd fülecsében (1d) furat van a rögzítő részére és (1e) vájat a válltámaszrúd rögzítő számára.

A válltámaszrúd 8 rögzítőrugó a válltámasz összekötőhüvelybe van elhelyezve, állandóan hat a rugóhüvelyre és ezen keresztül a rögzítőre is.

Megjegyzés. A korábban gyártott sajtolt tokú géppisztolynál a válltámasz összekötő hüvelye oldhatatlan kötéssel van a tokhoz rögzítve.

13. A tár

A tár (55. ábra) a töltények befogadására és továbbítására szolgál. Részei: az 1 tártest, a 2 adogatólemez, a 3 adogatórugó, a 4 tárfenék és az 5 rögzítőlemez.

A tártest összefogja a tár minden részét és 30 töltényt fogad be.

A tártest felső behajlított részét tárajkaknak hívjuk, amelyek a legfelső töltényt megtartják mielőtt az a töltényűrbe kerül. A tárajkak hajlatai között hézag van a zár tölténytolója számára, amely előremozgáskor kitolja a soron következő töltényt a tárajkakból és a töltényűrbe juttatja.

Felülről a tártesthez van hegesztve a két (1a) tár fél, az (1b) támasz és az (1c) tárrögzítő az (1d) kampóval. A két tár fél merevíti a tártest felső részét és biztosítja a tár helyes illesztését a tokba.

Az (1d) kampó kapcsolja a tár mellső részét a tokhoz; a tár behelyezésekor a kampó a tok (10. ábrán 27) kimunkálásába hatol. A tártest (1e) bevágása a tok peremeivel (10. ábrán 28) együt arra szolgál, hogy korlátozza a tár felfelé mozgását; (1f) horony a tok töltényvezető alsó része számára.

Az (1b) támasz kapcsolja a tár felső részét a tokhoz; a tárrögzítő a tárnak a tokba való behelyezésekor az (1b) támasz mögé kerül és megakadályozza a tár kiesését.

A tártesten alulról peremek vannak a tárfenék ráhúzására; a hátsó falon ellenőrző furat van, itt helyezkedik el az alsó töltény, amikor a tár teljesen töltve van.

A 2 *adogatólemez* a rugó erejét továbbítja a töltényekre és a tárajkakkal együtt biztosítja a soron következő töltény megfelelő elhelyezkedését a töltényűrbe való jutás előtt. Az adogatólemezen szemölcsök vannak, amelyek az adogatólemezt vezetik a tártestben; (2a) adogatófelület, amelyen a töltény helyezkedik el és (2b) domborítás, amely a töltények sakktáblaszerű

elhelyezkedését biztosítja a tárban. Az adogatólemez jobb szemölcsén van az adogatórugó (2c) rögzítőcsap, amely az adogatórugót rögzíti.

Az adogatórugó az adogatólemezen keresztül továbbítja a töltényeket a tárajkakhoz.

A tárfenék befedi alulról a tárat. Hajlított (4a) szélei vannak, ezekkel a tártesthez kapcsolódik és két (4b) határolóvég, amely a tárfenék mozgását korlátozza a tár összeszerelésekor; (4c) áttörés a rögzítőnyúlvány számára.

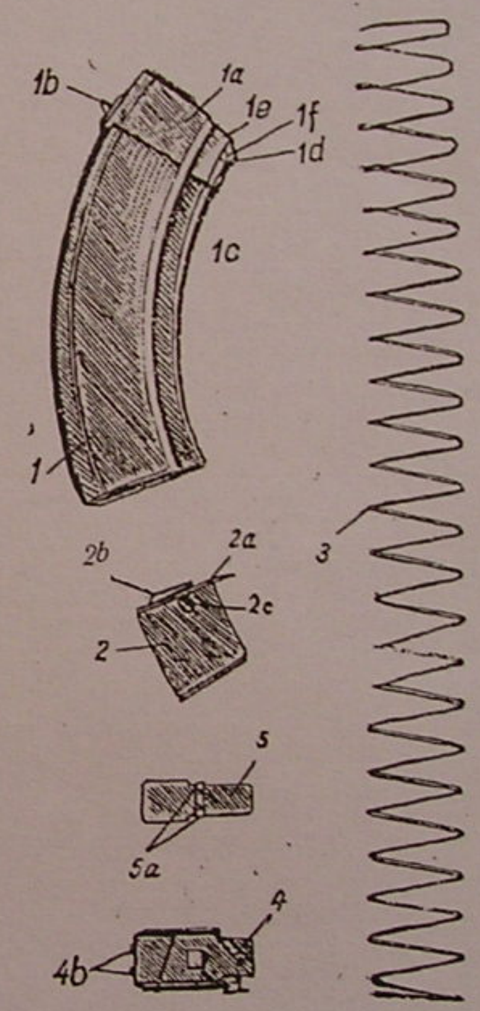

55. ábra. Tár (szb. 7):

1 — tártest (szb. 7—1); 1/a — jobb- és baloldali tárfél (7—1, 7—2); 1/b — tártámasz; 1/c — tárrögzítő (7—6); 1/d — kampó; 1/e — bevágás; 1/f — horony; 2 — adogatólemez (szb. 7—2); 2/a — adogatófelület; 2/b — domborítás; 2/c — adogatórugó rögzítőcsap; 3 — adogatórugó (7—9); 4 — tárfenék (7—11); 4/a — a tárfenék behajlított szélei; 4/b — határoló végek; 4/c — áttörés a rögzítőnyúlvány számára; 5 — rögzítőlemez (7—10); 5/a — kampók.

A rögzítőlemezen alulról nyulvány van a tárfenék tártesten tartására és két (5a) kampó az adogatórugóval való kapcsolódásra.

14. Tartozékok és szerelékek

Minden géppisztoly el van látva szerelékekkel és tartozékokkal. Ezeket egyéni és javító készletre osztjuk fel. Az egyéni készlethez sorolt tartozékok (56. ábra) elengedhetetlenek a géppisztolynál a szolgálat minden körülményeinél.

A tartozékok a géppisztoly szétszerelésére, összeszerelésére, tisztítására és kenésére, valamint a tüzeléshez való előkészítésére és a lövés közben előforduló akadályok kiküszöbölésére szolgálnak.

A tartozékok egyéni készletébe számít:

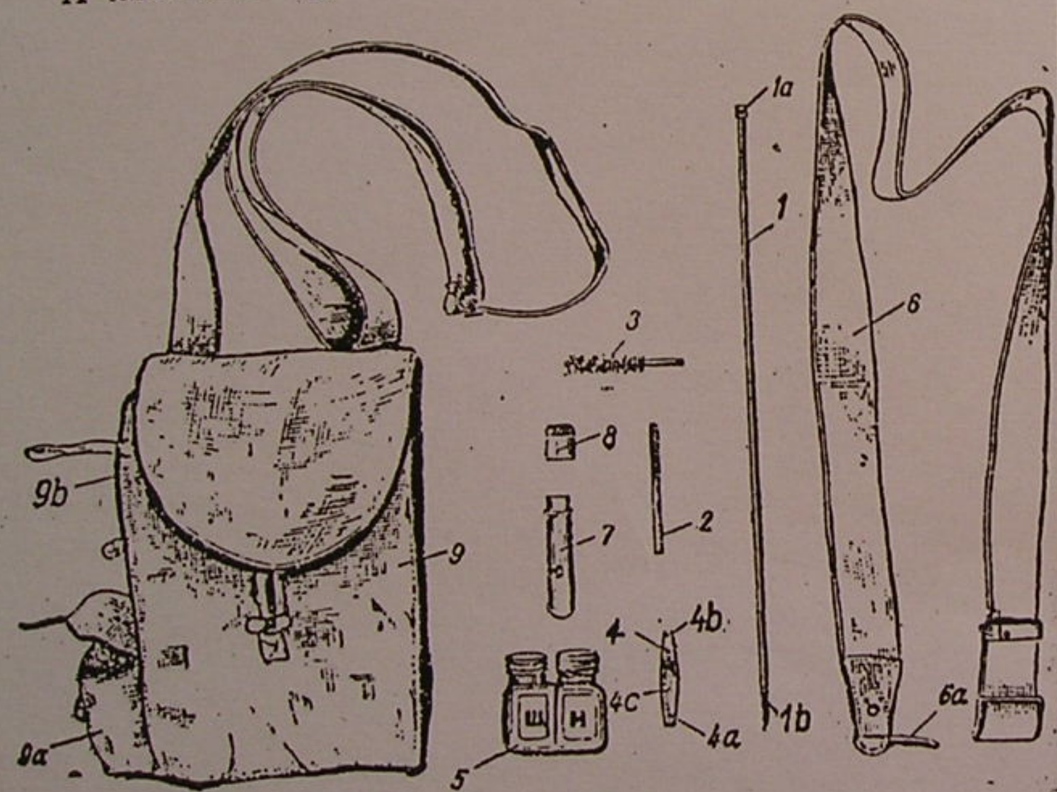

56. ábra. Tartozékok:

1 — tisztítóvessző (0—24); 1/a — tisztítóvessző-fej; 1/b — menet; 2 — kóctartó; 3 — csőkefe; 4 — csavarhúzó-kulcs (szb. 2); 4/a — csavarhúzó; 4/b — célgömbállító-kulcs; 4/c — kóctartó-kulcs; 5 — kétrészes kenőanyagszelence; 6 — hordheveder (szb. 5); 6/a — karabiner (szb. 6); 7 — tartozéktok (1); 8 — tartozéktok-sapka (szb. 1); 9 — tártáska; 9/a — zseb a kétrészes kenőanyagszelence számára; 9/b — zseb a tartozékok számára.

Az 1 *tisztítóvessző* a csőfurat, a gázdugattyúvezető, a zárkeret belső furatának tisztítására és kenésére, valamint a helyretolószerkezet szét- és összeszerelésére szolgál. Részei: a tisztítóvessző (1a) fej a bevágással és a furattal; az (1b) menet a kóctartó és a csőkefe rácsavarására. A tisztítóvessző a cső alatt van a géppiszolyhoz erősítve.

A 2 *kóctartó* a cső, a gázdugattyúvezető, a gázhenger és a zárkeret furatának tisztítására és kenésére szolgál. Részei: a nyél, amely menetes a tisztítóvessző rácsavarására, a bevágással rendelkező szár, amely forog a nyélen.

A 3 *csőkefe* a csőfurat bekenésére szolgál. Részei: nyél menetes furattal a tisztítóvessző rácsavarására és a drótszár, amelyre sertésszőr van erősítve a kenőanyag részére.

A 4 *csavarhúzó-kulcs a padiátverővel.* A (4a) csavarhúzó a tusa, a tusaborítólemez és a szíjkengyel facsavarjainak becsavarására szolgál, ha azok meglazultak; a (4b) célgömbállító-kulcs a célgömb be- és kicsavarására való a géppisztoly belövésénél; a (4c) kóctartó-kulccsal csavarjuk a kóctartót a tisztítóvesszőre; a padiátverő a géppisztoly és a tár szétszedésénél és összerakásánál szükséges.

Az 5 *kétrészes kenőanyag szelence* a maróolaj és a fegyverolaj tárolására szolgál; az „M" betűvel jelölt részben tároljuk a maróolajat, az „F" betűvel jelölt részben pedig a fegyverolajat.

A 6 *hordheveder* a géppisztoly könnyű hordását teszi lehetővé; előlről (6a) karabinerrel kapcsolódik a szíjkengyelhez.

A kóctartót, a csőkefét és a csavarhúzókulcsot a 7 tartozéktokba helyezzük, amit a 8 tartozéktok-sapka fed be.

Minden géppisztolyhoz hat tár és egy 9 tártáska tartozik, amelybe öt tár helyezhető el. A tártáskán (9a) zseb látható a kétrészes kenőanyag szelence számára és egy másik (9b) zseb a tartozéktok részére (a behajtható válltámaszú géppisztolyoknál a tartozéktokot a tártáskában tároljuk).

A tartozéktok (57. ábra) a kóctartó, a csőkefe és a csavarhúzó tárolására szolgál; a tartozékok használatánál a tartozéktokot a tisztítóvessző, a kulcs és a csavarhúzó fogantyújaként alkalmazzuk.

A tisztítóvessző fej áthaladására a tartozéktokon 1 nagy furat van és 2 kis furat a tisztítóvessző szárának áthaladására.

A csavarhúzó és a kulcs beállítására a tartozéktokon 3 hosszúkás és 4 rövid kivágás van; a tartozéktokon egyéb 5 bevágások is vannak a tartozéktok-sapka részére.

A tusával rendelkező géppisztolyoknál a tartozéktokot a tusaüregben tároljuk; a behajtható válltámaszú géppisztolyoknál pedig a tártáska megfelelő zsebében.

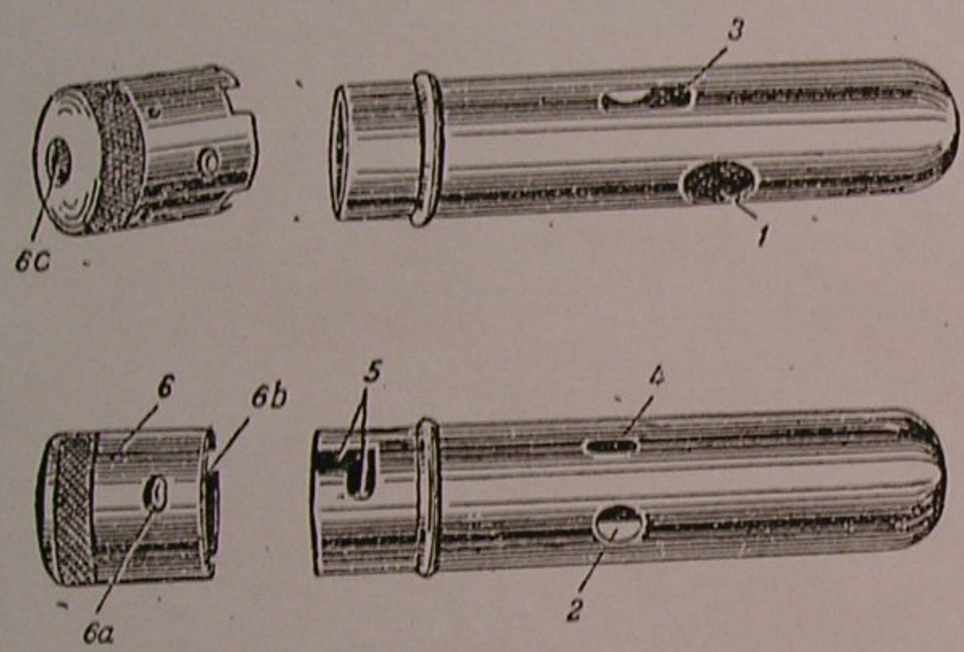

57. ábra. Tartozéktok a sapkával (szb. 1):

1 — nagy furat; 2 — kis furat; 3 — hosszúkás kivágás; 4 — rövid kivágás; 5 — bevágások; 6 — tartozéktok-sapka; 6/a — kampók; 6/b — kivágások a rögzítő számára; 6/c — tisztítóvessző furat.

A 6 tartozéktok-sapka oldalain (6a) kampók vannak, tetején (6c) furat a tisztítóvessző behelyezésére, a végén pedig négy (6b) kivágás a szorítóhüvely-rögzítő részére.

A tartozéktok-sapkát a tartozéktokhoz a kampók rögzítik, amelyek a tartozéktokon levő 5 bevágásokba helyezkednek el.

A tartozéktok-sapka a csőfurat tisztításakor csősapkaként szerepel és a (6a) kampók rögzítik a szorítóhüvelyhez, amelyek a szorítóhüvely gyűrűs hornyába kerülnek. A tartozéktok-sapka elfordítását és leugrását a szorítóhüvelyről a szorítóhüvelyrögzítő akadályozza, amely a tartozéktok-sapka végén levő négy kivágás valamelyikébe hatol.

A GÉPPISZTOLY ALKATRÉSZEINEK ÉS SZERKEZETINEK MŰKÖDÉSE

15. Az alkatrészek és szerkezetek helyzete töltés előtt

A géppisztoly biztosítva (58. ábra) van; töltetlen, harchelyzetben pedig éles töltényekkel töltött 8 tárral.

A 9 tárrögzítő a tokban tartja a tárat; ilyenkor, ha a tár töltve van, a legfelső töltény a zárkeret hátsó lemunkálására támaszkodik.

A 4 zárkeret a 2 zárral az 5 helyretolórugó hatására mellső helyzetben van, a 6 gázdugattyú pedig a 7 gázhengerben; az 5 helyretolórugó most van legkevésbé összenyomva.

A 2 zár jobbra fordult, reteszelő szemölcsei pedig a tok reteszelő peremei mögé kerülnek.

A hüvelyvonó karmát a hüvelyvonórugó egészen a zár reteszelő részén levő peremágy központja felé nyomja.

A hüvelykivető feje a záron levő hosszanti horony hátsó kiszélesített részében van.

A 10 kioldóemelő karja előre van fordulva és kakasakasztó része ki van szabadulva a kakas kapcsolódásából.

Az 1 kakas nincs hátsó helyzetben a kakasnyugaszon, hanem a 11 ütőrugó hatására a zár hátsó végére támaszkodik.

A 3 ütőszeg mellső helyzetben van, csúcsa a zár reteszelő része peremágyából kiáll.

A tűzváltókar ütközésig el van fordítva és befedi a géppisztoly felhúzófogantyú mozgását biztosító nyílást.

A 14 tűzváltótengely (59. ábra) előre van fordulva az elsütőbillentyű hátsó válla és az egyes lövéstbiztosító elsütőemelő nyulványa fölé, minek következtében korlátozva van az elsütőbillentyű és az egyes lövést biztosító elsütőemelő elforgatása.

A zárkeret hátramozgását a kakas akadályozza, amelynek nyugasza nem kerülhet az elsütőbillentyű kakasakasztójára, mivel az elsütőbillentyű elhúzását a tűzváltótengely akadályozza.

A billentyűt az ütőrugó szára tartja mellső helyzetben, kakasakasztó része pedig felemelt helyzetben van.

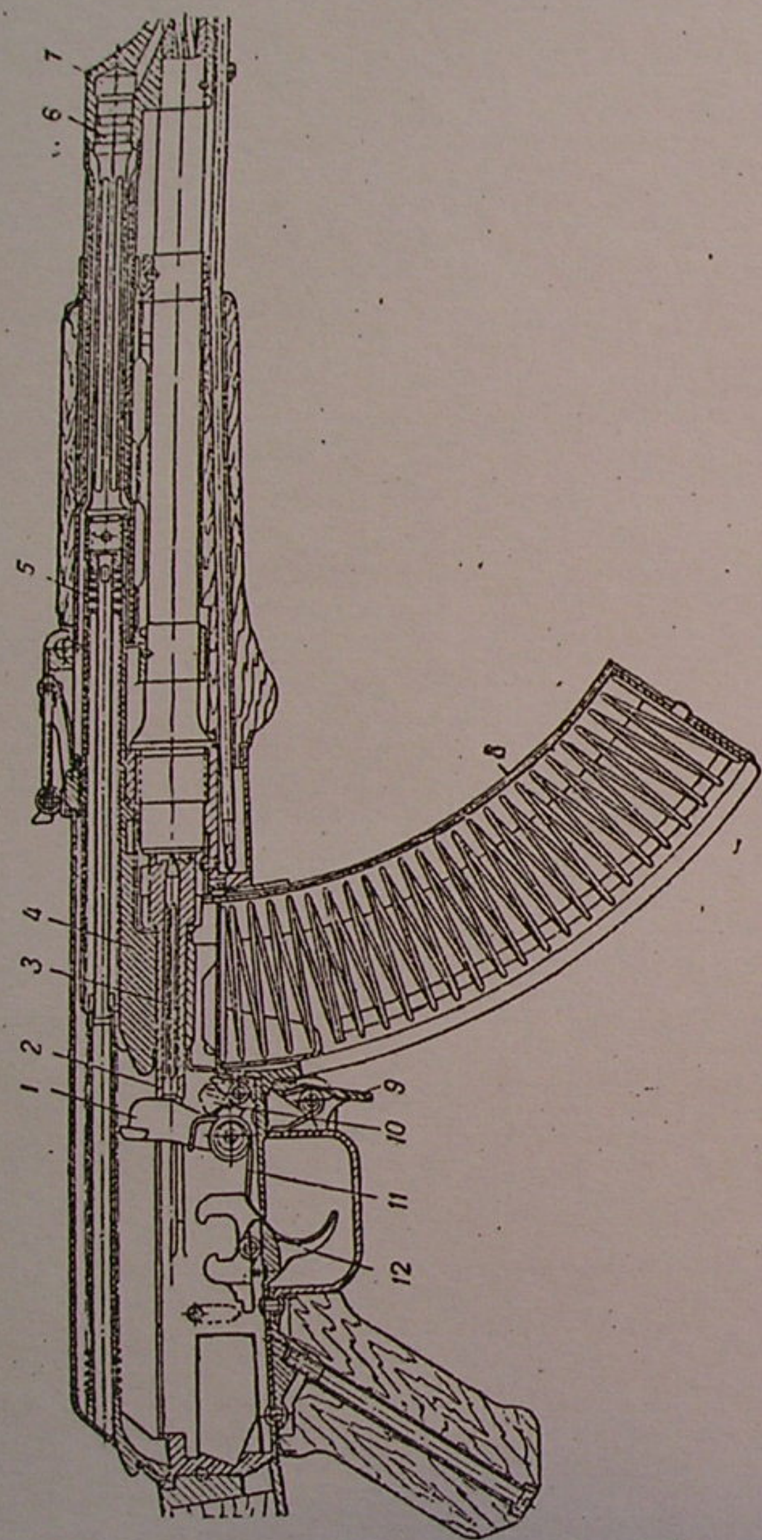

58. ábra. A géppisztoly alkatrészeinek helyzete töltés előtt (hossz-metszet):

1 — kakas; 2 — zár; 3 — ütőszeg; 4 — zárkeret; 5 — helyretolórugó; 6 — gázdugattyú; 7 — gázhenger; 8 — tár; 9 — tárrögzítő; 10 — kioldóemelő; 11 — ütőrugó; 12 — elsütőbillentyű.

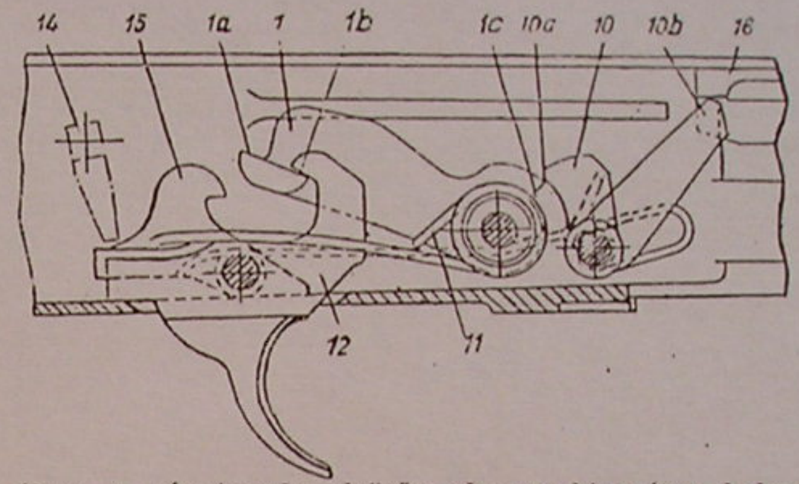

59. ábra. A géppisztoly elsütőszerkezete biztosított helyzetben:

1 — kakas; 1/a — az egyes lövés nyugasza; 1/b — kakasnyugasz; 1/c — kioldónyugasz; 10 — kioldóemelő; 10/a — kioldóemelő kakasakasztója; 10/b — kioldóemelő felső vége; 11 — ütőrugó; 12 — elsütőbillentyű; 14 — tűzváltótengely; 15 — az egyes lövést biztosító elsütőemelő; 16 — a kioldóemelőt kikapcsoló nyúlvány.

16. Az alkatrészek és szerkezetek működése töltésnél

A géppisztoly töltése a következőképpen történik:

— kapcsoljuk fel a töltött tárat a géppisztolyba (ha még nem volna felkapcsolva);

— állítsuk a tűzváltót a kívánt tüzelési módra, tűzváltókart annyira elfordítva, hogy a felírása egybe essen a tokon levő felírással;

— a zárkeretet a felhúzófogantyúnál fogva húzzuk hátra ütközésig és engedjük el a fogantyút.

A tár géppisztolyra való felkapcsolása közben a tárrögzítőt a tártámasz hátrafordítja tengelyén, majd a tár behelyezése után a rugója hatására előre fordul és a tártámasz mögé ugrik.

A tűzváltó *sorozattüzelésre való állításakor* (60. ábra) szabad lesz az út a felhúzófogantyú számára; a 14 tűzváltótengely csak annyira fordul hátra, hogy nem akadályozza a 12 elsütőbillentyű elhúzását, azonban a 15 egyes lövést biztosító elsütőemelőnek nyúlványa fölött áll és meggátolja annak elfordulását, amikor a billentyűt hátrahúzzuk.

A tűzváltó *egyes lövésre történt átállításakor* (61. ábra) a 14 tűzváltótengely annyira hátra fordul, hogy nem akadályozza a 15 egyes lövést biztosító elsütőemelőnek és a 12 elsütőbillentyűnek elfordulását a billentyű hátrahúzásakor.

Ha a zárkeretet hátrahúzzuk: a helyretolórugó összenyomódik, a kioldóemelőkar (10b) felső vége kiszabadul a 16 kioldóemelőt kikapcsoló nyúlvány alól, így a kioldóemelő rugója hatására elfordulhat; a zárkereten levő horony mellső lekerekített fala nyomást gyakorol a zárvezető szemölcs menetprofilos emelkedésére, a zárkeret hátsó végén levő nyúlvány pedig a

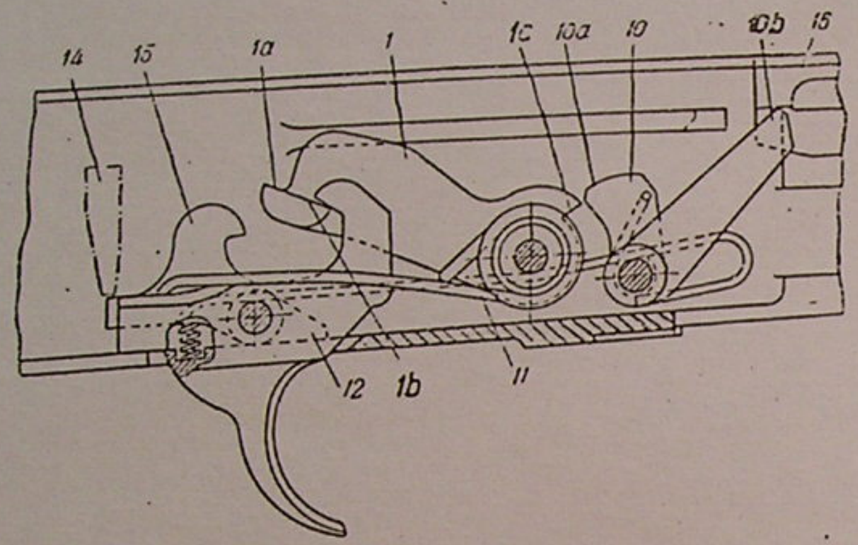

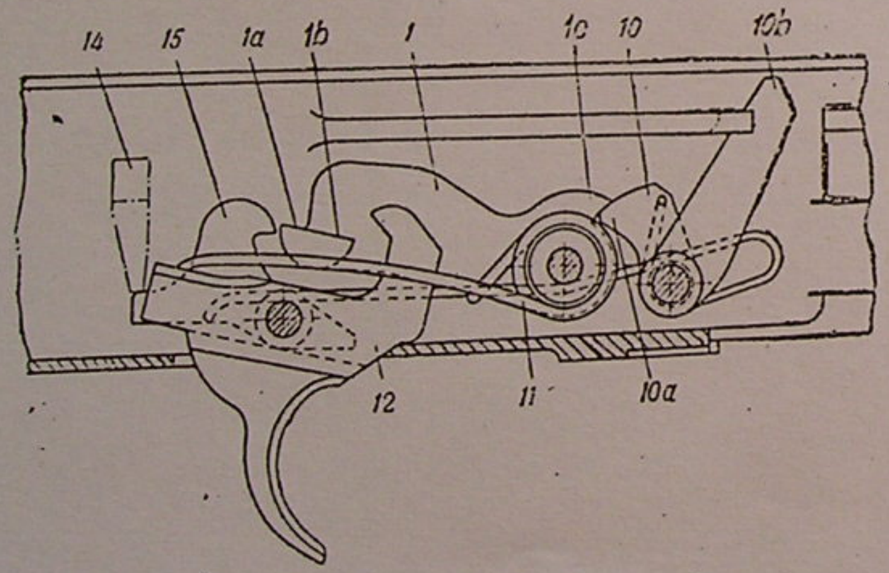

60. ábra. A géppisztoly elsütőszerkezete a tűzváltó sorozatlövésre történt állításakor (felső — az elsütőbillentyű nincs hátrahúzva, alsó — az elsütőbillentyű hátra van húzva):

1 — kakas; 1/a — az egyes lövés nyugasza; 1/b — kakasnyugasz; 1/c — kioldónyugasz; 10 — kioldóemelő; 10/a — kioldóemelő kakasakasztója; 10/b a kioldóemelőkar felső vége; 11 — ütőrugó; 12 — elsütőbillentyű; 14 — tűzváltótengely; 15 — az egyes lövést biztosító elsütőemelő; 16 — a kioldóemelőt kikapcsoló nyúlvány.

kakasra; ennek következtében a zár kezd balra elfordulni, a kakas pedig hátra és összenyomja az ütőrugót.

A zárkeret további hátrahúzásánál a zár elfordul és reteszelő szemölcsei a tok reteszelő peremei elől kikerülnek, a záron levő horony a hüvelykivetővel szembe helyezkedik el.

Amikor elfordul a zár, vezetőszemölcse a zárkerethorony

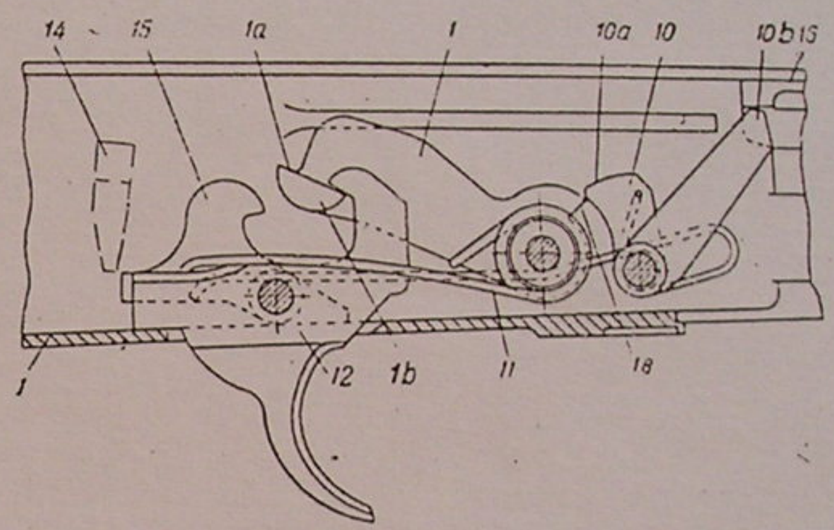

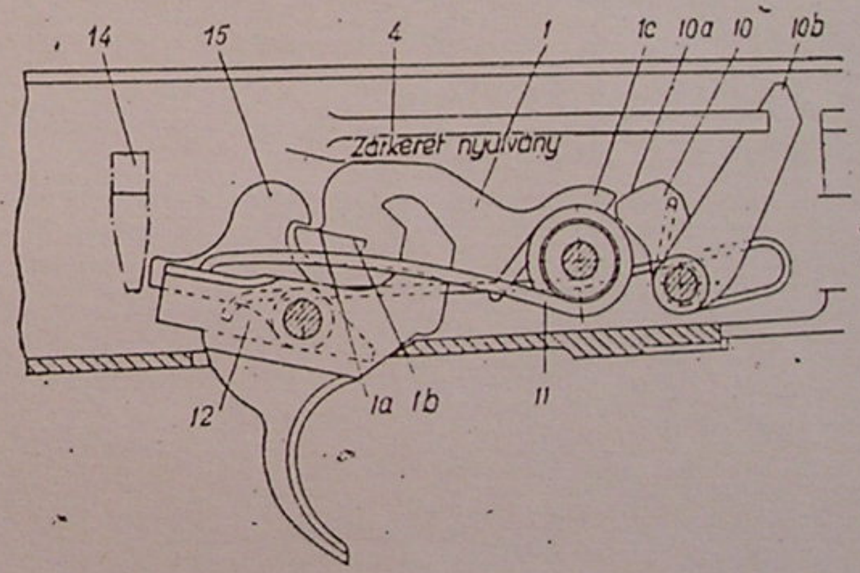

61. ábra. A géppisztoly elsütőszerkezete a tűzváltó egyes lövésre történt állításakor (felső — a billentyű nincs hátrahúzva, alsó a billentyű hátra van húzva):

1 — kakas; 1/a — az egyes lövés nyugasza; 1/b — kakasnyugasz; 1/c — kioldónyugasz; 4 — a zárkeret nyúlványa; 10 — kioldóemelő; 10/a — kioldóemelő kakasakasztója; 10/b — a kioldóemelőkar felső vége; 11 — ütőrugó; 12 — elsütőbillentyű; 14 — tűzváltótengely; 15 — az egyes lövést biztosító elsütőemelő; 16 — a kioldóemelőt kikapcsoló nyúlvány.

kiszélesített részébe kerül, ennek mellső lekerekített fala nyomást gyakorol a zárvezető szemölcsre és hátra vezeti a zárat.

Az 1 kakas a zárkeret hátsó végén levő nyúlványának, majd a zárkeret mellső lemunkálás alsó részének hatására hátrafordul.

A kakas hátrafordulása közben fejével eltolja az elsütőbillentyű kakasakasztóját, amely az elsütőbillentyű visszafordulásakor (az ütőrugó szárának hatására) a kakasnyugasz mögé ugrik (első kattanás). A kakas további hátrafordulásakor a kioldónyugasza a kioldóemelő kakasakasztója elé kerül; rugója hatására a kioldóemelő hátrafordul és a kioldóemelő (10a) kakasakasztója a kakas (1c) kioldónyugasza mögé ugrik (második kattanás) (lásd 60. ábra).

A kioldóemelőkar felső vége felemelkedik és a zárkeret kioldóemelőt kikapcsoló nyúlványának útjába kerül. Amint a zár tölténytolója túlhaladt a tárajkak hátsó falán, a töltények (62. ábrán 13) a tár adogatórugójának hatására annyira felemelkednek, hogy a soron következő töltény a tárajkakba emelkedik és a zár útjába kerül; a további hátramozgásnál a hüvelykivető feje kikerül a zár hornyából. A zárkeret és a zár hátramozgását a tok hátlapja akadályozza; ebben a pillanatban a helyretolórugó teljesen össze van nyomva.

A felhúzófogantyú elengedésekor a helyretolórugó hatására a zárkeret előre kerül.

A zárkeret a horony kiszélesített részének egyenes falával hatást gyakorol a zárvezető szemölcs hátsó sima végére és a zárat előre vezeti.

Amikor a zárkeret a zárral előre mozog, a zárkeret alsó lekerekített része a kakast kissé lenyomja, a zár tölténytolója kitolja a soron következő töltényt a tárajkakból, a hüvelykivető bekerül a zár hornyába.

Miután a soron következő töltény kikerült a tárajkakból, először a tok vezetőfelületein levő leélezéseken és a töltényvezető terelőperemén, majd a cső töltényűr felőli részén levő kúpus leélezésen át jut a töltényűrbe.

Amikor a zár a cső töltényűr felőli részéhez ér, a zár bal reteszelő szemölcsén levő menetprofilu emelkedés beleütközik a töltényvezető menetprofilú emelkedésébe, a zár jobbra fordul és vezető szemölcse kikerül a zárkeret hornyának kiszélesített részéből (létrejön a zár előzetes elfordulása).

A hüvelyvonó karma átugrik a hüvely szélén és a horonyba kerül, a hüvely feneke pedig a zár peremágyába.

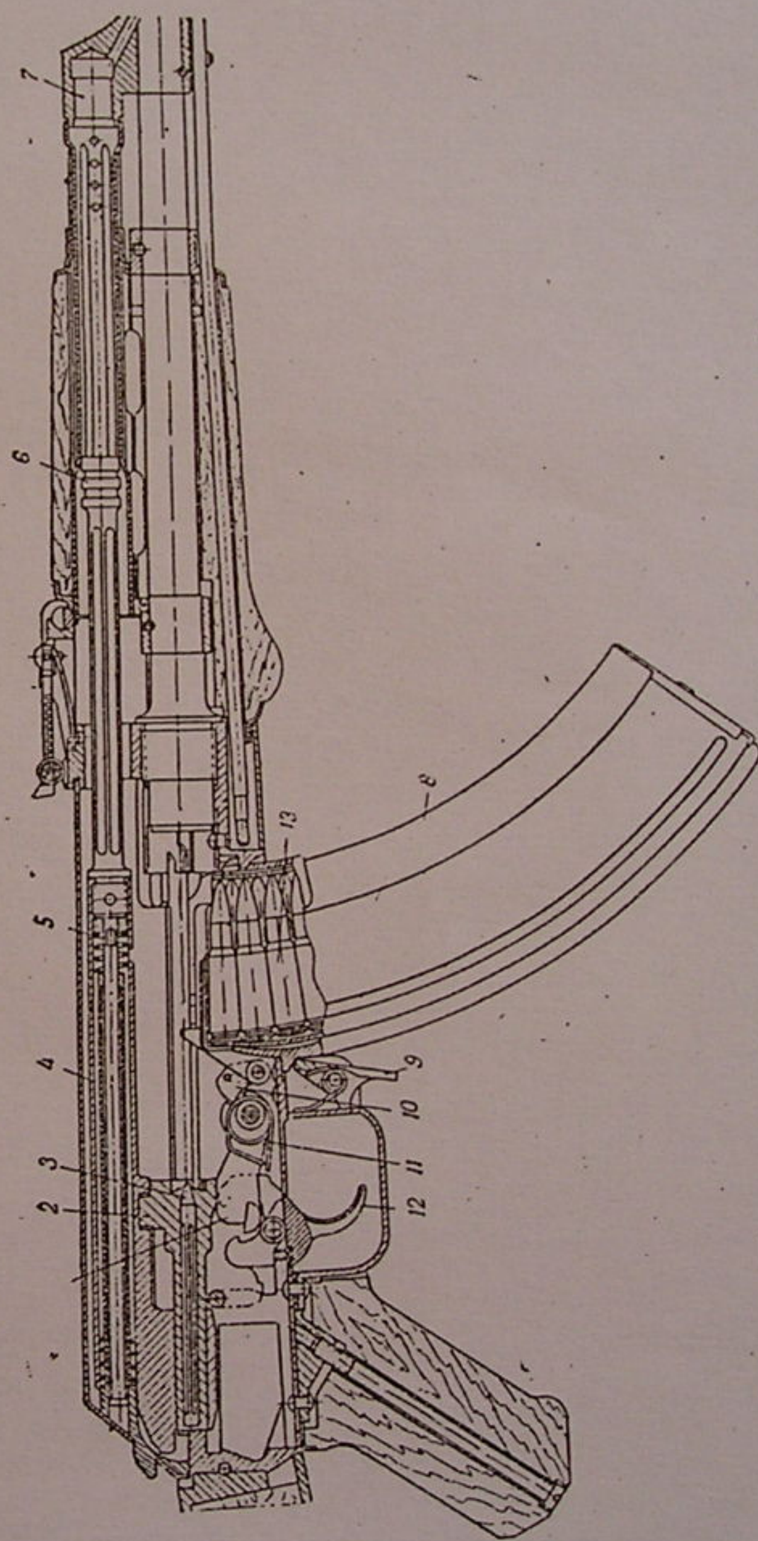

62. ábra. A géppisztoly alkatrészeinek helyzete a zárkeret hátrahúzásakor:

1 kakas; 2 — zár; 3 — ütőszeg; 4 — zárkeret; 5 — helyretolórugó; 6 — gázdugattyú; 7 — gázhenger; 8 — tár; 9 — tárrögzítő; 10 — kioldóemelő; 11 — ütőrugó; 12 — elsütőbillentyű; 13 — éles töltények.

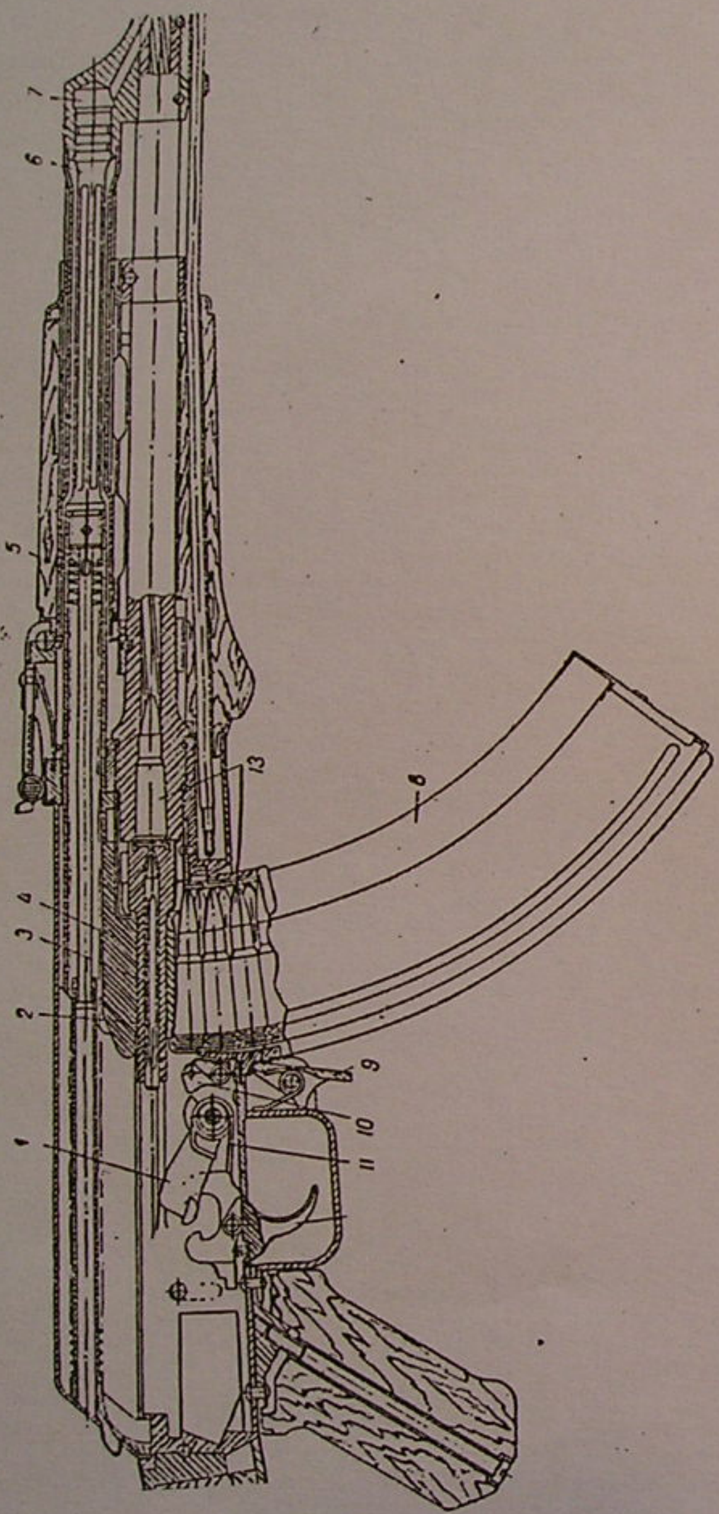

63. ábra. A géppisztoly alkatrészeinek helyzete töltés után (lövés előtt):

1 — kakas; 2 — zár; 3 — ütőszeg; 4 — zárkeret; 5 — helyretolórugó; 6 — gázdugattyú; 7 — gázhenger; 8 — tár; 9 — tárrögzítő; 10 — kioldóemelő; 11 — ütőrugó; 12 — elsütőbillentyű; 13 éles töltények.

Az ütőszeg (63. ábrán 3) hátracsúszik és hátsó vége kiáll a zár hátsó végéből. A zárkeret további előremozgásánál a menetes reteszelő horony hatást gyakorol a zárvezető szemölcs menetprofilú emelkedésére, ennek következtében a zár jobbra fordul és reteszelő szemölcsei a tok reteszelő peremei mögé kerülnek, a csőfurat elreteszelődik.

A csőfurat elreteszelése után a zárkeret tovább halad előre, a kioldóemelőkar felső végét előre fordítja, ennek következtében a 10 kioldóemelő kakasakasztója szabaddá teszi a kakas kioldónyugaszát. A kakas az ütőrugó hatására elfordul és a kakasnyugasz (lásd a 61. ábrán 1b) a billentyű kakasakasztójára kerül, amit kattanás jelez.

Az alkatrészek és szerkezetek ilyen helyzeténél a géppisztoly tüzelésre készen áll (lásd a 63. ábrát).

17. Az alkatrészek és szerkezetek működése egyes lövésnél

Egyes lövések leadásához állítsuk a tűzváltót egyes lövésre úgy, hogy karját ütközésig fordítsuk el és jobbkezünk mutatóujjával hozzuk hátra a billentyűt.

Amikor a billenytűt hátrahúzzuk, az tengelyén az egyes lövést biztosító elsütőemelővel együtt elfordul; az elsütőbillentyű hátsó vállai felnyomják az ütőrugó szárát. Amikor elfordítjuk az elsütőbillentyűt, annak kakasakasztója felszabadítja a kakasnyugaszt.

A kakas az ütőrugó hatására elfordul tengelyén és erőteljesen ráüt az ütőszeg hátsó végére, az ütőszeg csúcsa ráüt a csappanytúra és meggyújtja gyúelegyét. A csappantyú gyúelegyének lángja a hüvely fenekén levő gyúlyukakon keresztül a lőportöltethez jut.

A lövedék a lőporgáz hatására besajtolódik a cső barázdáiba és előre mozog. Amint a lövedék túlhalad a csőben levő gázátömlőfuraton, a lőporgáz a gázhengerbe (lásd 63. ábrán 7) kerül, nyomást gyakorol a 6 gázdugattyúra és azt a zárkerettel együtt hátralöki. Ekkor a helyretolórugó összenyomódik.

A zárkeret miközben hátrafelé mozog, hornyának kireteszelő leélezése a zárvezető szemölcs révén a zárat balra fordítja, vagyis a csőfurat kireteszelődik. Kireteszelés után a zárkeret a zárral együtt hátra mozog.

A kakas a zárkeret hatására tengelyén hátrafordul és megfeszíti az ütőrugót.

A kakas elfordulva tengelyén, fejével eltolja az egyes lövést biztosító elsütőemelőt, amelynek karma a rugó hatására az egyes lövés nyugasza mögé ugrik és felhúzott helyzetben tartja a kakast.

A kioldóemelő rugója hatására elfordul tengelyén és a kioldóemelő kakasakasztóját a kakas kioldónyugasza mögé viszi, de nem az fogja meg, mivel a kakast a 15 egyes lövést biztosító elsütőemelőnek karma tartja (lásd a 61. ábrát).

A kioldóemelőkar felső vége a kioldóemelő elfordulásakor a zárkeret kioldóemelőt kikapcsoló nyúlványának útjába kerül. Hátramozgáskor a zárba szerelt hüvelyvonó karmával kihúzza a töltényűrből a hüvelyt és a hüvelykivető a tokból kiveti.

A tárban levő soron következő töltényt az adogatórugó felfelé nyomja ütközésig.

A zárkeret és a zár hátramozgását a tok hátlapja határolja. A mozgó részek hátsó helyzetükből a helyretolórugó erejének hatására előresiklanak.

A zárkeret mellső helyzetbe való mozgásakor a zár tölténytolójával kitolja a tárból a soron következő töltényt és a töltényűrbe viszi.

Amikor a zár a cső töltényűr felőli végéhez közeledik, megkezdi elfordulását, a hüvelyvonó karma pedig átugrik a hüvelyfenék szélén át a horonyba. A zárkeret további előremozgásánál a csőfurat elreteszelődik.

Bereteszelés után, a zárkeret teljes mellső helyzetbe érése előtt 3—6 mm-rel a zárkeret kioldóemelőt kikapcsoló nyúlványa a kioldóemelőkar felső végének ütközve, azt előre fordítja.

A kioldóemelő kakasakasztója előre fordul és nem akadályozza a kakas elfordulását. A következő lövés kiváltása céljából engedjük el a billentyűt, majd ismét húzzuk hátra.

Amikor elengedjük a billentyűt, akkor az az ütőrugó szárainak hatására az egyes lövést biztosító elsütőemelővel együtt tengelyén hátrafordul, ennek következtében az egyes lövést biztosító elsütőemelőnek karma felszabadítja a kakas egyes lövés nyugaszát.

Az 1 kakas a 11 ütőrugó hatására elfordul tengelyén és az (1b) kakasnyugasza az elsütőbillentyű kakasakasztójára kerül, amit kattanás jelez (61. ábra).

Ha újból hátrahúzzuk a billentyűt, annak kakasakasztója felszabadítja a kakasnyugaszt. A kakas újból erőteljesen ráüt az ütőszegre és a fent leírt működési folyamat megismétlődik.

18. Az alkatrészek és szerkezetek működése sorozatlövésnél

Sorozatlövéshez állítsuk a tűzváltót sorozattűzre, vagyis karját fordítsuk le annyira, hogy a rögzítőszemölcs a tokon levő mélyedésbe kerüljön, amellyel szemben a sorozattűz jele van beütve; a jobb kéz mutatóujjával húzzuk hátra a billentyűt.

Ha a billentyűt hátrahúzzuk, az elfordul tengelyén; a 15 egyes lövést biztosító elsütőemelőnek elfordulását a 14 tűzváltótengely nyúlványa határolja, amely az egyes lövést biztosító elsütőemelőnek nyúlványára támaszkodik (lásd a 60. ábrát). Ilyen helyzetben az egyes lövést biztosító elsütőemelőnek karma nem tud a kakassal összekapcsolódni.

Amikor az elsütőbillentyű elfordul, kakasakasztója felszabadítja a kakasnyugaszt és a kakas az ütőrugó hatására tengelyén elfordulva, erőteljesen ráüt az ütőszegre. Megtörténik a lövés. A lőporgáz a gázdugattyúra hat s ennek következtében a zárkeret hátrasíklik, a csőfurat kireteszelődik, a hüvely kivetődik a tokból, a kakas felhúzódik és a kioldóemelő kakasakasztója a kakas kioldónyugaszára kerül. A soron következő töltény a zár tölténytolójának útjába emelkedik. Ha a mozgó részek a helyretolórugó hatására előresiklanak, ezzel a soronkövetkező töltény a töltényűrbe jut és megtörténik a csőfurat elreteszelése.

A zárkeret teljes mellső helyzetbe jutása előtt 3—6 mm-rel a kioldóemelőt kikapcsoló nyúlványa a kioldóemelőkar felső végének ütközik és azt előrefordítja. A kioldóemelő kakasakasztója felszabadítja a kakas kioldónyugaszát. A kakas az ütőrugó hatására ráüt az ütőszegre, megtörténik a lövés és a fent leírt működési folyamat megismétlődik. A sorozatlövés folyamatos.

A tüzelés mindaddig tart, míg a tár ki nem ürül vagy a billentyűt el nem engedjük.

A tár kiürülésénél a mozgó részek mellső helyzetben maradnak, a kakas lekerül a kioldóemelő kakasakasztójáról, a töltényűrben nincs töltény; ha a lövés közben a billentyűt elengedjük, úgy töltény kerül a töltényűrbe, a kakas pedig a billentyű kakasakasztóján marad, a tüzelés megszakad, azonban a géppisztoly csőre van töltve.

19. Az alkatrészek és szerkezetek működése ürítésnél

A géppisztoly ürítéséhez az alábbiak szükségesek:

— levenni a tárat a géppisztolyról;

— A zárkeretet a felhúzófogantyúval hátrahúzni ütközésig és elengedni a fogantyút;

— a billentyű hátrahúzásával leengedni a kakast a billentyű kakasakasztójáról;

— biztosítani a géppisztolyt.

Amikor a zárkeretet hátrahúzzuk, a hüvelyvonó karma kihúzza a töltényűrből a töltényt, amely addig marad a zár peremágyában, amíg a hüvelykivetővel nem találkozik.

Amikor a töltény a hüvelykivetővel találkozik, a hüvely fenekével hozzáütődik a kivető fejéhez és a tok nyílásán keresztül kivetődik. A felhúzófogantyú elengedésekor a zárkeret a zárral a helyretolórugó hatására előresiklik mellső helyzetébe.

Ha a billentyűt hátrahúzzuk, kakasakasztója felszabadítja a kakast, amely az ütőrugó hatására erőteljesen elfordul tengelyén és ráüt a zárra.

Ha a géppisztoly biztosítva van, az alkatrészek és szerkezetek olyan helyzetben vannak, mint töltés előtt (lásd a 15. pontot).

III. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY SZÉT- ÉS ÖSSZESZERELÉSE

20. Általános utasítások

A géppisztolyt tisztítás, olajozás, megvizsgálás vagy alkatrészcsere és javítás céljából szedjük szét.

A géppisztoly szét- és összeszerelésénél a következő szabályokat kell betartani:

— a szét- és összeszerelését asztalon, padon, tábori viszonyok között pedig tiszta alátéten hajsuk végre;

— az alkatrészeket és szerkezeteket a szétszerelés sorrendjében kell lehelyezni;

— a szét- és összeszerelésnél felesleges erőt kifejteni nem szabad, mert ez rongálja az alkatrészeket;

— a szét- és összeszerelésnél csak hibátlan tartozékokat használjunk;

— a csavarok be- és kicsavarásakor a csavarhúzót tartsuk szilárdan, élét helyezzük merőlegesen a csavar bevágásába;

— a géppisztoly részleges szétszerelését tisztításnál, olajozásnál, lövészet után, foglalkozás, oktatás és szolgálat befejeztével, valamint megvizsgáláskor hajtjuk végre;

— a géppisztolyt teljesen szétszerelni csak akkor szabad, ha a raktári vagy az üzemi kenőanyagot távolítjuk el, ha másfajta kenőanyagra térünk át, a hibás alkatrészek kicserélésekor és javításakor, ha nagyon bepiszkolódott vagy sok nedvesség érte;

— a géppisztoly szét- és összeszerelését, tisztítását és olajozását tiszt ellenőrzése mellett kell végrehajtani;

— mielőtt a szétszerelést megkezdenénk, győződjünk meg arról, *nincs-e töltény a töltényűrben.*

21. Részleges szétszerelés

Vegyük ki a tárat a géppisztolyból: a géppisztolyt bal kézzel az ágynál fogva, a tárral együtt kissé fordítsuk el magunktól; jobb kézzel fogjuk meg a tárat, hüvelykujjal benyomva a tárrögzítőt fordítsuk előre a tárat és vegyük ki a tok tárnyílásából (64. ábra).

Kapcsoljuk ki a biztosítót: Jobb kéz hüvelykujjával fordítsuk le ütközésig a tűzváltókart.

Győződjünk meg arról, nincs-e a töltényűrben töltény: húzzuk hátra a zárkeretet és ellenőrizzük a töltényűrt és a zár peremágyát.

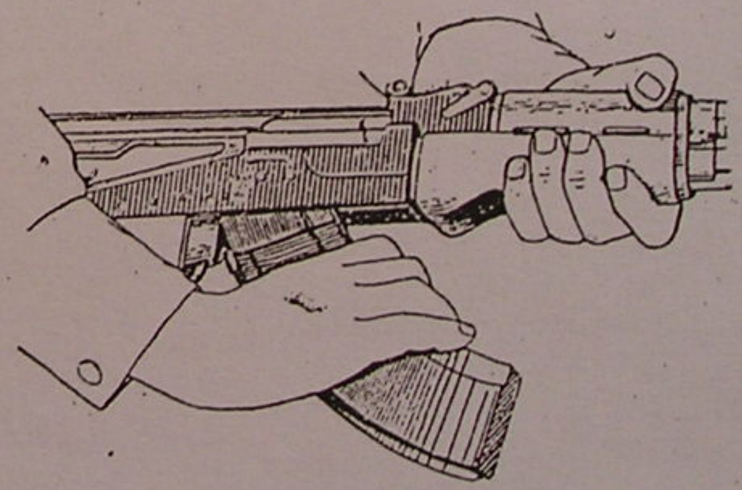

64. ábra. A tár kivétele a géppisztolyból.

Húzzuk ki a tusaüregből a tartozéktokot: nyomjuk be a tusaüregfedelet a jobb kéz mutatóujjával, húzzuk ki a tusaüregből a tartozéktokot és vegyük ki belőle a tartozékokat.

Vegyük le a tisztítóvesszőt a géppisztolyról: tartsuk a géppisztolyt tusával felfelé és ilyen helyzetben fogjuk bal kézzel a felső- és alsóágynál fogva; jobb kézzel fogjuk meg a tisztítóvesszőt és enyhén elhajlítva, szabadítsuk ki fejét a célgömbfészek pereme mögül; húzzuk ki a tisztítóvesszőt annyira, hogy feje a célgömbbilincs mellső széle mögé kerüljön, majd jobb kézzel húzzuk ki teljesen (65. ábra). A tisztítóvessző kihúzásához használhatjuk a padiátverőt is.

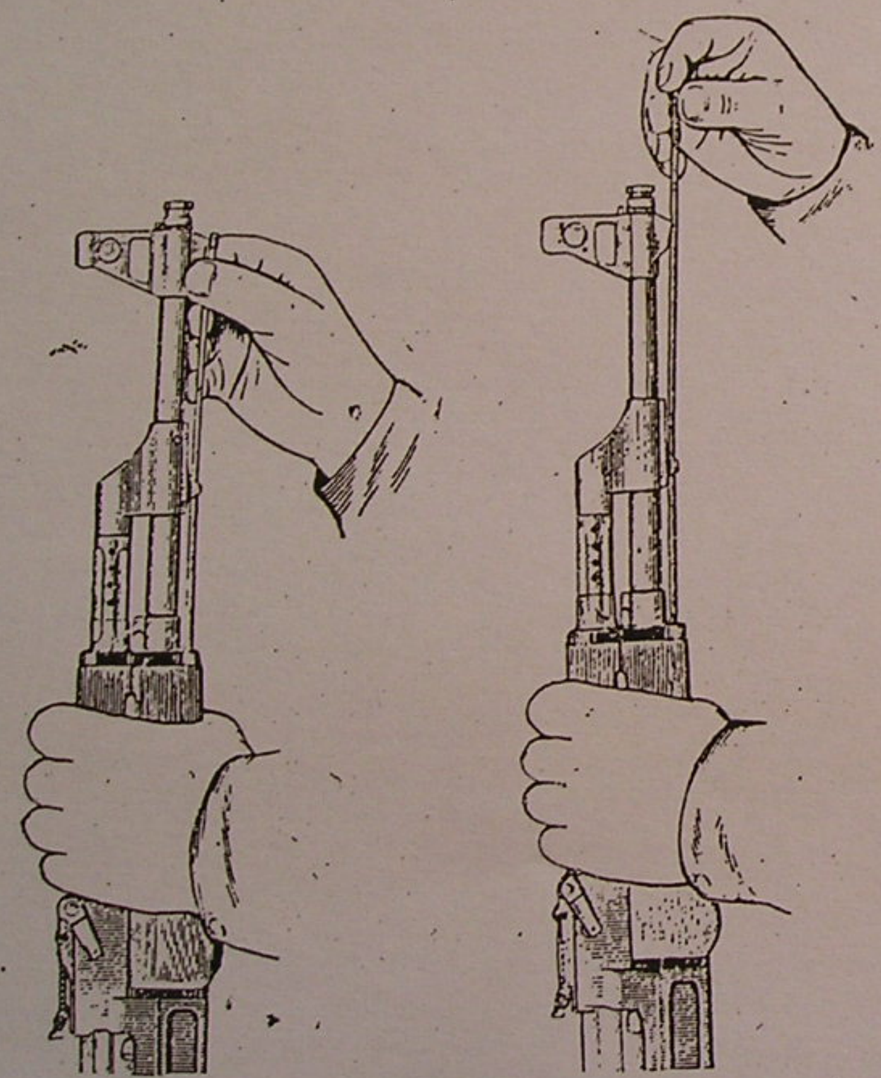

65. ábra. A tisztítóvessző kivétele a géppisztolyból.

Vegyük le a tokfedelet: támasszuk a géppisztolyt csövével asztalra (támasztékra) és jobb kézzel a tusa nyakát fogva, hüvelykujjal nyomjuk be ütközésig a tokfedél áttörésébe a helyretolórugóvezető sarok nyúlványt, bal kézzel pedig vegyük le felfelé emelve a tokfedelet (66. ábra).

Vegyük ki a helyretolószerkezetet: bal kézzel a tok mellső részénél tartva a géppisztolyt, nyomjuk a helyretolórugóvezetőt előre annyira, hogy hátsó vége kikerüljön a tok hátlapon levő kimarásból; emeljük fel hátsó végét és húzzuk ki a zárkeret furatból a helyretolószerkezetet (67. ábra).

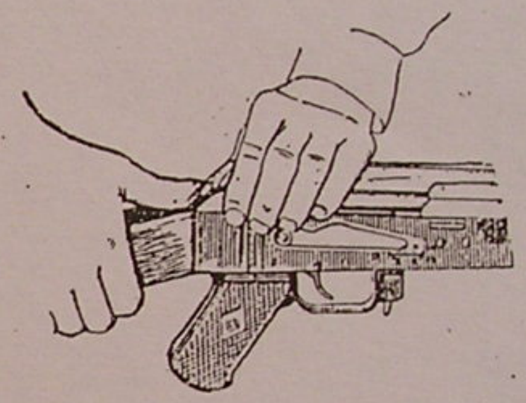

66. ábra. A tokfedél levétele a tokról.

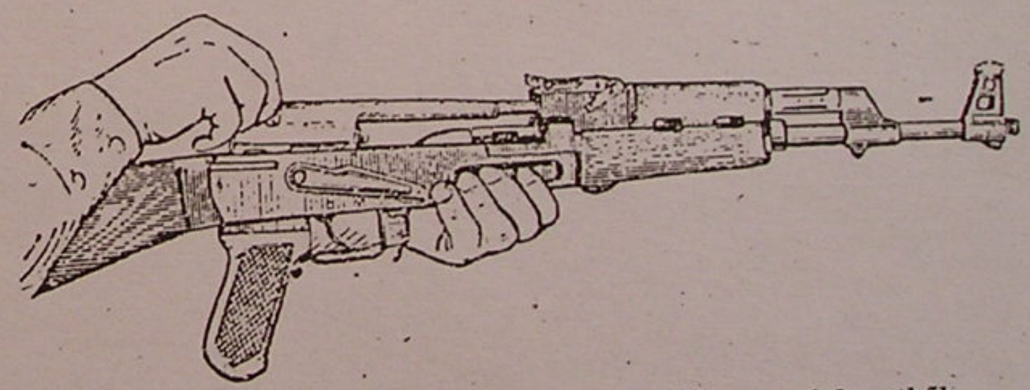

67. ábra. A helyretolószerkezet eltávolítása a zárkeretből.

A helyretolószerkezetet úgy is ki lehet venni a zárkeretből, hogy a géppisztolyt asztalra (támasztékra) tesszük. Ez esetben a géppisztolyt markolatánál fogva tartjuk.

Vegyük ki a zárkeretet a zárral együtt a tokból: a géppisztolyt bal kézzel a tok mellső részénél tartva, húzzuk hátra

ütközésig a zárkeretet a zárral a felhúzófogantyú segítségével; a zárkeretet 1—2 mm-rel előretolva emeljük fel hátsó részét, majd hátrafelé húzva a zárkeretet vegyük ki a zárral együtt a tokból.

A zárkeretet a zárral úgy is ki lehet venni a tokból, hogy a géppisztolyt asztalra (támasztékra) tesszük. Ilyen esetben a géppisztolyt markolatánál fogva tartjuk.

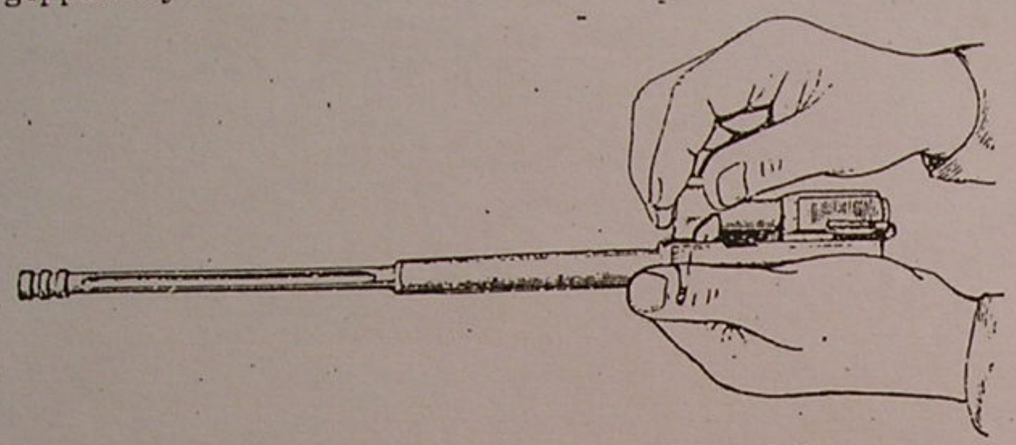

68. ábra. A zár eltávolítása a zárkeretből.

Vegyük ki a zárat a zárkeretből: a zárkeretet bal kézzel vezetőhornyánál fogva tartjuk; jobb kézzel kissé fordítsuk el a zárat úgy, hogy reteszelő szemölcse kilépjen a zárkeret vezetőhorony kiszélesített részéből, majd húzzuk hátra a zárat ütközésig; a zárat forgatva vezessük ki reteszelő szemölcsét a zárkeret vezetőhornyából és előretolva vegyük ki a vezetőhoronyból (68. ábra).

Vegyük le a gázdugattyúvezetőt a felsőággyal a csőről: bal kézzel a tok mellső részénél fogva tartsuk a géppisztolyt, jobb kézzel pedig fordítsuk felfelé a reteszkart; emeljük felfelé a felsőágy hátsó végénél fogva a gázdugattyúvezetőt és vegyük le a gázhengerről.

22. A részleges szétszerelés utáni összerakás

Részleges szétszerelés után a géppisztoly összerakása fordított sorrendben történik.

Helyezzük vissza a gázdugattyúvezetőt a felsőággyal a csőre: bal kézzel a tok mellső részénél fogva tartsuk a géppisztolyt, jobb kézzel tegyük rá a gázdugattyúvezetőt a gázhengerre és engedjük le hátsó végét ütközésig; fordítsuk el az alsóágy rögzítőgyűrű reteszkarját úgy, hogy rögzítő szemölcse az irányzéktalp jobb falán levő mélyedésbe kerüljön.

A zár behelyezése a zárkeretbe: fogjuk a zárkeretet bal kézzel vezetőhornyánál fogva, jobb kézzel helyezzük be a zárat hátsó hengeres részével a zárkeret megfelelő furatába; fordítsuk el a zárat úgy, hogy vezetőszemölcse a zárkereten levő vezetőhoronyba kerüljön, majd toljuk előre (69. ábra).

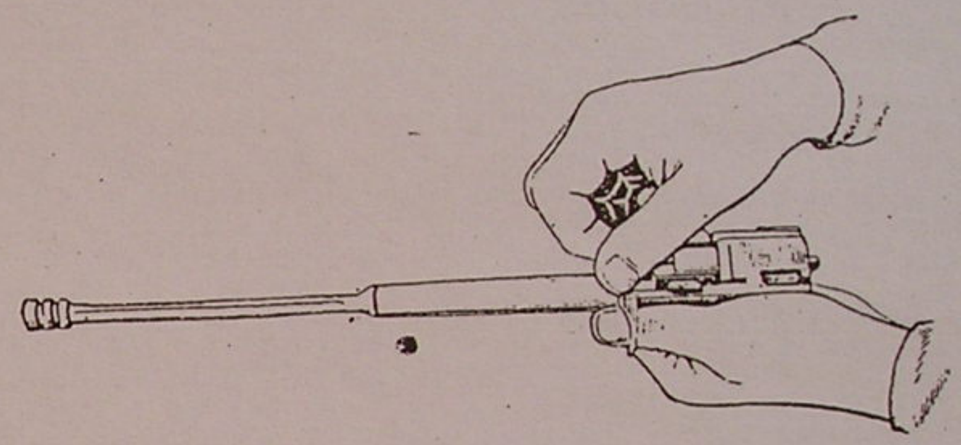

69. ábra. A zár visszahelyezése a zárkeretbe.

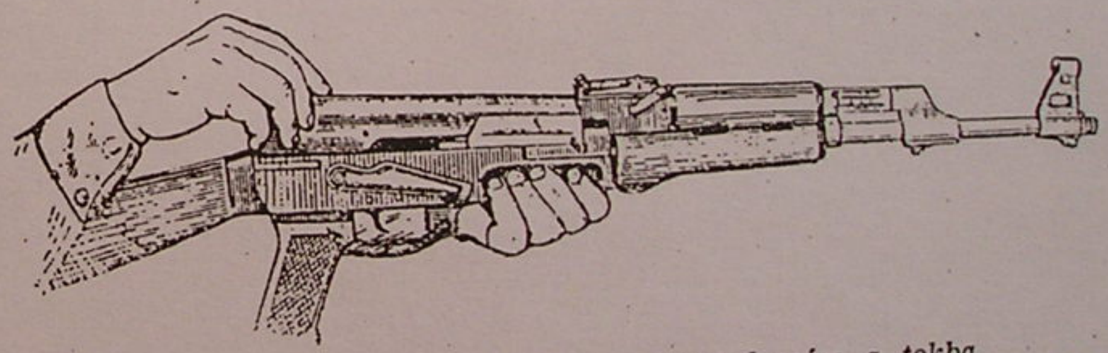

70. ábra. A zárkeret és zár visszahelyezése a tokba.

Helyezzük a tokba a zárkeretet a zárral: a géppisztolyt tartsuk bal kézzel a tok mellső részénél fogva; jobb kézzel, miközben a jobb kéz hüvelykujjával a zárat mellső helyzetben tartjuk, vezessük a gázdugattyút a gázdugattyúvezetőbe és helyezzük a zárkeretet a zárral a tokba úgy, hogy a tok zárkeretet vezető lécei és a zár reteszelő szemölcsei a tok vezetőfelületeiben levő kimarások elé kerüljenek; engedjük le a zárkeret hátsó részét annyira, hogy vezetőhornyai egybeessenek

a tok vezetőfelületeivel, majd toljuk a zárkeretet mellső helyzetbe (70. ábra).

Helyezzük a helyretolószerkezetet a zárkeretbe: a géppisztolyt tartsuk bal kézzel a tok mellső részénél fogva, jobb kézzel helyezzük be a helyretolószerkezetet a zárkeret fura-

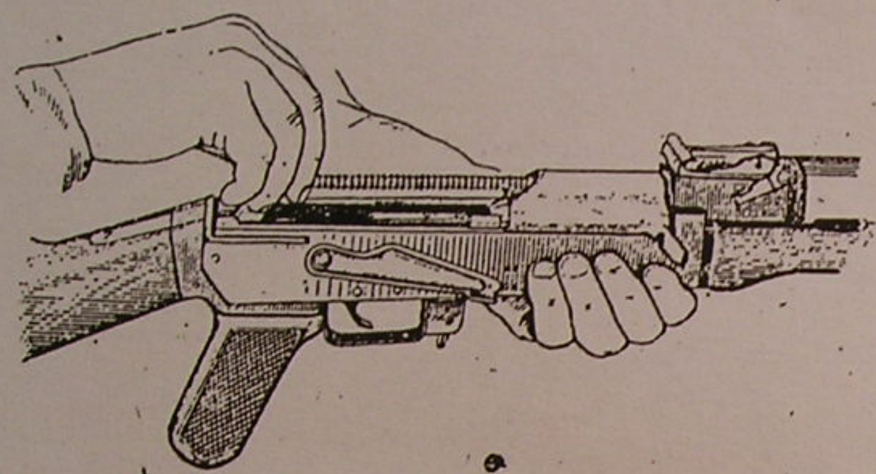

71. ábra. A helyretolószerkezet behelyezése a zárkeretbe.

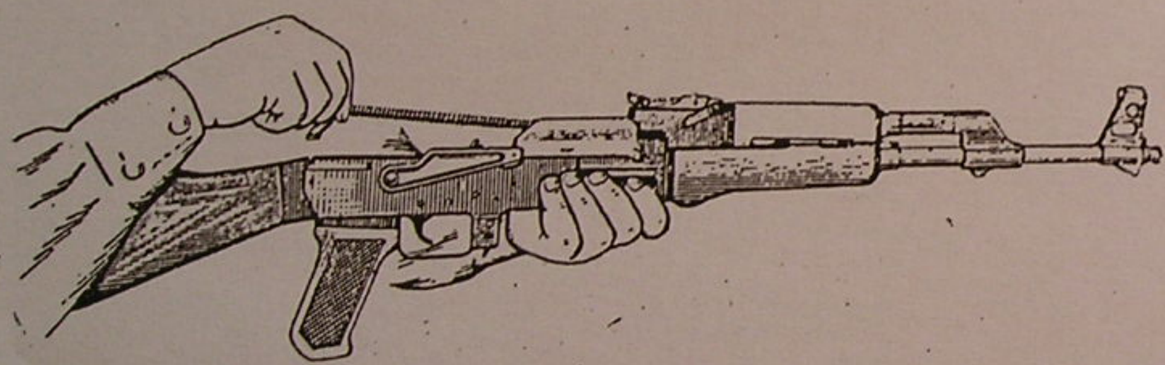

72. ábra. A tokfedél ráhelyezése a tokra.

tába (71. ábra), nyomjuk a helyretolórugóvezető rögzítő sarkot előre és illesszük össze vezetőléceit a tok hátlapján levő kimarásokkal ,majd engedjük el; a rögzítő saroknak ekkor be kell illeszkedni a tok hátlapján levő kimarásba.

Helyezzük a tokfedelet a tokra: a géppisztolyt tartsuk bal kézzel a tok mellső részénél fogva, jobb kézzel pedig helyezzük a tokot mellső végével az irányzéktalp félköríves hornyába és nyomjuk előre ütközésig; kapcsoljuk fel a fedelet úgy, hogy nyomjuk hátsó részét előre és lefelé (72. ábra).

Helyezzük vissza a tisztítóvesszőt a géppisztolyra.

Tegyük be a tartozékokat a tartozéktokba és helyezzük a tusaüregbe.

Kapcsoljuk fel a tárat a géppisztolyra: a géppisztolyt bal kézzel az ágynál fogva tartsuk és kissé fordítsuk el magunktól a tok tárnyílását; jobb kézzel helyezzük a tár mellső felső végét a tok tárnyílásába úgy, hogy a tár karma a tok vájatába kerüljön; húzzuk a tárat hátra, hogy a tárrögzítő-retesz a tár támasza mögé ugorjon.

Engedjük le a kakast a billentyű kakasakasztójáról és biztosítsuk a géppisztolyt azáltal, hogy a tűzváltókart felfelé fordítsuk.

23. Teljes szétszerelés

A géppisztoly teljes szétszerelése folytatása a részleges szétszerelésnek.

A teljes szétszerelés a következő sorrendben történik. A géppisztoly részleges szétszerelését a 21. pont szerint végrehajtjuk.

Szereljük szét a helyretolószerkezetet:

— toljuk be a tisztítóvesszőt a helyretolórugó-vezetőbe, míg a tisztítóvessző feje bele nem ütközik a helyretolórugóvezető tengelybe és támasszuk meg a tisztítóvessző másik végét asztalhoz vagy egyéb támasztékhoz;

— bal kézzel nyomjuk össze a helyretolórugót, jobb kézzel vegyük le a helyretolórugó-vezető tengelyről a helyretolórugótámasztót (73. ábra);

— húzzuk le a helyretolórugót és vegyük ki a helyretolórugó-vezető tengelyt a helyretolórugó-vezetőből.

Szereljük szét a zárat:

— vegyük bal kézbe a zárat úgy, hogy tölténytolója felfelé legyen, jobb kézzel verjük ki padiátverő segítségével a zártest furatból az ütőszegcsapot;

— húzzuk ki az ütőszeget a zárból;

— bal kéz hüvelykujjal a hüvelyvonót tartva, toljuk ki padiátverővel a hüvelyvonótengelyt;

— húzzuk ki a hüvelyvonót és rugóját a zártestben levő fészekből.

Szereljük szét az elsütőszerkezetet:

— emeljük ki padiátverővel a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát az elsütőbillenytű-tengely hornyából;

— toljuk ki padiátverővel az elsütőbillentyű tengelyét balra és emeljük ki felfelé az elsütőbillentyűt az egyes lövést biztosító elsütőemelővel és rugójával a tokból;

— vegyük le az egyes lövést biztosító elsütőemelőt az elsütőbillentyűről és húzzuk ki az elsütőemelőrugót a fészekből;

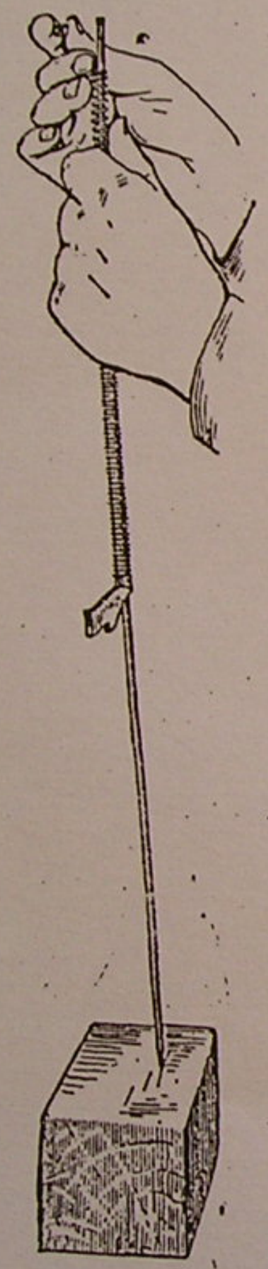

73. ábra. A helyretolószerkezet szétszerelése.

— forgassuk felfelé a tűzváltókart annyira, hogy a tűzváltótengelyen levő nyúlvány a tok áttörésével egybeessen, majd jobb felé vegyük ki a tűzváltót a tokból (74. ábra);

— nyomjuk le padiátverővel vagy fapálcikával a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát és jobb kézzel padiátverő segítségével üssük ki balra a kakastengelyt; emeljük ki a kakast az ütőrugóval a tokból és vegyük le az ütőrugót a kakasról;

— padiátverővel üssük ki a kioldóemelőtengelyt, emeljük ki a kioldóemelőt rugójával a tokból és vegyük le a rugót a kioldóemelőről.

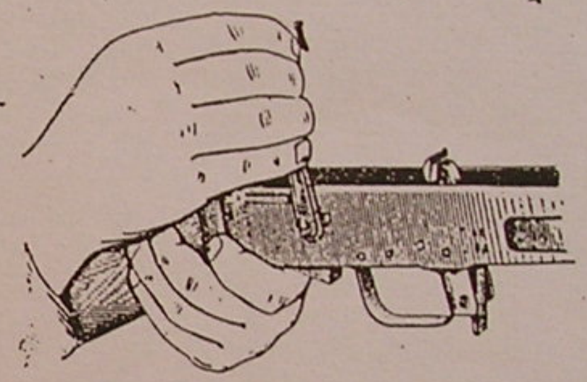

74. ábra. A tűzváltó leszerelése a tokról.

Alegységeknél az elsütőszerkezet szétszerelése — ha más kenőanyagra térünk át — csak fegyvermester irányítása mellett engedhető meg.

Ha az elsütőszerkezet elpiszkolódott, a tisztáshoz és olajozáshoz nem kell szétszerelni.

Megjegyzés. A sajtolt tokkal rendelkező géppisztoly elsütőszerkezetét szétszerelni az alkatrészek javítása vagy cseréje esetén csak tüzér javítóműhelyben lehet.

Vegyük le az alsóágyat a csőről: a géppisztolyt bal kézzel a tok mellső részénél fogva tartsuk, jobb kézzel padiátverő segítségével forgassuk előre ütközésig az alsóágy rögzítőgyűrű reteszkarját és toljuk a rögzítőgyűrűt a gázhengerhez; jobb kézzel toljuk előre az alsóágyat annyira, hogy a hátsó végén levő nyúlvány kikerüljön a tok fészkéből, majd emeljük le az ágyat.

A géppisztoly további szétszerelését tüzér javítóműhelyben kell végrehajtani.

24. A teljes szétszerelés utáni összerakás

Tegyük vissza az alsóágyat a csőre; a géppisztolyt bal kézzel a tok mellső részénél fogva tartsuk, jobb kézzel helyezzük be az ágy hátsó vége nyúlványát a tok fészkébe és húzzuk az ágyat hátra ütközésig; nyomjuk a rögzítőgyűrűt az ágy peremére ütközésig és forgassuk hátra a reteszt úgy, hogy karja a gyűrűn levő kivágásba kerüljön.

Ha a reteszkart nem lehet hátrafordítani, akkor a rögzítőgyűrűt a csövön mozgatni kell és egyidejűleg felülről lenyomva a reteszkart, illesszük a csövön levő vájatba a reteszt és azután fordítsuk el.

Szereljük össze az elsütőszerkezetet:

— helyezzük a kioldóemelőrugót a kioldóemelőre és tegyük a kioldóemelőt rugójával a tokba, a rugó hosszú (rögzítő) szárával hátra;

— a tok jobb oldaláról tegyük a padiátverőt a kioldóemelőtengely furatába és toljuk be;

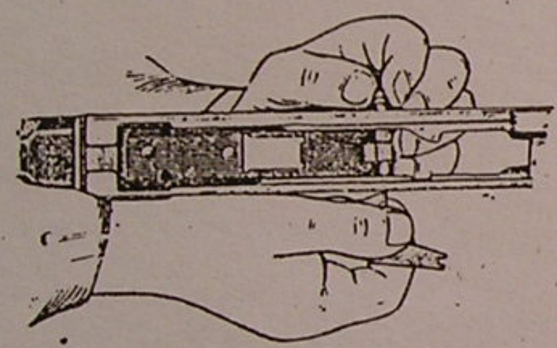

75. ábra. A kioldóemelő-tengely behelyezése.

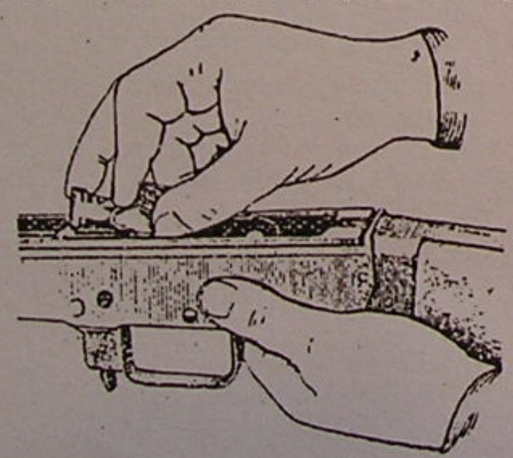

76. ábra. Az ütőrugóval szerelt kakas behelyezése a tokba.

— helyezzük be a kioldóemelőtengelyt a tok baloldalán levő furatba és fokozatosan kihúzva a padiátverőt, toljuk be a kioldóemelőtengelyt (75. ábra);

— tegyük rá az ütőrugót a kakascsapokra és tegyük be a kakast rugójával a tokba (76. ábra);

— a tok jobb oldaláról tegyük a padiátverőt a kakastengely részére szolgáló furatba és toljuk be;

— helyezzük be a kakastengelyt a tok bal oldalán levő furatba és szorítsuk le vele a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát fokozatosan húzzuk ki a padiátverőt, toljuk be a kakastengelyt (77. ábra) és helyezzük a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát a tengely hornyába;

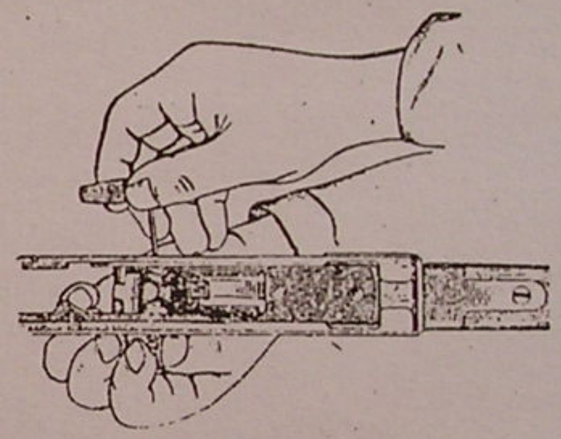

77. ábra. A kakastengely behelyezése.

— helyezzük be a tűzváltót a tokba és állítsuk egyes lövésre;

— helyezzük az egyes lövést biztosító elsütőemelőt a rugóval együtt az elsütőbillentyű kimarásába és állítsuk az elsütőbillentyűt az elsütőemelővel együtt a tok áttörésébe (78. ábra);

— a tok jobb oldaláról tegyük a padiátverőt az elsütőbillentyű-tengely furatába és toljuk be az elsütőbillentyű és az egyes lövést biztosító elsütőemelő furatába, miután felszorítottuk a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát;

— helyezzük be az elsütőbillentyű-tengelyt a tok bal oldalán levő furatba; fokozatosan húzzuk ki a padiátverőt, toljuk be az elsütőbillentyű-tengelyt és tegyük a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szárát a tengely hornyába;

— padiátverő segítségével emeljük fel az ütőrugó szárát és behajlított végeit akasszuk az elsütőbillentyű hátsó vállába.

Szereljük össze a zárat:

— helyezzük a hüvelyvonót rugójával együtt a záron levő fészekbe; a bal kéz hüvelykujjával nyomjuk le a hüvelyvonót a fészekbe; jobb kézzel állítsuk be a hüvelyvonótengelyt úgy, hogy a felső végén levő hasíték a zártest hátsó hengeres része felé forduljon (79. ábra);

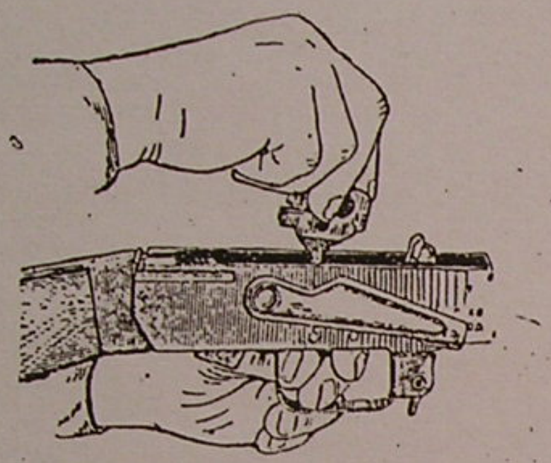

78. ábra. Az elsütőbillentyű és az egyes lövést biztosító elsütőemelő behelyezése a tokba.

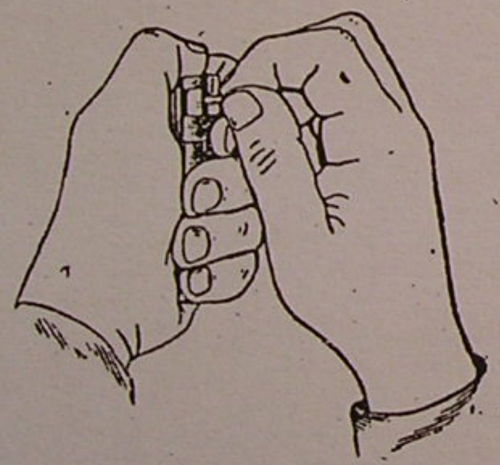

79. ábra. A hüvelyvonótengely behelyezése a zárba.

— tegyük be az ütőszeget a zárba úgy, hogy az ütőszegen levő bemarás az ütőszegcsap furatával szembe legyen (80. ábra); az ütőszeg helyzetének ellenőrzésére az ütőszegcsap furatába toljuk be a padiátverőt, mert az elfordult ütőszeg akadályozhatja az ütőszegcsap behelyezését;

— helyezzük be az ütőszegcsapot.

Szereljük össze a helyretolószerkezetet:

— tegyük be a helyretolórugó-vezető tengelyt a helyretolórugó-vezetőbe;

— állítsuk be a tisztítóvesszőt a helyretolórugó-vezetőbe, hogy feje a helyretolórugó-vezető tengelyének peremére feküdjön és a tisztítóvesszőt az asztalhoz támasztva, húzzuk rá a helyretolórugót;

— bal kézzel nyomjuk össze a helyretolórugót, jobb kézzel pedig tegyük a helyretolórugó-támasztót a helyretolórugó-vezető tengelyre (81. ábra).

A géppisztoly további összerakásának sorrendje a 22. pont szerint történik.

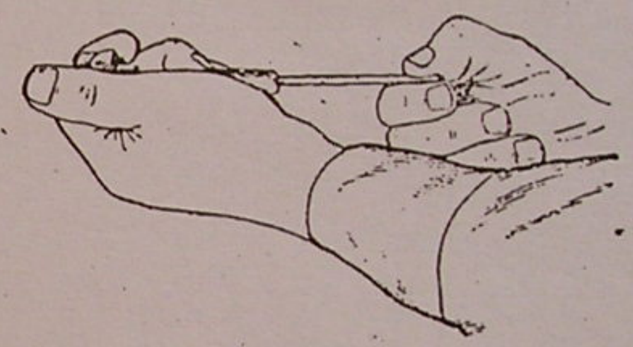

80. ábra. Az ütőszeg behelyezése a zárba.

25. A tár szétszerelése

Vegyük le a tártestről a tárfeneket: fogjuk bal kézbe a tárat, padiátverővel nyomjuk le a rögzítőlemezt (82. ábra) (a tár fenekén levő áttörésen keresztül) és toljuk el a tárfeneket annyira, hogy a rögzítőnyúlvány kilépjen a tárfenék áttöréséből; a bal kéz hüvelykujjával tartva a rögzítőlemezt, jobb kézzel vegyük le a tárfeneket.

Vegyük ki a rögzítőlemezt az adogatórugóval és az adogatóval a tártestből: a bal kéz hüvelyujj szorítását fokozatosan csökkentve tegyük szabaddá a rögzítőlemezt és húzzuk ki az adogatórugót az adogatóval a tártestből.

Válasszuk el az adogatólemezt és a rögzítőlemezt az adogatórugótól.

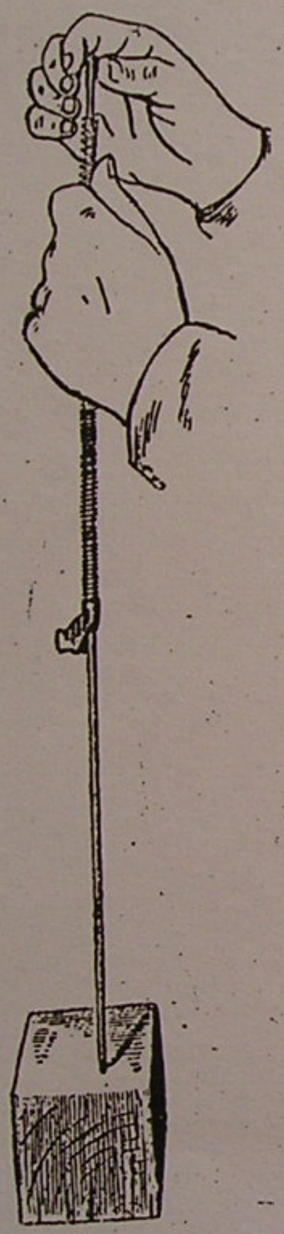

81. ábra. A helyretolószerkezet összeszerelése.

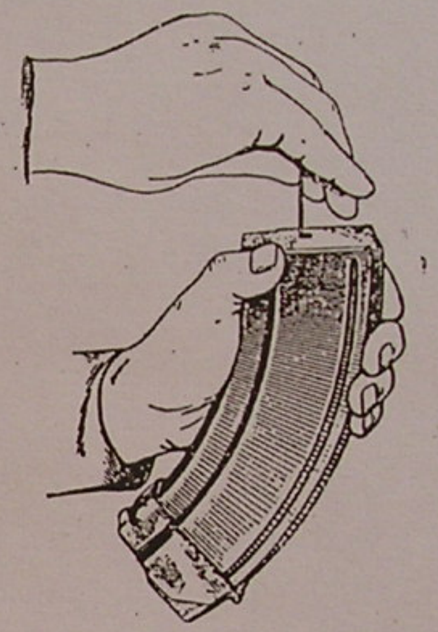

82. ábra. A tárfenék levétele a tártestről.

26. A tár összeszerelése

Helyezzük egymásra az adogatólemezt, az adogatórugót és a rögzítőlemezt.

Tegyük a rugót az adogatóval és a lemezzel a tártestbe: vegyük bal kézbe a tárat (a tárfenék felfelé, nagyobb ívelése felénk legyen), jobb kézzel pedig tegyük az adogatót a rugóval és a rögzítőlemezzel a tártestbe (83. ábra).

Tegyük a tárfeneket a tártestre: nyomjuk le a rögzítőlemezt a tártestbe és bal kéz hüvelykujjal tartva, jobb kézzel helyezzük a tárfeneket a tártest széleire (84. ábra) és toljuk rá a határolóvégek ütközéséig; ekkor a rögzítőlemez nyúlványának a tárfenék áttörésébe be kell ugrani.

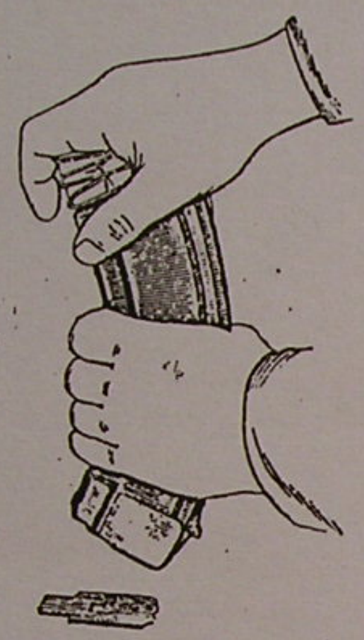

83. ábra. Az adogatólemez, az adogatórugó és a rögzítőlemez behelyezése a tártestbe.

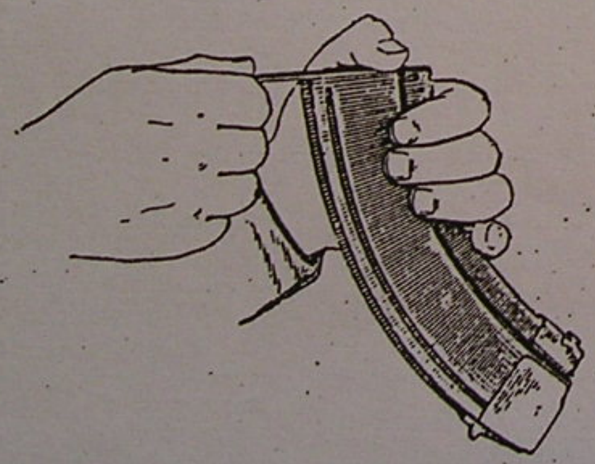

84. ábra. A tárfenék visszahelyezése a tártestre.

27. A géppisztoly szét- és összeszerelése javítóműhelyben

Javítóműhelyben történik a teljes és részleges szét- és összeszerelésen kívül a markolat, az irányzószerkezet és a tusa szét- és összeszerelése.

Szétszerelés

Vegyük le a markolatot a tokról: csavarjuk ki csavarhúzóval a markolatcsavart és húzzuk le a morkolatot a tokról.

Szedjük szét a tusát:

— padiátverővel üssük ki az illesztőszeget és vegyük le a tusát a tokról;

— csavarhúzóval a facsavarokat csavarjuk ki és vegyük le a tusarögzítősarut a tusáról;

— csavarhúzóval csavarjuk ki a tusaborítólemez facsavarjait és vegyük le a tusaborítólemezt a tusaüregfedéllel együtt a tusáról;

— húzzuk ki a tartozéktokrugót a tusaüregből.

Szedjük szét a lehajtható válltámaszt:

— padiátverővel üssük ki a csapot a támaszrudakat a tokhoz erősítő anyából és csavarjuk le az anyát az összekötőhüvelyről;

— a tok fenekén levő furaton keresztül padiátverővel üssük ki a válltámasz rögzítőjének csapját és húzzuk ki a rugóhüvelyt a rögzítőrugóval az összekötőhüvelyből;

— toljuk balra az összekötőhüvelyt annyira, hogy a rögzítőcsap végei kikerüljenek a tok falában levő hornyokból és húzzuk ki a rögzítőcsapot az összekötőhüvely furatából;

— vegyük ki az összekötőhüvelyt a tok furatából és a rögzítőt a tokból; vegyük le a támaszrudakat a tokról;

— vegyük le a szíjkengyeltartót az összekötőhüvelyről.

Megjegyzés. A sajtolt tokkal rendelkező géppisztolyok lehajtható válltámaszát csak kivételes esetekben javításnál és alkatrészek kicserélésekor szabad szétszerelni.

Vegyük ki a célgömböt a célgömbtalpból: a csőnél fogva tartsuk a géppisztolyt bal kézben, kulccsal az óramutató járásával ellentétes irányába csavarjuk ki a célgömböt a célgömbtalpból (85. ábra).

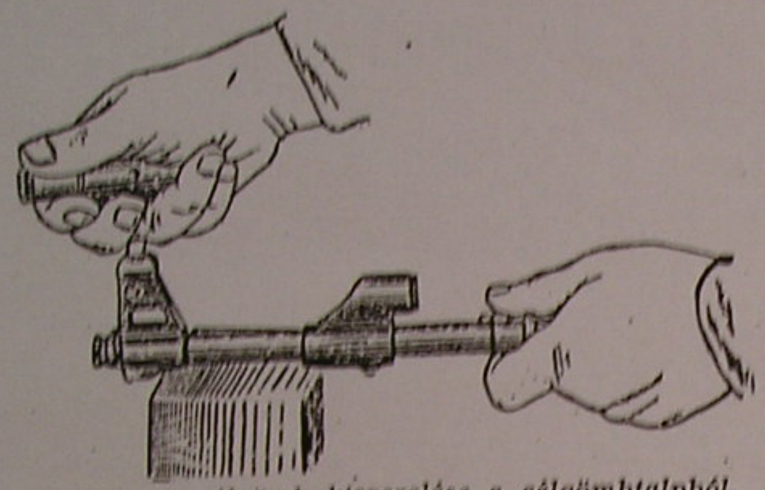

85. ábra. A célgömb kiszerelése a célgömbtalpból.

Vegyük ki a célgömbtalpat a célgömbbilincsből: helyezzük a géppisztoly torkolati részét asztalra vagy fa alátétre és padiátverővel vagy farudacskával üssük ki a célgömbtalpat (86. ábra).

Megjegyzés. A célgömböt és a célgömbtalpat csak javításkor szabad kiszerelni. A célgömb és a célgömbtalp összeszerelése után ellenőrizzük a géppisztoly lőszabatosságát.

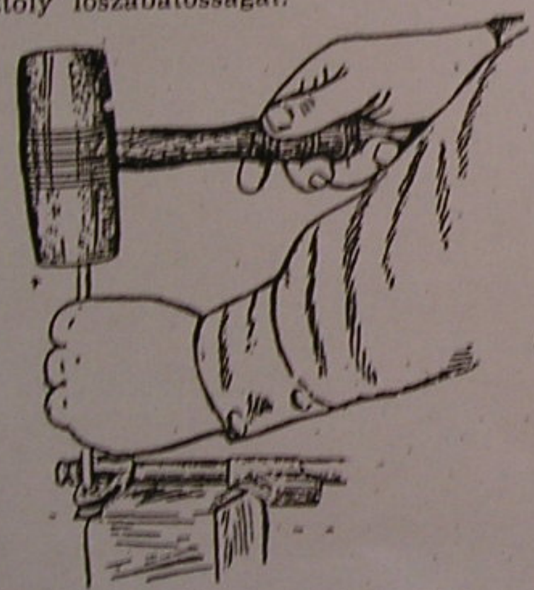

86. ábra. A célgömbtalp kiütése a célgömbbilincsből.

Szedjük szét az irányzékot:

— 40—45 fokos szög alatt tartva az irányzékcsapót, nyomjuk le mellső végét padiátverővel vagy farudacskával és húzzuk hátra, míg az irányzéktalp fülecseinek furataiból ki nem kerülnek az irányzékcsapó csapjai;

— padiátverő és kalapács segítségével üssük ki az irányzékcsapórugót az irányzéktalp hornyaiból és vegyük le a rugót az irányzéktalpról;

— nyomjuk be az irányzéknyomót, az irányzéktolót az irányzékcsapón végig húzva vegyük le, vegyük ki az irányzéknyomót és rugóját az irányzéktoló fészkéből.

Összeszerelés

Rakjuk össze az irányzékot:

— tegyük be az irányzéknyomót és rugóját az irányzéktolón levő fészekbe és benyomva az irányzéknyomót, helyezzük az irányzéktolót az irányzékcsapóra és húzzuk hátra ütközésig;

— toljuk be az irányzékcsapó-rugót az irányzéktalpon levő horonyba úgy, hogy az irányzékcsapó-rugót 40—45 fokos szög alatt tartsuk;

— helyezzük az irányzékcsapó mellső végét a rugóra és padiátverővel vagy farudacskával mellső végét lenyomva, toljuk előre az irányzékcsapót annyira, hogy csapjai az irányzéktalp fülecseinek furataiba kerüljenek. Ezután szüntessük meg az irányzékcsapó mellső végére gyakorolt nyomást.

Rakjuk össze a célgömböt:

— helyezzük a célgömbtalpat a célgömbbilincsen levő furatba úgy, hogy a belövőrovátkák egybeessenek;

— kulccsal csavarjuk be a célgömböt a célgömbtalpba.

Rakjuk össze a lehajtható válltámaszt:

— tegyük a szíjkengyeltartót az összekötőhüvelyre;

— tegyük a támaszrudakat a tokhoz és helyezzük be a rögzítőt a tokba;

— tegyük be az összekötőhüvelyt a bal támaszrúd és a tok bal falán levő furatba és húzzuk rá a rögzítőt az összekötőhüvelyre;

— helyezzük a rögzítőcsapot az összekötőhüvely furatába, az összekötőhüvelyt pedig a tok jobb falán levő furatba úgy, hogy a rögzítőcsap végei a tok jobb falán levő hornyokba kerüljenek;

— csavarjuk rá a támaszrudakat, a tokhoz erősítő anyát az összekötőhüvelyre és tegyük be az anyába a csapot;

— tegyük be az összekötőhüvelybe a rugót és a rugóhüvelyt és miután egyeztettük a rugóhüvelyen és a rögzítőn levő furatokat, üssük be a csapot.

Szereljük össze a tusát:

— tegyük be a tartozéktokrugót a tusaüregbe;

— illesszük a tusaüregfedelet és a tusaborítólemezt a tusához és csavarjuk be a facsavarokat;

— helyezzük a tusarögzítősarut a tusa végére és csavarjuk be a facsavarokat;

— illesszük a tusát a tokhoz és üssük be az illesztőszeget.

IV. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY MEGVIZSGÁLÁSA

28. Általános utasítások

A géppisztolyok hibáinak, továbbá tárolásuk és megóvásuk hiányosságainak idejében történő felfedezése és kiküszöbölése céljából a géppisztolyokat a Belszolgálati Utasításban megszabott időközönként vizsgáljuk meg.

A géppisztoly technikai állapotát az határozza meg, hogy az mennyiben hibátlan és használható, valamint hogy milyen mérvű az elhasználódása.

A kopások mérvétől és a szükséges javítás jellegétől függően a géppisztolyokat az „Utasítás a tüzérségi fegyverzet kategorizálására" c. szolgálati könyv szerint osztályozzuk.

29. A harcos naponként vizsgálja meg a géppisztolyt

A géppisztolyt naponként meg kell vizsgálni — foglalkozás, szolgálat és lövészet előtt, lövészet és szolgálat után, valamint tisztítás alkalmával.

A géppisztoly naponkénti vizsgálata összerakott, tisztításkor pedig szétszerelt és összerakott állapotban történik. A tartozékokat a géppisztoly minden tisztítása előtt meg kell vizsgálni. A harcos haladéktalanul jelentse parancsnokának a

géppisztoly, a tárak és a tartozékok megvizsgálása közben felfedezett összes hibákat. A géppisztoly naponkénti megvizsgálásakor ellenőrizzük:

— a fémrészeken nincsenek-e rozsdafoltok, szennyeződések, mély karcolások és repedések (eközben különös gondot kell fordítani a töltényűr, a csőfurat és a peremágy tisztaságára);

— nincsenek-e az ágyon, a tusanyakon (a tusás géppisztolyoknál), a tokon és a markolaton repedések, leválások és ütődések;

— hibátlanul működik-e a zár, a zárkeret, a helyretoló- és az elsütőszerkezet a tűzváltónak egyes- és sorozattűzre való állításakor; hibátlan-e a tár és a tusarögzítő (a lehajtható válltámaszú géppisztolyoknál), a tűzváltókar; ütközésig be vannak-e csavarva a tusarögzítősaru nyúlványainak facsavarjai és a hátsó szíjkengyel facsavarjai (a tusás géppisztolyoknál);

— előre engedett helyzetben van-e a kakas és biztosítva van-e a géppisztoly;

— hibátlan-e a célgömb, az irányzék, tiszta-e az irányzékcsapó nézőkéje;

— van-e tartozék a tusaüregben és hibátlan-e, megbízhatóan zár-e a tusaüregfedél (a tusás géppisztolyoknál); a tártáskában tárolt tartozékok megvannak-e és hibátlanok-e (a lehajtható válltámaszú géppisztolyoknál);

— helyesen van-e felerősítve a hordheveder;

— jól vannak-e összerakva a tárak és hibátlanul működnek-e megbízhatóan tartja-e a tárrögzítő a tárat a géppisztolyban.

30. A géppisztoly megvizsgálása összerakott állapotban

Összerakott állapotban a géppisztolyokat minden ellenőrzés alkalmával meg kell vizsgálni.

A következőkre fordítsunk figyelmet:

— megegyezik-e a tokfedélen levő szám a tokon levő számmal;

— nincsenek-e a fémalkatrészeken rozsdafoltok, karcolások, horpadások, repedések az ágyon, a tokon; a markolaton és a tusán pedig (a tusás géppisztolyoknál) repedések, leválások és mély ütésnyomok;

— nem sérültek-e a tusarögzítősaru nyúlványainak facsavarjai, a markolatcsavar menete, valamint az alsó szíjken-

gyel és a tusaborítólemez facsavarjai (a tusás géppisztolyoknál);

— nincsenek-e a tokon és a tokfedélen repedések, mély bevágódások, a hüvelykivető és a felhúzófogantyú részére szolgáló nyílásokon felverődések.

Ezenkívül megvizsgálásnál ellenőrizzük a géppisztoly egyes alkatrészeinek és szerkezeteinek hibátlanságát és működését.

A célgömbnek egyenesen és szorosan kell állni a célgömbtalp furatában és lövés közben nem mozdulhat el. A célgömbtalp olyan szorosan álljon a célgömbbilincsben, hogy kézzel ne lehessen elmozdítani; a célgömbtalpon levő belövőrovátkának egybe kell esnie a célgömbbilincsen levő rovátkával.

A szorítóhüvelyt biztosan tartsa a rögzítő; a rögzítőnek könnyen kell a célgömbbilincsen levő fészekbe lesüllyednie, ha kézzel benyomjuk és erőteljesen visszatérnie rugója hatására.

A felső- és alsóággyal szerelt gázdugattyúvezetőnek nem lehet hosszirányú kotyogása.

Az irányzéktalp szorosan (kotyogás mentesen) legyen ráerősítve a csőre. Az irányzékív felületei simák legyenek, ne legyen rajtuk felverődés és sorja. Az irányzékcsapó oldalirányú mozgása megengedhető, ha oldalruhúzás után eredeti helyzetébe visszatér.

Az irányzékcsapónak az irányzéktalphoz viszonyított 30 fokos szögön belüli bármilyen helyzetéből rugója hatására vissza kell térnie az eredeti helyzetbe.

Az irányzékcsapó távolságosztásai és számai épek legyenek. Ha az irányzéknyomót benyomjuk, az irányzéktolónak végig könnyen kell mozogni az irányzékcsapón.

Az irányzéknyomó könnyen, akadozás nélkül süllyedjen le az irányzéktolón levő fészekbe és rugója hatására erőteljesen térjen vissza eredeti helyzetébe.

Az irányzéknyomó szilárdan rögzítse az irányzéktolót az irányzékcsapó bármely osztásán.

Az irányélen és a nézőkén ne legyen felverődés és sorja.

A gázdugattyúvezető-retesz megbizhatóan tartsa a gázdugattyúvezetőt a felsőággyal a retesz zárt helyzetében.

A tokfedelet biztosan tartsa a helyretolórugó-vezető rögzítő sarok nyúlványa; a rögzítő sarok könnyen mozogjon előre,

ha nyúlványára nyomást gyakorolunk és erőteljesen térjen hátra a helyretolórugó hatására, amikor a nyúlványt elengedjük.

A tengelyek — a kioldóemelő, a kakas és az elsütőbillentyűé — szorosan álljanak furataikban.

A tűzváltó könnyen elfordítható legyen egyik helyzetéből a másikba és biztosan megmaradjon mindhárom helyzetben (egyes, sorozattűz és biztosított helyzetben).

Ha a tűzváltó biztosított helyzetben van és a kakas le van engedve a kakasnyugaszról, akkor a billentyűnek nem szabad elfordulnia hátrahúzásnál sem, a zárkeret mozgását pedig hátrahúzáskor a kakasnak kell megakadályozni.

Ha a tűzváltó biztosított helyzetben, a kakas pedig az elsütőbillentyű kakasakasztóján felhúzott helyzetben van, akkor a billentyűnek nem szabad elfordulnia, ha hátrahúzzuk, a zárkeret mozgását pedig hátrahúzáskor a tűzváltókarnak kell megakadályozni, amelynek mellső vége ilyenkor a géppisztoly felhúzófogantyújára kell hogy támaszkodjon.

A tárrögzítő könnyen forduljon el csapján, ha alsó végét megnyomjuk és rugója hatására erőteljesen térjen vissza eredeti helyzetébe: a tárrögzítő biztosan tartsa a tárat a tokban.

A tárrögzítő-retesz ne legyen görbült, felső vége pedig ne legyen leverődve és megkopva; a retesztengely végei peremezve legyenek és a tengely ne kotyogjon a furatban.

A tusán ne legyenek repedések, leválások és mély ütődések. A tusarögzítősaru és a tusa fa vége között hézagnak kell lenni.

A tusa kotyogása a tusarögzítősaruban, valamint a tusa és a tusarögzítősaru kotyogása a tokban nem engedhető meg.

A tusarögzítősaru nyúlványainak facsavarjai, a szíjkengyel és a tusaborítólemez facsavarjai ütközésig legyenek becsavarva.

A tusaüregfedél szorosan fedje le a tusaüreget és nagyobb erőkifejtés nélkül ujjnyomásra nyíljon ki. A tusaüregben levő tartozéktokot, amikor a tusaüregfedél csukott helyzetben van, a rugó szorosan nyomja a tusaüregfedélhez. Ha a tusaüregfedelet felnyitjuk, a tartozéktokot a rugó erőteljesen nyomja ki, hogy kézzel könnyen ki lehessen emelni.

A tartozéktok rugója biztosan legyen rögzítve a tusaüregben, ne essen ki belőle, ha a géppisztolyt erősen megrázzuk(ha nincs a tusaüregben a tartozéktok).

A lehajtható válltámasz támaszrudak ne legyenek görbék, a szíjkengyelkarika szorosan álljon a szíjkengyeltartóban és ne legyen elgörbülve.

Harchelyzetben (felhajtott válltámasznál) a támaszrudak jelentéktelen keresztirányú kotyogása, valamint a válltámasz alsó végének jelentéktelen kotyogása a szegecsek körül megengedhető. A válltámasz a szegecsek körül kézzel könnyen elfordítható legyen és szilárdan rögzítődjön harchelyzetben.

A válltámaszszegecsek végei peremezve legyenek és szilárdan álljanak a támaszrudak fülecseiben.

A válltámaszrögzítő szilárdan rögzítse a tusát harc- és menethelyzetben.

A válltámasz harchelyzetből menethelyzetbe való állításakor és fordítva, a támaszrudak kézi nyomásra elferdülés nélkül elfordíthatók legyenek és ne ugorjanak a géppisztoly kiálló részei mögé (tár, alsóágy és tűzváltó).

A markolat szorosan, kotyogás nélkül álljon a markolattalpon, ne legyenek rajta repedések és mély ütésnyomok.

Ellenőrizzük az elsütőszerkezet működését

Állítsuk a tűzváltót *egyes lövésre,* húzzuk hátra a billentyűt, és hátul tartva, húzzuk hátra a zárkeretet és engedjük el. Ekkor a kakasnak az egyes lövés nyugaszon kell maradni. Engedjük el a billentyűt, ekkor kattanást kell hallani (a kakas az egyes lövés nyugaszról a billentyű kakasakasztójára kerül); ismét húzzuk hátra a billentyűt, erős kattanást kell hallani (a kakas ráüt az ütőszegre).

Állítsuk a tűzváltót *sorozattűzre,* húzzuk hátra a zárkeretet és engedjük el. A zárkeretnek akadálytalanul hátra kell mennie és a helyretolórugó hatására erőteljesen visszatérni mellső helyzetbe; húzzuk hátra a billentyűt, ekkor a kakasnak erőteljesen rá kell ütni az ütőszegre. A billentyűt hátrahúzva tartva, húzzuk hátra a zárkeretet és kézzel fogva lassan engedjük vissza a mellső helyzetbe; a zárkeret szélső mellső helyzete előtt 3—6 mm-rel a kioldóemelő-karjának el kell fordítania a kioldóemelőt, a kakasnak pedig erőteljesen rá kell ütni az ütőszegre.

Ellenőrizzük a zár, a zárkeret, a helyretolószerkezet és oktatótölténnyel töltött tár működését.

A zárkeretnek könnyen, folyamatosan, akadozás nélkül kell hátramozognia és a helyrtolórugó hatására erőteljesen előremozognia, eközben a zárnak ki kell tolni a tárból a sorban

következő töltényt és a töltényűrbe juttatni; a tárban levő legfelső tölténynek fel kell emelkedni ütközésig a zárkeret nyúlványának alsó lekerekített részébe. Amikor a zár a csőfarhoz ér, a hüvelyvonó karmának be kell ugornia a hüvely hornyába. Amikor a zárkeretet másodszor húzzuk hátra, a kivetőhöz ütköző tölténynek erőteljesen ki kell vetődnie a tokból, ugyanakkor a soronkövetkező tölténynek a tárajkakhoz kell kerülni.

Ha a zárkeretet hátsó helyzetbe húzzuk és ütközésig felfelé nyomjuk, akkor a zárkeretnek a helyrtolórugó-vezetőre kell támaszkodnia; ha ebben a helyzetben a zárkeretet elengedjük, akkor a zárkeretnek a helyretolórugó hatására akadálytalanul és erőteljesen vissza kell térni a mellső helyzetébe.

31. A géppisztoly megvizsgálása szétszerelt állapotban

A géppisztoly megvizsgálása szétszerelt állapotban tiszt jelenlétében történik.

A szétszedett géppisztoly megvizsgálása előtt a géppisztoly összes alkatrészeit tisztítsuk meg és töröljük szárazra, különös gondot fordítva a csőfurat tisztaságára.

Minden egyes alkatrészt gondosan vizsgáljunk meg és ellenőrizzük, hogy egyeznek-e a tok, a tokfedél, a zárkeret, a zár és a helyretolószerkezet számai. Az elsütőszerkezetet ilyenkor nem kell szétszedni.

A cső, a gázhenger és az alsóágy rögzítőgyűrű megvizsgálása.

A cső töltényűr felőli és torkolati része, valamint a töltényűr felőli részen levő hüvelyvonó részére szolgáló vájat tiszta legyen; nem lehet rajtuk egyenetlenség és felverődés.

A csőfurat megvizsgálása céljából emeljük szemmagasságra a csövet és tartsuk világosság felé; gondosan vizsgáljuk meg a cső huzagolt részét először a csőtorkolat, majd a töltényűr felől és vizsgáljuk meg a töltényűrt. A csőfurat vizsgálása közben a csövet tengelye körül forgatni kell.

Annak érdekében, hogy a csőfuratot egész hosszában jól láthassuk, a csövet 50—70 mm távolságra tartsuk szemünktől.

A csőfurat vizsgálásakor a következő rendellenességeket észlelhetjük.

Rozsdásodást, amely egyes helyeken vagy az egész csőfuratban jelentkező barna lerakódás. Ha a csőfurat rozsdás, a

cső tisztításakor barna lerakódás vagy különálló csíkok és foltok maradnak a tisztítórongyon.

Rezesedés olyankor jelenkezik, amikor nem megfelelően tisztított csőből huzamosabb ideig tüzelünk; a rezesedést a csőfurat felületére lerakódott rézréteg formájában észlelhetjük.

Az ormózatok él-legömbölyödése (ormózatok lekopása), ami különösen a huzagolás elején és a csőtorkolatnál figyelhető meg.

Csődudor, amit úgy veszünk észre, hogy a dudor helyén sötét gyűrűt látunk; ilyen esetben a géppisztoly használhatóságát az egység fegyverzeti főnöke állapítja meg.

Csőgörbeség, amit a csőfuratban látható árnyék-háromszög alakja alapján állapítunk meg (87. ábra).

A csőgörbeség megállapítása céljából a csövet irányítsuk valamilyen tárgy (ablakpárkány, tábla stb.) vízszintes alsó széle alá. Egyenes csőben az árnyék egyenlőszárú háromszög alakú, amelynek alapja a cső közepén helyezkedik el. A háromszög körvonalai a cső forgatása közben nem változhatnak meg.

Görbe csőben a háromszög oldalai íveltek és íveltségük a cső forgatása szerint változik. Nagyobb görbeség esetén az árnyékháromszög szaggatott, vagy részei egymáshoz viszonyítva eltolódnak.

A csőfurat átmérőjének kopását a K—2 sz. csapatidomszerrel vizsgáljuk, amely a cső torkolati része felől nem mehet be a csőfuratba 7,62 mm-nél jobban, csak abban az esetben, ha a géppisztoly megfelel a lőszabatosság követelményeinek.

A géppisztoly csőfuratának felülete krómozott. A krómozott csöveknél egy sor sajátosság van, amely nem befolyásolja a géppisztoly működését és harcászati tulajdonságait, amiket az átvételi TU (technikai utasítás) megenged és amik nem számítanak a csőfurat hiányosságainak.

Ezek a sajátosságok a következők: a csőfuratban matt felület, sötét gyűrűk, csigavonalú csíkok, a krómozott felületen kiégési helyek, krómleválások. Matt felület, sötét gyűrűk és csigavonalú csíkok lehetnek új vagy használt csőben is.

Matt felületet a csőfuratban az jellemzi, hogy a csőfurat helyenként sötét, de ez nem rozsda.

Sötét gyűrű lehet a csőfurat egész hosszán vagy csak egy részén, de ez krómozott csőnél nem jelent csődudort és nem számít hibának.

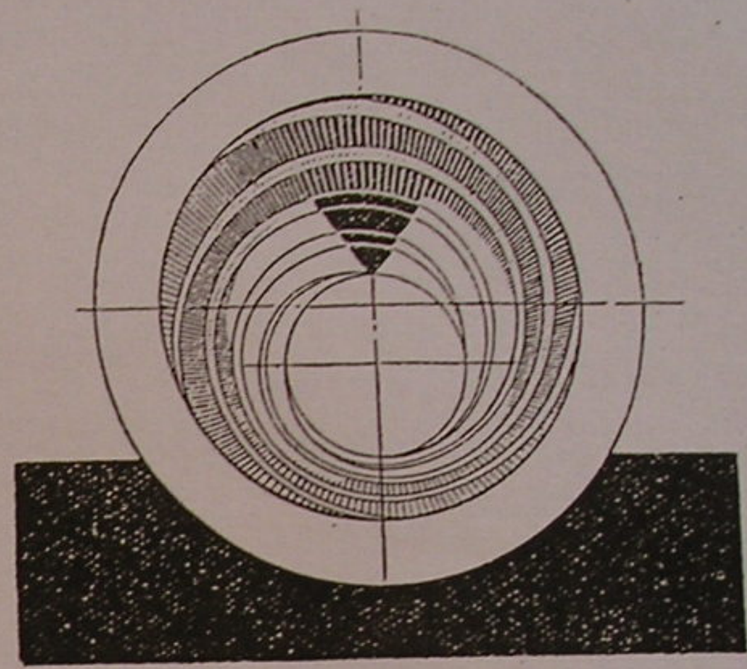

a

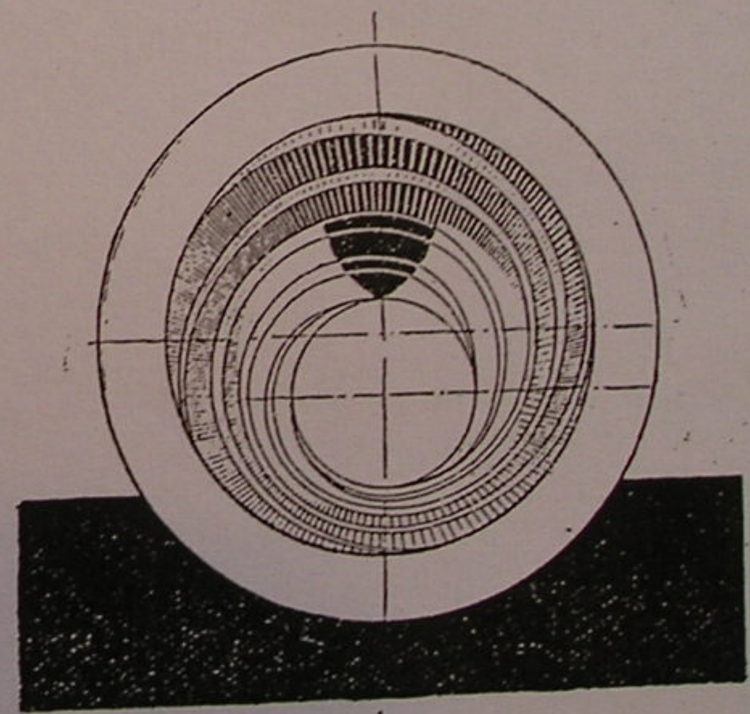

b

87. ábra. Háromszögalakú árnyék a csőfuratban:
a — egyenes csőnél; b — görbe csőnél.

Csigavonalú csíkok a krómozott felületen a csőfurat megmunkálási nyomai (a szerszám nyomai). Krómozás előtt a szerszám nyomai nem láthatók; krómozás után a szerszám nyomai jobban kidomborodnak és látható csigavonalú csíkokban jelentkeznek.

Kiégési helyek szaggatott csíkokban jelentkeznek a csőfurat krómozott felületén, rendszerint a cső töltényűr felőli részén. Ezek a csíkok lövés után jelentkeznek. A lövések számának növekedésével a csíkokban repedések képződnek és kezdetét veszi a króm lepattogzása, ami először pontok formájában, majd nagyobb krómozott felület leváltásaként jelentkezik.

Krómleválás a csőfurat töltényűr felőli részén a krómbevonás kiégésének jele, ami a kiégés fokozódásának következménye.

A kiégési helyek és krómleválások elkerülhetetlenek a krómozott csöveknél és nem számíthatók a csőfurat hibái közé, mivel megjelenésük után nem növekszik a cső szórása.

A kiégési hibájú csöveket nagyon gondosan kell tisztítani.

A gázhengeren ne legyen rozsda és koromlerakódás, felverődés és sorja a gázdugattyúvezető peremen, valamint horpadás a tisztítóvessző rögzítésére szolgáló fülön.

Az alsóágy rögzítőgyűrű ne legyen horpadt, a tisztítóvesszőt befogó furaton pedig ne legyen gyűrődés; a retesz kézzel könnyen elfordítható legyen; a rögzítőgyűrű, ha a retesz előre van fordítva, könnyen mozogjon a csövön, hátrafordított retesznél pedig — szorosan és kotyogás nélkül álljon a csövön.

A tok és a tokfedél megvizsgálása.

A tokon nem lehetnek repedések, gyűrődések, mély karcolások, felverődések, sorja és ne legyen fémfeltüremlés a zárkeret számára szolgáló vezetőfelületeken, a zárvezetőléceken, a töltényvezető hátsó végén, a töltényvezető menetes emelkedésén és a reteszelőperemeken.

A hüvelykivetőn nem lehet felverődés, repedés és fémfeltüremlés.

A sátorvas és a markolattalp szorosan kapcsolódjanak egymáshoz; a szegecselés nem lehet meglazulva.

A tokfedélen nem lehetnek repedések, gyűrődések, valamint felverődés a hüvelykivető és a felhúzófogantyu részére szolgáló horony falain. A tokfedél mellső vége az irányzéktalp félköríves hornyába könnyen behelyezhető legyen.

A zár, zárkeret és a helyretolószerkezet megvizsgálása.

A záron nem lehetnek repedések, gyűrődések, fémleválások és felverődések, különösen a reteszelő és a vezetőszemölcsökön.

A peremágyon az ütőszegcsúcs furata körül jelentéktelen kiégés megengedhető. Az ütőszeg a zárban saját súlyánál fogva mozogjon; amikor az ütőszeg ütközésig előremozdul, hátsó vége ne álljon ki a zár hátsó végéből, ha pedig ütközésig hátramozog, ne álljon ki a zár peremágyából.

A hüvelyvonó karma — rugója hatására — erőteljesen forduljon a zár peremágya felé; a zár-peremágyba beállított oktatótöltényt a hüvelyvonó nyomja a peremágy széléhez és szilárdan tartsa meg a záron.

A hüvelyvonó karmán nem lehet csorbulás és repedés. A hüvelyvonórugó ne legyen fáradt és ötnél kevesebb menetű.

A hüvelyvonó-tengelyt kézzel könnyen lehessen a furatba helyezni és azt az ütőszegcsap biztosan rögzítse.

Az ütőszegcsap szilárdan álljon a furatban és magától ne essen ki onnan.

A zárkereten nem lehet repedés, gyűrődés, felverődés és fémfeltüremlés, különösen a vezetőhornyokon, a kioldóemelőt kikapcsoló nyúlványon, a hátsó végén levő nyúlványon és a vezetőhorony falain.

A zárkerettel összeszerelt gázdugattyúrúdnak jelentéktelen kotyogása lehet; a gázdugattyúrúdcsap szorosan álljon a zárkeret furatában, a csap végeit el kell kalapálni és simára lemunkálni.

A gázdugattyún (különösen mellső végén) nem lehetnek felverődések, sorja, fémleválás és feltüremlés.

A helyretolórugó nyolcvan menetű legyen; akadálytalanul mozogjon a helyretolórugó-vezetőn és a helyretolórugóvezető tengelyen a menetek érintkezéséig. A helyretolórugó vezetőn ne legyen gyűrődés, felverődés és ne legyen görbe. A helyretolórugót a helyretolórugó-vezetővel és a helyretolórugóvezető tengellyel könnyen lehessen a zárkeret furatába behelyezni és szilárdan tartsa a helyretolórugó-vezető rögzítő sarka a tok hátsó részének kimarásában.

Az elsütőszerkezet megvizsgálása és működésének ellenőrzése.

Az elsütőbillentyű könnyen forduljon el a tengelyén, a billentyű nem lehet görbe; az elsütőbillentyű kakasakasztó részén nem let repedés és felverődés.

A kakason nem lehet felverődés, csorbulás, jelentős kopás a kakasnyugaszon és a kioldónyugaszon. A kioldóemelőn nem lehet felverődés, csorbulás és a kioldóemelő kakasakasztóján nem lehet legömbölyödés, a kioldóemelő felső vége nem lehet görbe és nem lehet rajta felverődés.

Az egyes lövést biztosító elsütőemelő ne legyen kopott és karma ne legyen legömbölyödve; a rugó hatására az elsütőemelő erőteljesen forduljon el a tengelyén.

A tűzváltó mind a három helyzetben biztosan rögzítődjön, nem lehet rajta repedés, gyűrődés; felverődés a kar mellső végén és rögzítőszemölcse nem lehet lekopva.

Az elsütőszerkezet megvizsgálása után ellenőrizzük működését:

1. Leengedjük a kakast a kakasnyugaszról: nyomjuk előre padiátverővel vagy fapálcikával a kioldóemelő felső végét; kattanás után húzzuk hátra a billentyűt, mire a kakas lekerül a kakasnyugaszról és az ütőrugó hatására erőteljesen elfordul tengelyén.

2. Biztosított helyzetre állítjuk a tűzváltót;

Ilyen helyzetnél a tűzváltótengely nyúlványának az elsütőbillentyű jobb hátsó válla és az egyes lövést biztosító elsütőemelő nyúlványa fölé kell kerülni és biztosan megakadályozni elfordulásukat a tengelyen. Ha a kakast most hátrahúzzuk, az ne kerüljön a kioldóemelő kakasakasztójára és az elsütőbillentyű kakasakasztójára, hanem fejének lekerekített részével az elsütőbillentyű kakasakasztójára támaszkodjon.

3. A tűzváltót egyes lövésre állítjuk:

Ilyen helyzetnél a tűzváltótengely nyúlványának annyira hátra kell fordulni, hogy ne akadályozza az elsütőbillentyű és az egyes lövést biztosító elsütőemelő elfordulását.

Húzzuk hátra a billentyűt. Húzzuk kézzel hátra a kakast ütközésig, ekkor a kakasnak az egyes lövést biztosító elsütőemelőre kell kerülni. Az egyes lövést biztosító elsütőemelő karmának felfekvése a kakasnyugaszon nem lehet 1,8 mm-nél kevesebb.

Engedjük el a billentyűt, ekkor a kakasnak le kell kerülni az egyes lövést biztosító elsütőemelőről és a kioldóemelő kakasakasztójára kell kerülni. Nyomjuk előre padiátverővel vagy fapálcikával a kioldóemelőkar felső végét, ekkor a kakasnak le kell kerülni a kioldóemelő kakasakasztójáról és a billentyű kakasakasztójára kell kerülni.

Húzzuk hátra a billentyűt, ekkor a kakasnak le kell kerülni a billentyű kakasakasztójáról és erőteljesen elfordulni tengelyén.

4. A tűzváltót sorozattűzre állítjuk:

Ekkor a tűzváltótengely nyúlványának annyira hátra kell fordulni, hogy ne akadályozza az elsütőbillentyű elfordulását; ennek a nyúlványnak a zegyes lövést biztosító elsütőemelő nyúlványa fölött kell lenni (de ne támaszkodjon rá a billentyű elhúzásáig) és megbízhatóan akadályozza meg az egyes lövést biztosító elsütőemelő elfordulását, amikor a billentyűt hátrahúzzuk. Húzzuk hátra a billentyűt. Húzzuk hátra a kakast ütközésig, ekkor a kakasnak a kioldóemelő kakas akasztójára kell kerülni. A billentyűt tartsuk hátrahúzva és padiátverővel vagy fapálcikával nyomjuk előre a kioldóemelőkar felső végét, ekkor a kakasnak le kell kerülni a kioldóemelő kakasakasztójáról és erőteljesen elfordulni tengelyén.

Előretolt kioldóemelőkar esetén a kioldóemelő kakasakasztója és a kakas kioldónyugasza között hézagnak kell lenni, amely biztosítja a kakas akadálytalan elfordulását.

Ha a billentyű hátra van húzva, az egyes lövés nyugasza és az egyes lövést biztosító elsütőemelő között legalább 0,5 mm-es hézag legyen. Akár egyes lövésre, akár sorozatlövésre állított tűzváltónál a kakas biztosan maradjon meg a kioldóemelő nyugaszon mindaddig, amíg a kioldóemelőkart előre nem forgatjuk és felső vége nem kerül a jobb zárvezetőléc szintjével egyvonalba.

A tokba szerelt elsütőszerkezetnél a kioldóemelő karja és a tok jobb fala között legalább 0,2 mm hézag legyen; az elsütőbillentyű, a kakas- és a kioldóemelő-tengelyét megbízhatóan tartsa a kioldóemelőrugó hosszú (rögzítő) szára és ha padiátverővel megnyomjuk, ne mozduljonak ki furataikból; a tengelyek végeinek besülyedése a tok jobb falába nem engedhető meg.

A gázdugattyú-vezető, a felsőágy és az alsóágy megvizsgálása.

A felsőágy rögzítőgyűrűknek szilárdan kell a gázdugattyúvezetőn állniok.

Az alsóágyon belül nem lehet erős égés, repedés, leválás és mély gyűrődés; szorosan feküdjön a gázdugattyú-vezetőn; a rögzítőgyűrűk peremeinek vége és a felsőágy fája közti hézag 0,1 mm-nél kisebb nem lehet.

Az alsóágyan belül nem lehet erős égés, repedés, leválás és mély gyűrődés; az alsóágy és az alsóágy rögzítőgyűrű pereme közti hézag 0,1 mm-nél kisebb nem lehet.

A felső- és alsóágy között hézagnak kell lenni.

32. A tár megvizsgálása

A tártest falain és a tárajkakon nem lehet felverődés, repedés és torzulás.

A tárfeneket könnyen lehessen kézzel a tártesthez illeszteni; a rögzítőlemez szilárdan tartsa a tárfeneket.

A tárkampó és tártámasz nem lehet kopott és nem lehet rajtuk felverődés.

33. A tartozékok megvizsgálása

A tisztítóvesszőt könnyen lehessen az alsóágyban levő fészekből kihúzni és visszahelyezni.

A tisztítóvessző egyenes legyen; ezt úgy ellenőrizzük, hogy a tisztítóvesszőt vízszintesen szemünk elé tartjuk és lassan forgatva vizsgáljuk. A kóctartó felcsavarására szolgáló menet nem lehet felverődve vagy megszakadva.

A csavarhúzó nem lehet kicsorbulva és élén nem lehet felverődés; éle úgy legyen elkészítve, hogy egyezzen a csavarfejek bevágásával.

A célgömbállító-kulcson a célgömb részére készült bevágásokon nem lehet felverődés és sorja. A padiátverő egyenes legyen; végén nem lehet felverődés és sorja.

A kóctartót könnyen lehessen a tisztítóvessző menetes végére rácsavarni és szorosan álljon rajta.

A csőkefe fogantyúja egyenes legyen; a szőr sima, tiszta és rugalmas legyen; kézzel lehessen rácsavarni a csőkefét a tisztítóvessző menetes végére.

A tartozéktok nem lehet horpadt. A tartozéktokon levő tisztítóvessző részére készült furat nem lehet kopott.

A tartozéktokokat könnyen lehessen a tokba behelyezni.

A kétrészes kenőanyagszelencén ne legyenek horpadások és repedések a szelence testén és a nyakrészeken, a szelence kupakjain parafaalátét legyen és kézzel szorosan lehessen rácsavarni a kupakokat a betöltőnyílásokra; az olaj nem szivároghat sem a kupakok mellett, sem a forrasztások mentén.

A tártáskának tisztának kell lenni, nem hiányozhatnak róla a gombok, a gomblyukak és a csatolószíjak.

Második rész

A GÉPPISZTOLY BELŐVÉSE ÉS MŰKÖDÉSE

V. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY ELŐKÉSZÍTÉSE TÜZELÉSHEZ ÉS KEZELÉSE

34. Általános utasítások

Ha a géppisztoly megfelelően van előkészítve a tüzeléshez, akkor működése megbízható és zavartalan.

A géppisztoly tüzeléshez történő előkészítése azért szükséges, hogy a tüzeléskor megbízhatóan működjön és megtartsa lőszabatosságát. A géppisztolyt tüzeléshez a következőképpen készíthetjük elő:

— vizsgáljuk meg a géppisztolyt szétszerelt állapotban;

— vizsgáljuk meg a géppisztolyt szerelt állapotban;

— vizsgáljuk meg a töltényeket és töltsük meg a tárakat;

— megvizsgálás után ellenőrizzük a géppisztoly szerkezeteinek működését szerelt állapotban.

A vizsgálat közben felfedezett hibákat haladéktalanul jelentsük a parancsnoknak és szükség esetén küldjük a géppisztolyt fegyverműhelybe.

Tüzeléshez történő előkészítés közben ne kapcsoljunk töltött tárakat a géppisztolyra. Éles tölténnyel töltött tárat csak a tűzvonalon szabad a géppisztolyra kapcsolni. Tüzelés előtt a csövet és a töltényűrt húzzuk ki szárazra.

Lövészet után gondosan vizsgáljuk meg a géppisztolyt és ellenőrizzük, nem maradt-e benne töltény.

Ne hagyjuk a géppisztolyt töltött tárral a tűzvonalon.

Tilos a célratartás és a billentyű elhúzásának gyakorlása úgy, hogy a zárat hátrahúzzuk és a kakast a kakasnyugaszról leengedjük, ha a tárba vagy a töltényűrbe nem tettünk oktatótöltényt.

35. A géppisztoly előkészítése tüzeléshez

A géppisztoly tüzeléshez való előkészítésekor figyelembe kell venni az évszakot és hőmérsékletet, amely mellett a lövészetet végezzük. Ettől függően, a megfelelő kenőanyagot kell használni.

Ha a géppisztolyt —5-től +50 C fokig terjedő hőmérséklet mellett végrehajtandó lövészetre készítjük elő, a géppisztolyt részlegesen szét kell szedni, alkatrészeit gondosan meg kell vizsgálni, tisztítani és fegyverolajjal bekenni. Ezután szereljük össze a géppisztolyt és összerakott állapotban ellenőrizzük a szerkezetek működését.

Ha a géppisztolyt —5 C foknál alacsonyabb hőmérséklet mellett végrehajtandó lövészetre készítjük elő, akkor a géppisztolyt teljesen szét kell szedni, az összes alkatrészt töröljük szárazra először kóccal, azután pedig tiszta ronggyal, különös figyelmet fordítva az elsütőszerkezet, a zár és a tár alkatrészeire.

Ezután az összes alkatrészt leheletszerűen kenjük be 21. számú téliolajjal. A hornyokat, furatokat, kimunkálásokat olajba mártott és fapálcikára csavart ronggyal kenjük be. Ezután szereljük össze a géppisztolyt. A téli olajat egyforma, vékony rétegben kell az alkatrészekre kenni.

A géppisztolynak ismételt tüzeléshez való előkészítésekor, ha alkatrészei nincsenek nagyon beszennyeződve, részlegesen szedjük szét a géppisztolyt, tisztítsuk meg alkatrészeit és kenjük be téli olajjal.

Ha a géppisztolyt nem használjuk, vagy csak ritkán, akkor az Utasítás VIII. fejezet 49. pontjában foglaltak szerint járunk el.

Ha raktári vagy üzemi kenőanyaggal konzervált géppisztolyt kapunk, akkor a géppisztolyt és a tárat teljesen szét kell szedni, a géppisztoly és a tár alkatrészeiről száraz kóccal eltávolítani a kenőanyagot, ezután újra kenjuk be az alkatrészeket olyan kenőanyaggal, amely a lövészet hőmérsékleti viszonyainak megfelel.

Megjegyzés. A préselt tokú géppisztolyok tisztításakor ne szedjük szét az elsütőszerkezetet. Ezt összerakott állapotban kell tisztítani és kenni.

36. A tár megtöltése töltényekkel

A töltés előtt a tárakat meg kell vizsgálni, tisztítani és megfelelő kenőanyaggal bekenni.

A tárak töltése előtt meg kell vizsgálni a töltényeket. Hibás töltényekkel — akár éles, akár oktató — a tárakat megtölteni tilos. A tárak megtöltését a következő sorrendben hajtsuk végre: a tárat bal kézben adogatójával felfelé tartva, jobb kézzel toljuk a töltényeket a tárajkakba és a bal kéz hüvelykujjával nyomjuk le őket a tár belsejébe (88. ábra).

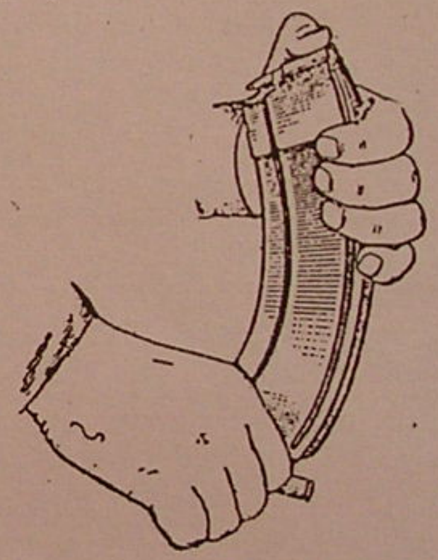

88. ábra. A tár megtöltése töltényekkel.

37. A géppisztoly megtöltése

A géppisztoly megtöltéséhez:

— kapcsoljuk fel a töltött tárat a géppisztolyra: ebből a célból helyezzük a tárat a tok nyílásába és felfelé emelve nyomjuk be ütközésig, amíg kattanást hallunk, amely jelzi, hogy a tárrögzítő a tár támasza mögé ugrott; a tárat mozgatva ellenőrizzük, szilárdan tartja-e a retesz;

— a tűzváltókar elfordításával tegyük szabaddá a felhúzófogantyú nyílását és állítsuk a tűzváltót a kívánt tűznemre úgy, hogy a kar végét a tokon levő felíráshoz állítjuk;

— a felhúzófogantyúval húzzuk hátra ütközésig a zárkeretet és engedjük el; a géppisztoly lövésre készen áll.

38. Irányzékállítás

A megfelelő irányzékállítás céljából nyomjuk be az irányzéknyomót. Toljuk el az irányzéktolót, hogy mellső széle az irányzékcsapón a kívánt osztással egybeessen, majd engedjük el az irányzéknyomót.

Az alapirányzékállást („A" betűvel jelölt) a harc olyan eseteinél használják, amikor nincs idő az irányzék állítására. Ennél az irányzékállásnál 350 m távolságon belül 50 cm magasságú célt lehet leküzdeni (mellalak-céltábla); 300 m-es távolságnál a cél alsó szélére kell irányozni, a 300 m-en felüli cél távolságnál pedig a cél közepére.

A 350 m-en felüli távolságra történő lövésnél, vagy amikor 350 m-nél kisebb távolságra igen pontosan kell lőni, akkor az irányzéktolót az irányzékcsapó azon osztására kell állítani, amely megfelel a cél távolságának.

39. Tüzelés

A tüzelés előtt szükséges:

— megfelelő távolságra állítani az irányzékot;

— felkészülni a lövéshez; lövésnél a géppisztolyt bal kézzel az alsóágynál fogva tartjuk elől a tárnál, jobb kézzel pedig a markolatnál;

— irányozni és egyenletesen hátrahúzni a billentyűt.

Ha a tűzváltó sorozattűzre van állítva, a tüzelés addig tart, míg a billentyűt hátrahúzva tartjuk és a tárban töltény van.

Ha a tűzváltó egyes lövésre van állítva, úgy a billentyű hátrahúzásakor csak egy lövést lehet leadni. Minden újabb lövéshez el kell engedni a billentyűt és újból hátrahúzni.

40. Tárcsere

A tárcserét a következőképpen hajtjuk végre:

— kapcsoljuk le a tárat a géppisztolyról;

— gomboljuk ki a tártáskát és vegyük ki belőle a megtöltött tárat; az üres tárat tegyük a tártáskába és gomboljuk be;

— kapcsoljuk a töltött tárat a géppisztolyra.

41. A tüzelés beszüntetése és a géppisztoly tűzkész állapotba helyezése

A tüzelést a következő esetekben szüntetjük be:

1. Ha a szerkezetek működésében akadály lép fel. Az akadály megszüntetése érdekében a VI. fejezet 45. pontjában leírt módon járunk el.

2. Ha a tárból minden töltény elfogyott. A tüzelés folytatásához ismét meg kell tölteni a géppisztolyt.

3. A tüzet vezényszóra vagy a tűzfeladat végrehajtása után be kell szüntetni.

A tüzelés beszüntetéséhez el kell engedni a billentyűt, mire a zárkeret mellső helyzetben, a töltény a töltényűrben, a kakas pedig a kakasnyugaszon marad. A géppisztoly további tüzelésre kész.

42. A géppisztoly biztosítása

Minden olyan esetben, amikor a géppisztollyal nem tüzelünk (a tüzelés beszüntetése után, menetben és gyakorlaton, valamint a fegyverállványon való tárolásnál) *a géppisztolyt feltétlenül biztosítani kell.*

Biztosításhoz feltétlenül fordítsuk felfelé ütközésig a tűzváltókart.

Ha a géppisztoly ürítve van, akkor biztosítás előtt a kakast a kakasnyugaszról előre kell engedni.

43. A géppisztoly ürítése

A géppisztoly ürítése a következőképpen történik:

— kapcsoljuk le a tárat a géppisztolyról;

— húzzuk hátra a zárkeretet és vegyük ki a töltényűrben levő töltényt;

— engedjük le a kakast a kakasnyugaszról a billentyű hátrahúzásával;

— biztosítsuk a géppisztolyt úgy, hogy a tűzváltókart ütközésig felfelé elfordítjuk;

— állítsuk az irányzékot alapállásba úgy, hogy az irányzéktolót ütközésig hátrahúzzuk.

VI. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY SZERKEZETEIBEN A RENDES HASZNÁLAT KÖZBEN ELŐFORDULÓ MŰKÖDÉSI ZAVAROK

44. Általános óvintézkedések az akadályok megelőzésére és megszüntetésére

A géppisztoly hozzáértő kezelés, helyes tárolás és kíméletes bánásmód mellett megbízható és akadálytalanul működő fegyver. Azonban a géppisztoly huzamosabb ideig tartó használatakor az alkatrészek elkerülhetetlen kopása, szennyeződése és hibás töltény következtében a géppisztoly működésében zavar keletkezhet, ami tüzelés közben akadályt idéz elő. A legtöbb akadályt egyszerű újratöltéssel könnyen elháríthatjuk, vagyis, ha a zárkeretet hátrahúzzuk és elengedjük.

A lövés közben előforduló akadályok megelőzése érdekében:

— a géppisztolyt megfelelően készítsük elő lövészethez;

— idejében, az összes előírások figyelembevételével vizsgáljuk, tisztítsuk és kenjük a géppisztolyt;

— különösen a zárkeret, a zár, a csőfurat, a gázutak és a tárak tisztítására és hibátlanságára fordítsunk nagy gondot;

— idejében hajtsuk végre a géppisztoly javítását;

— lövészet előtt gondosan vizsgáljuk meg a töltényeket;

— a géppisztolyokat csak hibátlan és tiszta töltényekkel töltsük meg;

— lövészeten és menetek alkalmával óvjuk a géppisztolyt szennyeződéstől és ütéstől;

— harcban, hosszabb ideig tartó lövészet után, amint alkalom van rá, azonnal tisztítsuk meg a csőben levő gázátömlőfuratot, a gázdugattyú-vezetőt, a gázdugattyút és leheletszerűen kenjük be a géppisztoly súrlódó felületeit;

— erős beszennyeződés esetén szedjük szét a géppisztolyt és tisztítsuk ki.

Ha a géppisztoly huzamosabb ideig volt nagy hidegben, akkor töltés előtt a zárkeretet néhányszor kézzel húzzuk hátra és toljuk előre.

Ha lövésnél akadály keletkezik, akkor a géppisztolyt azonnal töltsük újra kézzel (a zárkeret hátrahúzásával és elengedésével) és folytassuk a lövést; ha az akadályt így nem tudtuk elhárítani, úgy állapítsuk meg az okát és szüntessük meg.

45. Jellegzetes hibák, amelyek tüzelés közben akadályt idéznek elő és azok megszüntetésének módja

Az akadály megnevezése	Az akadály oka	A megszüntetés módja
1. A tár nem adogatja a töltényt. A mozgórészek egészen mellső helyzetbe kerültek, lövés nem történt, a töltényűrben nincs töltény.	A tár kotyogása. A tár bepiszkolódott vagy sérült A tárrögzítő hibás.	Töltsük újra a géppisztolyt és folytassuk a tüzelést, ha az akadály ismétlődik, cseréljük ki a tárat. Ha a tárrögzítő hibás, akkor küldjük a géppisztolyt a fegyvermühelybe.
2. Az üres hüvely a töltényűrben marad. A hüvely a töltényűrben maradt, a következő töltény lövedékével nekiütközik. A mozgórészek középső helyzetben megállnak.	Piskos a töltény vagy a töltényűr. Hibás a hüvelyvonó vagy rugója meggyengült.	Ürítsük a géppisztolyt és a tisztítóvesszővel toljuk ki a töltényűrből a hüvelyt. Tisztítsuk meg a töltényeket és a töltényűrt, valamint vizsgáljuk meg a hüvelyvonót. Ha a hüvelyvonó hibátlan, folytassuk a tüzelést, ha pedig hibás, akkor a gépisztolyt küldjük a fegyvermühelybe.

Az akadály megnevezése	Az akadály oka	A megszüntetés módja
3. A hüvely a tokban megakad.		
A hüvely nem vetődött ki a tokból, beszorult a zár és a csőfar vagy a tok közé, vagy visszakerül a töltényőrbe.	A mozgórészek a gázelvezető-utak, vagy a töltényűr szennyeződése. A hüvelyvonó vagy rugója sérült.	Húzzuk hátra a zárkeretet, távolítsuk el a beszorult hüvelyt és folytassuk a tüzelést. Az első alkalommal tisztítsuk meg és kenjük be a géppisztolyt. Ha a hüvelyvonó vagy rugója sérült; küldjük a géppisztolyt fegyverműhelybe.
4. A töltény beékelődik.		
A zár előremozgásakor a töltény lövedékével beékelődik a csőfarhoz.	Nagyon kotyog a tár vagy ajkai elgörbültek.	Húzzuk hátra a zárkeretet és a felhúzófogantyút tartva, távolítsuk el a beékelődött töltényt és folytassuk a tüzelést. Ha az akadály megismétlődik, cseréljük ki a tárat.
5. Elcsettenés.		
A zár mellső helyzetben van, a kakas lekerült a kakasnyugaszról, lövés azonban nem történt.	Az ütőszeg elég mély nyomot ejtett a töltény csappantyúján, de a csappantyú hibás. Sérült az ütőszeg vagy az elsütőszerkezet, a csappantyún gyenge az ütésnyom.	Töltsük újra a géppisztolyt és folytassuk a tüzelést. Ha gyakran ismétlődik az akadály, vizsgáljuk és tisztítsuk meg az ütőszeget és az elsütőszerkezetet. Különös gondot fordítsunk a kioldóemelőre. Ha valamely alkatrész törött vagy hibás, küldjük a géppisztolyt fegyvermű-helybe.

VII. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY BELŐVÉSE ÉS LŐSZABATOSSÁGÁNAK ELLENŐRZÉSE

46. A géppisztoly belövése

A géppisztoly belövését a következő alkalmakkor hajtjuk végre:

— amikor a géppisztoly az egységhez érkezik;

— a célgömb kicserélése vagy a géppisztoly javítása után;

— ha tüzelés közben a szóráskép rendellenes eltolódását észleljük.

A géppisztoly belövését az alegység legjobb lövészei közül a századparancsnok által kijelölt személyek végzik, azoknak a harcosoknak és rajparancsnokaiknak jelenlétében, akiknek a géppisztoly használatra ki van adva.

Belövés előtt a géppisztolyt gondosan vizsgáljuk meg, a talált hibákat pedig ki kell javítani. A lőtéren jelen kell lenni a fegyvermesternek a legszükségesebb szerszámokkal.

A géppisztoly belövését a lövészetre kedvező viszonyok mellett végezzük: derült, szélcsendes időben, esetleg fedett lőtéren vagy a lőtér széltől védett részén. A belövést normállövedékű tölténnyel 100 m távolságról „3"-as irányzékállással hajtsuk végre.

Célalak egy 35 cm magas és 25 cm fekete négyzet, amely 1 m magas és 0,5 m széles fehér céltáblára van rögzítve. Cél a fekete négyzet alsó szélének közepe; ez megközelítőleg a lövész fejével egymagasságban legyen. Pontosan a célpont felett megjelöljük (krétával vagy ceruzával) a középső találati pont normális helyzetét, amelynek 28 cm-rel kell magasabban lenni a célpontnál.

A megjelölt pont ellenőrzőpontul szolgál.

A belövést fekve, feltámasztva végezzük. Támasztékul fűrészporral, földdel vagy homokkal töltött zsákot használunk.

Támasztékról történő tüzelésnél a lövész géppisztolyt tartó bal keze a támasztékon legyen.

A belövésnél négy egyes lövést adjunk le, gondosan és egyformán a fekete négyszög alsó szélének közepére célozva. Tüzelés közben ne változtassuk a testhelyzetet és a bal kéz helyzetét.

A lövések leadása után a parancsnok megnézi a céltáblát és a találatok elhelyezkedése alapján megállapítja a géppisztoly szórásának sűrűségét és a középső találati pont helyét.

A géppisztoly szórásképe akkor jó, ha mind a négy találat, vagy legalább három találat (ha a negyedik találat lényegesen eltér a többitől) egy 15 cm átmérőjű körön belül helyezkedik el és ha a középső találati pont az ellenőrzőponttól 5 cm-nél nem esik távolabbra.

Ha a találatok elhelyezkedése nem felel meg az említett követelménynek, a századparancsnok vizsgálja meg a géppisztolyt, ellenőrizze az irányzékállást és ismételtesse meg a belövést. Ha a belövés eredménye most sem lesz kielégítő, a géppisztolyt a fegyvermű helybe kell küldeni a túl nagy szórás okának kiderítése és kijavítására.

Ha a szórás sűrűsége kielégítő, a századparancsnok megállapítja a középső találati pontot és helyzetét az ellenőrzőponthoz viszonyítva.

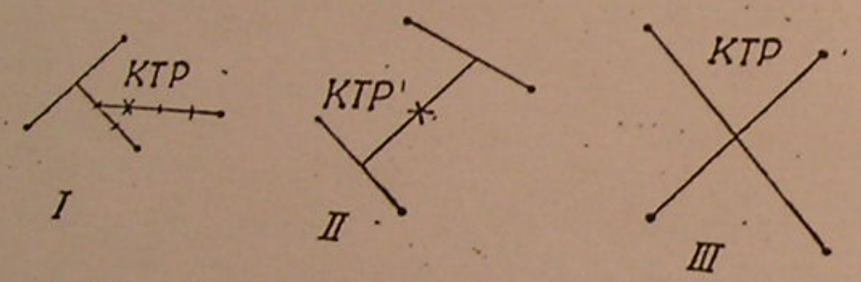

89. ábra. A középső találati pont megállapítása grafikus eljárással: I — négy találat alapján; II és III — négy szimmetrikusan elhelyezkedő találat alapján.

A középső találati pont megállapítása négy találatnál a következő (89. ábra):

— egyenes vonallal összekötjük valamelyik két találatot és ezt a vonalat megfelezzük;

— a felezőpontot összekötjük a harmadik találati ponttal és ezt a vonalat három egyenlő részre osztjuk;

— azt a pontot, mely az első találati ponthoz közelebb van, összekötjük a negyedik találati ponttal és ezt a vonalat négy egyenlő részre osztjuk; a negyedik találattól a harmadik osztástávolságra levő pont lesz a középső találati pont.

A találatok szimmetrikus elhelyezkedése esetén a négy találat középső találati pontját a következő eljárásokkal is megállapíthatjuk:

1. Az egymás mellett fekvő találatokat párosan kössük össze két egyenesssel, a két egyenes közepét kössük össze egy harmadik vonallal és ezt felezzük meg; a felezőpont lesz a középső találati pont.

2. A találatokat két egymást metsző egyenessel kössük össze; a két egyenes metszéspontja lesz a középső találati pont.

Ha a találatok közül egy lényegesen eltér a többitől, úgy ezt nem kell számításba venni és a középső találati pontot három találat alapján állapítjuk meg.

Ebből a célból két találatot kössünk össze egyenes vonallal; a közepét kössük össze a harmadik találattal, ezt az új egyenest osszuk fel három egyforma részre; az a pont, mely két osztásnyira van a harmadik találattól, lesz a középső találati pont.

A középső találati pontnak egybe kell esni az ellenőrzőponttal vagy eltérése 5 cm-nél nem lehet nagyobb.

Ha a középső találati pont az ellenőrzőponttól 5 cm-nél jobban eltér, akkor a fegyvermester javítsa meg a géppisztoly lőszabatosságát, a célgömböt jobbra vagy balra, felfelé vagy lefelé elmozdítva, figyelembe véve, hogy merre tért el a középső találati pont.

Ilyenkor ne feledjük, hogy a célgömböt feltétlenül arra felé kell elmozdítani, amerre a középső találati pont eltért.

Ha a középső találati pont az ellenőrzőponttól balra tért el, akkor a célgömböt is balra kell elmozdítani: ha felfelé, akkor a célgömböt is felfelé kell elmozdítani (kulccsal kicsavarni).

A célgömb állításának nagyságát úgy határozzuk meg, hogy a középső találati pontnak az ellenőrzőponttól való, a céltáblán lemért tényleges eltérését megszorozzuk a helyesbítési tényezővel.

Az AK géppisztoly helyesbítési tényezője az adott feltételek mellett (távolság a céltábláig 100 m, irányzékállás 3, irányzóvonal hossza 378 mm) 0,0378.

Példák: 1. Tüzeléskor a középső találati pont az ellenőrzőponttól jobbra 12 cm-rel és lefelé 10 cm-rel tér el.

Ahhoz, hogy a középső találati pont egybeessen az ellenőrzőponttal, a célgömböt 0,0378x12=0,4536 mm ≈ 0,5 mm-rel jobbra és 0,0378x10=0,378 mm ≈ 0,4 mm-rel lefelé kell állítani (kerekítve).

2. A középső találati pont az ellenőrzőponttól balra 19 cm-rel és felfelé 15 cm-rel tér el. A célgömböt 0,0378x19= =0,7182 mm ≈ 0,7 mm-rel balra és 0,0378x15=0,5670 mm ≈ 0,6 mm-rel felfelé kell állítani.

Megjegyzés. A középső találati pont eltérését centiméterekben szorozzuk a helyesbítési tényezővel, az eredményt mm-ben kapjuk.

A célgömb helyzetének megváltoztatása után a géppisztoly belövését meg kell ismételni.

Ha a cégömböt oldalirányban 1 mm-rel toljuk el, akkor a középső találati pont 100 m távolságra 26 cm-rel tér el a korábbi helyétől. A célgömbnek egy fordulatnyi becsavarása (kicsavarása) 20 cm-rel emeli (süllyeszti) a középső találati pont helyét. Ha a géppisztoly be van lőve, a célgömbtalpra új belövőrovátka kerül, a régi belövőrovátkát pedig elzömítjük.

Tilos a célgömbbilincsen levő belövőrovátkát elzömíteni.

A géppisztoly belövése után a belövés eredményét és idejét a géppisztoly minőségi állapotának nyilvántartási lapjára rá kell vezetni (lásd a 2. melléklet).

47. A géppisztoly szórását befolyásoló hibák

A géppisztoly használata folyamán a középső találati pont helye a következő okok miatt változhat meg:

— az irányzékcsapó elgörbült vagy elferdült — a lövedék az irányzékcsapó nézőkéje elmozdulásának irányába tér el; a géppisztolyt javítás céljából fegyvermű helybe kell küldeni;

— a célgömbtalp elmozdult — a középső találati pont a célgömbtalp elmozdulásával ellenkező irányba fog eltérni (a célgömbtalp elmozdulását a célgömbtalp és a célgömbbilincsen levő belövőrovátkák alapján lehet meghatározni); a célgömbtalpat úgy állítsuk be, hogy a rajta levő belövőrovátka a célgömbbilincsen levő belövőrovátkához kerüljön és ellenőrizzük a géppisztoly szórását;

— ha a célgömbtalp nincs jól rögzítve, küldjük a géppisztolyt fegyvermű helybe;

— a célgömb kijjebb vagy beljebb csavarodik; ekkor a középső találati pont a célgömb elmozdulásával ellenkező irányba fog eltérni (kicsavarodás esetén — lefelé, becsavarodás esetén pedig — felfelé); a célgömböt csavarjuk ki, fe-

szítsük szét a befűrészelt részét és csavarjuk helyére; ha a célgömb most is lazán csavarható be, úgy cseréljük ki; ezután lőjük be a géppisztolyt.

A szórás megnövekedésének okai a következők lehetnek:

— túl nagy az irányzékcsapó oldalirányú kotyogása; tüzelés közben az irányél a nézőkével különböző helyzeteket vesz fel, ami a becsapódások szétszóródását eredményezi;

— felverődés a cső torkolati részén;

— túl nagy a válltámasz kotyogása (a lehajtható válltámaszú géppisztolynál).

A felsorolt hibák bármelyikének megléte esetén, a géppisztoly lövésre való alkalmasságát gondos idomszeres megvizsgálásával és szórásának ellenőrzésével állapítjuk meg.

VIII. FEJEZET

A GÉPPISZTOLY TISZTÍTÁSA ÉS KENÉSE

48. A használatban levő géppisztolyok tisztítása és kenése

Általános utasítások

A géppisztolyt mindig tisztán kell tartani. Ezt idejében történő helyes megvizsgálással, tisztítással és kenéssel érhetjük el. Az alegységeknél levő géppisztolyokat a következő esetekben kell tisztítani:

— harcban, gyakorlatokon és hosszadalmas terepen végzett oktatásokon — naponként (felhasználva erre a harc vagy a foglalkozás szüneteit);

— éles-, vagy gyakorlótölténnyel végrehajtot lövészetnél rögtön a lövészet befejezése után; ilyenkor még kint a lőtéren maróolajjal húzzuk ki a csőfuratot, töröljük le a gázhengert, a gázdugattyú-vezetőt, a gázdugattyút és a zárat, majd szárazra törölve kenjük be; amikor a lövészetről hazatérünk, a géppisztolyt teljesen tisztítsuk meg; a következő 3—4 napon naponként ismételjük meg a tisztítást;

— foglalkozás, őrszolgálat és gyakorlat után (ha a géppisztollyal nem lőttünk) — rögtön a foglalkozás, őrszolgálat és gyakorlat befejezése után;

— ha a géppisztolyt nem használják, úgy 7 naponként egyszer.

Megjegyzés. Szigorúan tilos a csőfuratban, a gázhengerben, a gázdugattyú-vezetőben és a zár peremágyon maróolajat hagyni, mert ez a fém gyors megrozsdásodását idézi elő.

A géppisztolyt közvetlenül a tisztítás után kenjük be fegyverolajjal.

A géppisztolyt a harcosok tisztítják és kenik be tiszt, vagy tiszthelyettes felügyelete alatt, akik kötelesek:

— meghatározni a szükséges szétszedés, tisztítás és kenés fokát;

— ellenőrizni a szerelékek hibátlanságát és a tisztítóanyagok jó minőségét;

— ellenőrizni az elvégzett tisztítás helyességét és teljességét, azután engedélyt adni a bekenés elvégzésére;

— ellenőrizni az elvégzett kenés helyességét és engedélyezni a géppisztoly összeszerelését;

— ellenőrizni az összeszerelés helyességét és engedélyezni a géppisztoly fegyverállványra való helyezését.

Laktanyai vagy tábori elhelyezés viszonyai között a géppisztolyok tisztítását külön erre a célra kijelölt helyen berendezett, vagy erre a célra alkalmassá tett asztalokon kell végezni, harcban vagy meneteknél pedig alátéteken, táblákon, furnérokon stb., melyekről előzőleg letisztítottuk a port és a piszkot.

A szétszedéshez, tisztításhoz és kenéshez használt szerelékek hibátlanok legyenek, a kenő- és tisztítóanyagok pedig tiszták és jóminőségűek. A kenőanyagokat kétrészes szelencékben, a tisztítóanyagokat pedig tasakokban kell tárolni. A tartalék kenőanyagokat az alegységek raktáraiban zárt és megfelelő felirattal ellátott edényben, a tisztítóanyagokat pedig külön ládákban vagy vászonba csavarva tároljuk.

A géppisztoly tisztítására, letörlésére és kenésére tiszta puha ruhát és csepűtől megtisztított kócot használjunk. A kócot a csőfurat tisztítására használjuk.

A géppisztoly tisztítására és kenésére a következő kenő- és tisztítóanyagokat használjuk:

— *maróolaj* — a lőpor égési termékeinek eltávolítására a csőfuratból és a géppisztoly más alkatrészeiről, amelyek ki vannak téve a lőporgáz hatásának;

— *fegyverolaj* — a géppisztoly összes fémalkatrészeinek beolajozására; ez az olaj a géppisztoly szerkezeteinek működését biztosítja +50 C foktól —5 C fokig terjedő hőmérsékleten;

— *21. sz. téli fegyverolaj* — a géppisztoly tüzeléshez való előkészítésére télen és tűzszünetekben a működő alkatrészek bekenésére.

Nyáron nem szabad a 21. sz. téli fegyverolajat alkalmazni, mert nem védi eléggé a fémet a rozsdától. Melegíteni tilos, mert 80—100 C fokon szétbomlik és alkalmatlanná válik.

A 21. sz. téli fegyverolaj —5 C foktól —40 C fokig terjedő hőmérsékletnél biztosítja a géppisztoly szerkezeteinek működését. Nagyon alacsony hőmérséklet esetén 10—20 százalék víztelenített petróleumot ajánlatos hozzákeverni (a 21. sz. téli fegyverolaj petróleummal való felhígítása javítja a szerkezetek működését, de rontja a rozsda elleni védőtulajdonságait);

— *lövegkenőcs* — a huzamosabb tárolásra raktárba kerülő géppisztolyok kenésére fegyverolajjal keverve használjuk (50 százalék lövegkenőcs és 50 százalék fegyverolaj);

— *jóminőségű petróleum*, amit előzőleg szűrőbe helyezett tört konyhasón átszűrünk, — az alkatrészeken levő régi zsír lemosására (raktári tárolás után) a rozsda fellazítására, valamint a 21. sz. téli fegyverolaj felhígítására.

A petróleumot csak fegyverműhelyben szabad alkalmazni.

Bármilyen más kenő- és tisztítóanyag alkalmazása tilos.

A kenő- és tisztítóanyag használatával csak akkor érjük el a kívánt célt, ha a géppisztolyt megfelelően karbantartjuk és a kenőanyagot és keveréket helyesen alkalmazzuk. Enélkül a kenőanyag nem fogja megóvni a géppisztolyt, egyes esetekben pedig a helytelenül alkalmazott vagy rossz minőségű kenőanyag és keverék akadályt idézhet elő a fegyver működésében, különösen nagy hidegben.

A tisztítás és kenés rendje.

A géppisztolyt lövészet, foglalkozás, gyakorlat és szolgálat után történő megtisztítása céljából részlegesen szedjük szét.

A géppisztoly teljes szétszedését a következő esetekben hajtsuk végre: a raktári vagy gyári kenőanyag eltávolításakor,

az alkatrészek cseréje vagy javítása esetén, nagyfokú szennyeződés vagy nedvesedés után.

Megjegyzés. A sajtolt tokú legrégebben gyártott géppisztolyoknál az elsütőszerkezetet csak alkatrészcsere és javítás esetén szabad szétszedni tüzér javítóműhelyben.

A csőfurat tisztítása előtt helyezzük a tisztítóvesszőt a tartozéktokba a következőképpen:

— a tisztítóvesszőt a nagy furaton keresztül tegyük be a tartozéktokba úgy, hogy feje keresztül menjen a tok belsején és a tok falára támaszkodjon;

— tegyük a csavarhúzót a tokba a tisztítóvessző feje fölé;

— húzzuk rá a tisztítóvesszőre a tartozéktok sapkát;

— ezután csavarjunk a tisztítóvessző menetes végére rongyot (90. ábra) vagy szőr csőkefét.

Ha a célgömb ki- vagy becsavarására szolgáló kulcsot akarjuk használni, akkor a csavarhúzót állítsuk a tartozéktok kivágásába (a hosszú kivágáson keresztül a rövidbe) (91. ábra).

Ha csavarhúzóként alkalmazzuk, úgy állítsuk be a tartozéktok rövid kivágásába (hosszú kivágáson keresztül a rövidbe) (92. ábra).

A csőfurat tisztítása céljából csavarjunk össze nyolcas formában törektől megtisztított maróolajba mártott kócot és tegyük keresztbe a kóctartóra úgy (lásd a 90. ábrát), hogy végei ne lógjanak lejjebb a kóctartó forgórészénél. Ezután toljuk a tisztítóvesszőt a csőfuratba a cső torkolata felől, körülbelül a cső hosszának egyharmadáig; húzzuk rá a tartozéktok-sapkát (a csősapkát) a cső torkolati részére (szorítóhüvelyre). Támaszszuk a géppisztolyt tusájával valamilyen tárgynak (93. ábra), bal kézzel fogjuk a csövet, jobb kézzel pedig a tartozéktokot (a tisztítóvessző fogantyúját) és egyenletesen 7—10-szer toljuk végig a tisztítóvesszőt a cső egész hosszán. Cseréljük ki a kócot, itassuk át maróolajjal és ismételjük meg a tisztítást.

Ezután tiszta ronggyal húzzuk szárazra a csőfuratot (előzőleg alaposan töröljük le a tisztítóvesszőt, a kóctartót és a csősapkát); ha a rongyon korom vagy rozsda nyomai láthatók, akkor ismételjük meg a tisztítást maróolajba mártott kóccal, majd száraz fehér ronggyal. Ezt a műveletet addig ismételjük, amíg a csőből kihúzott rongy tiszta nem marad.

Ugyanígy tisztítsuk ki a csövön levő gázátömlőfuratot, a

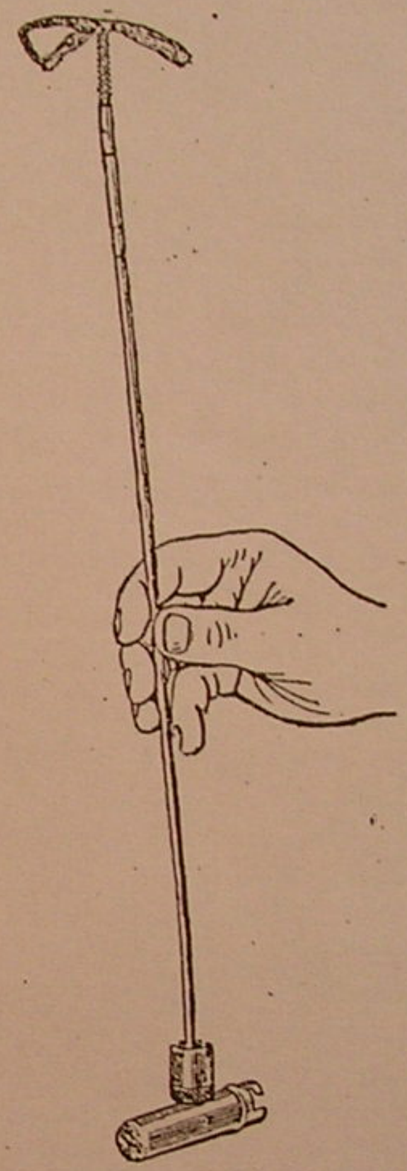

90. ábra. A csőfurat tisztításához előkészített tisztítóvessző.

gázhengert és a cső torkolati részét. A csőfurat, a töltényűr és a gázhenger kitisztítása után nézzünk bele a csőbe a torkolati része felől, és a géppisztolyt kézzel forgassuk. Ennél a műveletnél a jobb megvilágítás céljából a csőfurattal szemben helyezzünk a tokba fehér papírdarabot.

Megjegyzés. Az égési gödrökkel rendelkező cső tisztításánál különös gondot kell fordítani a kormozódás teljes eltávolítására.

Miután meggyőződtünk a csőfurat és a töltényűr tisztaságáról, egyenletesen és vékonyan kenjük be fegyverolajjal átitatott kóccal.

Kívülről a csövet (a felsőágy, az alsóágy és az irányzéktalp alatt) tisztítsuk meg maróolajba mártott fapálcikára csavart ronggyal.

Ha a géppisztolyból lőttünk, akkor a gázhengert (belül) és a gázdugattyú-vezetőt maróolajba mártott ronggyal tisztítsuk meg a korom teljes eltávolításáig. Ezután fapálcikára vagy kóctartóra csavart maróolajba itatott ronggyal a cső gázátömlőfuratát tisztítsuk meg.

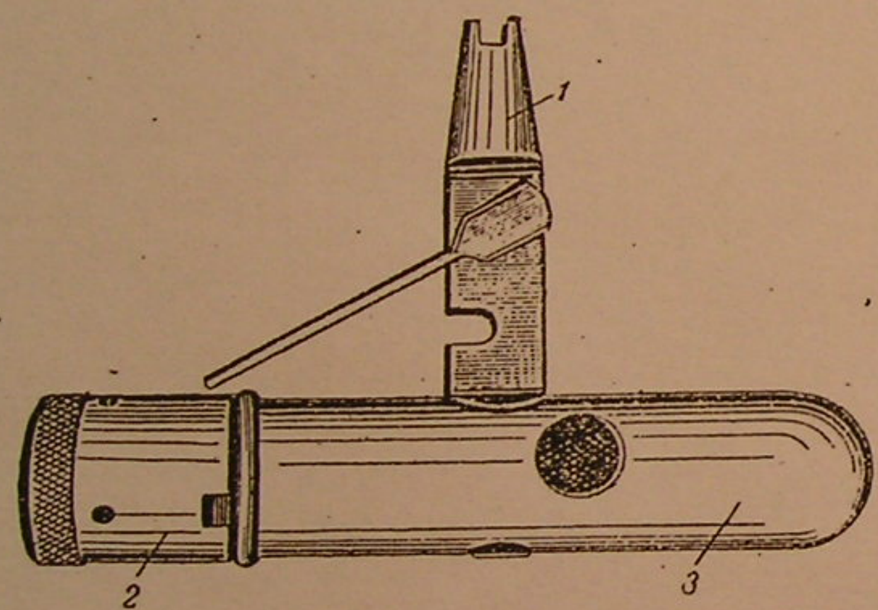

91. ábra. A célgömb kicsavarásához előkészített csavarhúzókulcs:
1 — csavarhúzó-kulcs; 2 — tartozéktok-sapka; 3 — tartozéktok.

A gázdugattyút, a gázdugattyúrudat, a zárat és a zárkeretet lövés után maróolajjal átitatott ronggyal kell megtisztítani (csak kívülről). A zárkeret furatát, ahová a helyretolószerkezetet helyezzük, tilos maróolajjal tisztítani; ezt a furatot tiszta ronggyal szárazra kell törölni és fegyverolajba mártott ronggyal bekenni.

Ha a géppisztolyból nem lőttünk, akkor a gázhengert, a gázdugattyú-vezetőt, a gázdugattyút, a gázdugattyúrudat és a zárkeretet töröljük le tiszta ronggyal szárazra és fegyverolajjal kenjük be.

A fenti alkatrészeken levő megkeményedett lőporkormot kenjük be maróolajjal és hagyjuk rajta egy ideig (10—15 percig). Azután tisztítsuk le és töröljük szárazra. A tokot, a helyretoló- és elsütőszerkezetet töröljük le száraz ronggyal; a furatokat, fészkeket és vájatokat hegyes pálcikára helyezett rongy segítségével tisztítsuk meg. A géppisztoly alkatrészeinek megtisztítása után kenjük be vékonyan fegyverolajjal.

Megjegyzés. Az elsütőszerkezetet és a lehajtható válltámaszt tisztításkor és bekenésekor nem kell szétszedni.

Gondosan ügyeljünk arra, hogy tisztítás és kenés után a gázhengerben, a gázátömlőfuratban és a zárkeret furatában ne maradjon rongy.

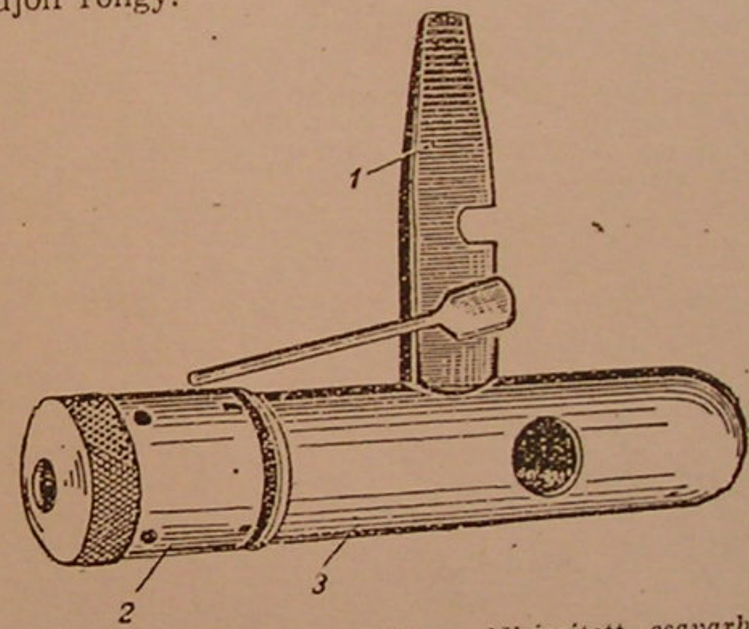

92. ábra. Facsavarok kicsavarásához előkészített csavarhúzókulcs.

Meg kell említeni azt is, hogy a fölöslegesen vastagrétegű kenőanyag a szerkezetek beszennyeződéséhez vezet. A géppisztoly mozgó részeit nyáron vastagabban kell kenni, mint télen.

Kívülről a fémalkatrészeket először száraz tiszta ronggyal töröljük le, azután olajban gyengén átitatott ronggyal. A géppisztoly fa alkotrészeit csak száraz ronggyal töröljük le. Fegyverolajjal bekenni tilos.

A furatok, fészkek és vájatok bekenéséhez tiszta rongyot csavarjunk fapálcikára és mártsuk olajba.

Ha a tárak töltve vannak, de nem lőttünk, akkor csak kívülről kell letörölni és fegyverolajjal vékonyan bekenni.

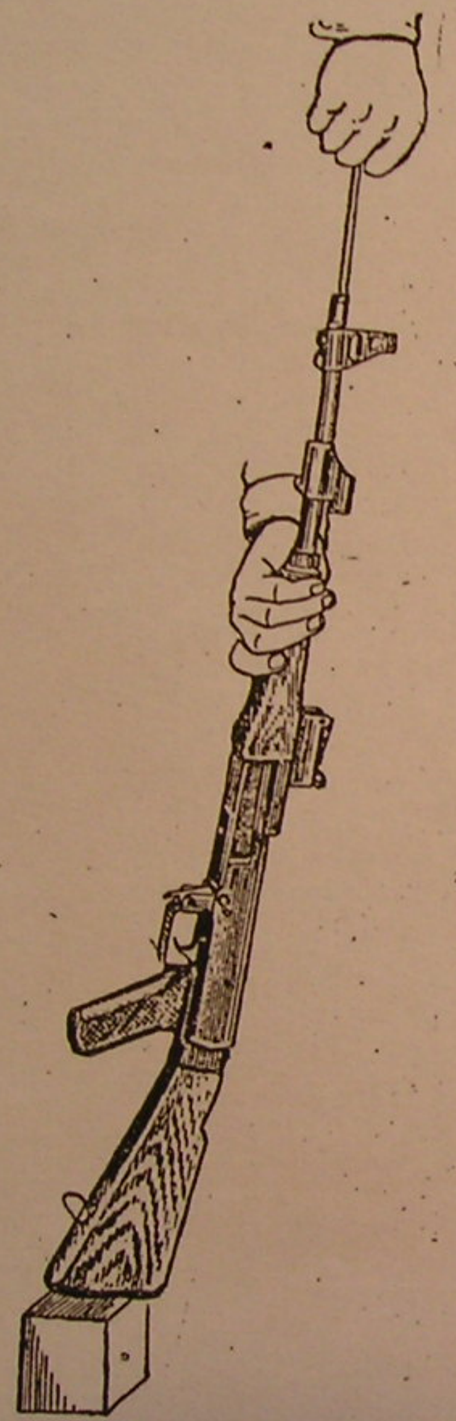

93. ábra. A csőfurat tisztítása.

Ha a tárak töltve vannak és lőttünk is, a töltényeket szedjük ki és minden alkatrészét töröljük le fapálcikára csavart száraz rongy segítségével, a tárajkakat és adogatókat pedig maróolajba mártott ronggyal töröljük le. Ezután minden részt száraz ronggyal töröljünk le és vékonyan fegyverolajjal kenjünk be.

A tisztítás befejezése után töröljük le és vizsgáljuk meg a tartozékokat, rakjuk a tokba és tegyük a tusába. Bekenés után rakjuk össze a géppisztolyt, ellenőrizzük összerakott állapotban az alkatrészek működését és helyezzük a géppisztolyt a fegyverállványra.

Alacsony hőmérsékletnél a géppisztoly tisztítását meleg helyiségben célszerű végezni. A géppisztoly meleg helyiségbe vitele után, a tisztítás megkezdése előtt várjunk 10—15 percet, hogy nedvesség képződhessen rajta.

Ne várjuk meg, míg a géppisztolyon a nedvesség megszárad, mert a vízcseppek helyén rozsda keletkezik. Ennek különösen akkor van nagy jelentősége, amikor a géppisztolyt rövid időre visszük be a helyiségbe.

Ha a keletkezett nedvességet nem távolítjuk el gondosan a géppisztolyról, akkor a hidegre újra kivitt géppisztoly működésében zavarok lépnek fel az alkatrészek eljegesedése következtében.

Az eső vagy hóesés hatásának kitett géppisztolyokat gondosan tisztítsuk meg, távolítsuk el róluk a régi kenőanyagot és újra kenjük be.

49. A géppisztoly működésének sajátosságai télen

Télen a használatban levő géppisztolyokat csak téli olajjal szabad kenni, az előző pont útmutatásainak megfelelően. A használatban nem levő géppisztolyokat 21. sz. olajjal kenni tilos.

Mielőtt a géppisztolynál a 21. sz. téli olaj használatára rátérnénk, teljesen szedjük szét a géppisztolyt, távolítsuk el az összes alkatrészről és szerkezetről a fegyverolajat és rongygyal töröljük szárazra.

Különösen nagy gondot kell fordítani a nyári olaj teljes eltávolítására az elsütőszerkezet rugóiról, a kioldóemelőkar és a tok fala közti hézagból és a tár alkatrészeiről.

A téli olajat a géppisztoly alkatrészeire egyforma vékonyan kell rákenni olajba mártott rongy segítségével.

Ha a téli olajat vastagon, csomósan kenjük a géppisztoly alkatrészeire, úgy ez lövésnél akadályt okozhat.

A 21. sz. olaj rövid időre (1—2 hónap) megvédi a fémet a rozsdásodástól. Hosszabb ideig az olaj nem védi a fémet a rozsdásodástól, különösen a nagyon nedves és különböző sókkal telített levegőjű körzetekben. Ezért, ha a géppisztolyokat ritkán használjuk, 1—2 hónaponként vizsgáljuk meg őket, és szükség szerint távolítsuk el a régi olajat, a felületeket töröljük szárazra és kenjük be friss olajjal.

Ha a géppisztolyt a hidegről meleg helyiségbe vittük, várjunk míg nedvesség képződik rajta, majd töröljük szárazra és kenjünk be minden alkatrészét téli olajjal.

Ha a géppisztoly tüzelés előtt huzamosabb ideig volt nagy hidegben vagy havon, akkor megtöltése előtt jobb kézzel a fogantyúnál fogva a zárkeretet néhányszor húzzuk hátra és engedjük előre.

Ezután ellenőrizzük a kakas helyzetét a kakasnyugaszon és lekerülését a kakasnyugaszról.

50. A géppisztoly működésének sajátosságai magas hőmérsékletű és homokos terepen

Foglalkozásokon, meneteknél és gyakorlatokon a homokos terepű körzetekben minden óvintézkedést meg kell tenni a géppisztolynak és a töltényeknek portól való megóvására.

Ha a géppisztolyból poros terepen huzamosabb ideig tüzelünk, akkor időnként, a géppisztoly szétszedése nélkül be kell kenni a zártestet és a tok vezetőperemeit a tár és a hüvelykivető nyíláson keresztül. Ezután, a géppisztoly megtöltése előtt, jobb kézzel a zárkeret fogantyújánál fogva néhányszor húzzuk hátra és előre a zárat és ellenőrizzük az elsütőszerkezet működését. Ha a tok nagyon poros, akkor a tárnyílást csak arra az időre tegyük szabaddá, amíg tárat cserélünk vagy amíg a géppisztolyt időnként megolajozzuk a géppisztoly szétszedése nélkül. Poros légkörben vívott harcnál a géppisztoly minden hosszabb tűzszüneténél a tokon levő áttörést, amelyben a zárkeret fogantyúja mozog fedjük le a tűzváltó karjával azáltal, hogy a tűzváltót biztosított helyzetre állítjuk.

Minden huzamosabb ideig tartó tüzelés után tisztítsuk meg és kenjük be a géppisztolyt. Különös gondot fordítsunk

az elsütőszerkezet súrlódó részeire, a zárra, a zárkeretre, a hüvelyvonóra, a gázdugattyú-vezetőre és a tárra.

Harcban, ha nincs idő a géppisztoly olajozására, lehet tüzelni vele olajozatlanul is, alkatrészeit a portól le kell törölni. Az első adandó alkalommal gondosan tisztítsuk meg a géppisztolyt és kenjük be.

Ha a géppisztolyt igen nagy melegben használjuk, úgy a géppisztolyt és különösen a töltényeket védjük a huzamosabb ideig tartó napsugarak közvetlen hatásától, mert a géppisztoly, de különösen a töltények erős felmelegedése lövés közben akadályok előidézője lehet.

51. A huzamosabb tárolásra raktárba adandó géppisztolyok tisztítása és kenése

A raktárba adandó géppisztolyok tisztítása céljából teljes szétszedést kell végrehajtani.

A raktárba adandó géppisztolyokat a szokásos módon tisztítjuk meg. Tisztításnál különös figyelmet fordítsunk arra, hogy a csőfuratból a gázdugattyúból, a gázhengerből, a gázdugattyú-vezetőből, a hornyokból és furatokból teljesen eltávolítsuk a kormozódást, a piszkot és a nedvességet, azonkívül a rozsdát, ha ilyet felfedezünk.

A rozsda- és kenőanyag-maradványok eltávolítása céljából a géppisztoly alkatrészeit tüzér fegyverműhelybe mossuk le petróleumban, azután töröljük szárazra tiszta száraz rongygyal és rögtön utána kenjük be, hogy a levegő nedvességének hatásától megóvjuk a megtisztított fémet.

Kenés közben a szarazra törölt alkatrészeket puszta kézzel ne fogjuk meg, csak tiszta rongy vagy papírlap segítségével, mert az izzadtságtól rozsda keletkezhet.

A tisztítás és letörlés után, a tisztítást vezető személy engedélyével a géppisztolyokat be lehet kenni.

A huzamosabb tárolásra raktárba adandó géppisztolyokat 50 százalékos fegyverolaj és 50 százalékos lövegkenőcs keverékével kenjük be.

A géppisztoly fa-alkatrészeit töröljük szárazra, de nem kell bekenni.

A raktárakban tárolt géppisztolyokat (újakat és használtakat) két évenként legalább egyszer meg kell tisztítani és újra kenni. A csőfuratban és a külső felületeken levő kenőanyagot évenként kétszer (tavasszal és ősszel) ki kell cserélni

IX. FEJEZET

A GÉPPISZTOLYOK TÁROLÁSA

52. A géppisztoly tárolásának rendje alegységeknél

A géppisztolynak mindig harckész állapotban kell lenni.

A géppisztoly a hozzávaló tartozékokkal és szerelékekkel a harcosnak van kiadva, aki köteles óvni és naponként megvizsgálni.

Laktanyai és tábori elhelyezésben a géppisztolyokat fegyverállványokon tároljuk; ekkor a tárat le kell kapcsolni a géppisztolyról; a kakast le kell engedni a kakasnyugaszról; a géppisztolyt biztosítani kell. Az irányzéktoló az „A" alapállásban legyen (hátrahúzva ütközésig).

A válltámaszokat menethelyzetbe kell állítani.

A tárakat üresen, a fegyverállványok külön rekeszeiben vagy szekrényben tároljuk. A tártáskákat a tárakkal együtt őrizzük.

A tusás géppisztolyok szerelékeit a tusaüregben tároljuk, a lehajtható válltámaszú géppisztolyokét pedig — a tártáskák zsebében. Táborban a géppisztolyokat fedett fegyverállványokon tároljuk ugyanúgy, mint laktanyában.

Menetnél a géppisztolyt felkapcsolt üres tárral, harchelyzetben pedig töltött tárral vigyük. Ilyen esetben a géppisztolyt biztosítani kell. A tartalék tárakat tártáskákban vigyük. Ha a csapatok meneteknél sátrakban nyernek elhelyezést, a géppisztolyokat alátéteken vagy ideiglenes fegyverállványokon tároljuk. Pihenőhelyeken a géppisztolyokat a helyzettől függően tároljuk, védve a szennyeződéstől, sérüléstől stb.

Helységekben elszórt elhelyezés esetén (a helyiségektől függően) a géppisztolyokat felkapcsolt üres (harchelyzetben töltött) tárakkal padokra, polcokra vagy szegre, fogasra akasztva tároljuk.

Vasúti és vízi szállításnál a géppisztolyokat különleges fegyverállvány-fészekbe helyezzük vagy felakasztjuk a vasúti kocsi vagy a hajó berendezésétől függően.

Gépkocsikon és páncélozott tehergépkocsikon a géppisztolyt tartsuk térdünk között és óvjuk az ütődésektől.

Vasúti és gépkocsi szállításnál a kakast a kakasnyugaszról le kell engedni, a géppisztoly pedig biztosítva legyen.

53. A géppisztolyok tárolásának rendje egységraktárakban

Az egység tartalék-géppisztolyait egységraktárakban tároljuk.

A raktárak berendezése feleljen meg az „Utasítás a tüzérségi fegyverzet és lőszer csapatoknál történő tárolása és megőrzésére" c. szolgálati könyv követelményeinek.

A géppisztolyok egymásra rakott ládákban való tárolása tilos.

Kivételes esetekben, amikor nem rendelkezünk berendezett raktárakkal, a magasabbegység tüzér fegyverzeti főnökének engedélyével a géppisztolyokat lehet betétekkel ellátott vasalt ládákban tárolni, de külön a felszereléstől (szíjaktól, vászontáskáktól stb.), mert a fegyverzet megrozsdásodik, a felszerelés pedig tönkremegy.

Raktárakban a géppisztolyokat olyan fegyverállványokon tároljuk, amelyeken minden géppisztoly számára külön rakasz van. Mielőtt a géppisztolyokat a fegyverállványokra helyeznénk, a tárakat kapcsoljuk le, a kakast engedjük le a kakasnyugaszról és a géppisztolyt biztosítsuk. Az irányzéktolót az „A" alapállásra helyezzük. A tárakat vagy a géppisztolyoknál, vagy külön polcokon tároljuk. A tartozékokat és szerelékeket szekrényekben vagy polcokon tároljuk.

A fegyverállványok rakaszait lássuk el sorszámokkal. Minden fegyverállványra függesszünk ki leltárt a fegyverzetről, amin tüntessük fel: az alegységet, amelynek a géppisztoly ki van adva, a fegyver számát és gyártási évét. A fegyverállvány mellett ládában őrizzük a géppisztoly minőségi állapotának nyilvántartási lapját, melyeken tüntessük fel: a csőfurat állapotát, az alegységnek történő kiadás idejét; a beérkezés időpontját, annak eredményét és a géppisztoly kategória számát.

Harmadik rész

LŐSZEREK

X. FEJEZET

ÉLES- ÉS KISEGÍTŐ TÖLTÉNYEK

54. Általános tudnivalók

A géppisztolyból 7,62 mm-es 1943 M. töltényt lövünk.

A töltények rendeltetésüktől függően különbözőek.

A lövedék súlya és kezdősebessége úgy van megállapítva, hogy a különböző lövedékű tölténnyel történő tüzelés ugyanazon irányzékállással történik.

A töltényeket éles- és kisegítő (oktató) töltényekre osztjuk.

55. Éles töltények és rendeltetésük

Az éles töltényeket felosztjuk acélmagvas (normál) és különleges lövedékkel ellátott töltényekre.

Acélmagvas lövedékekkel ellátott töltények az ellenség élőerejének megsemmisítésére szolgálnak.

A különleges lövedékkel ellátott töltények, felépítésüktől függően célmegjelölésre és tőzhelyesbítésre, üzemanyag és más könnyen gyúló anyag meggyújtására, könnyű páncélzatú célok stb. leküzdésére szolgálnak.

A fényjelző lövedékekkel ellátott töltények célmegjelölésre, tűzhelyesbítésre, jelzésre és az élő célok leküzdésére szolgálnak. Olyan esetben, ha a fényjelzős lövedékek szalmatetőre, száraz fűre és levélre stb. esnek, meggyújthatják azt. A lövedék repülés közben vörös csíkot ad. A csík nappal és éjjel jól látható.

A fényjelzés távolsága 800 m.

Páncéltörő-gyújtólövedékkel ellátott töltény vékony páncél mögötti célok leküzdésére és üzemanyag (benzin) meggyújtására szolgál 300 m távolságig.

Fényjelző-gyújtólövedékkel ellátott töltény a 3 mm vastagságú vastartályban és ciszternában levő üzemanyag (petróleum, benzin), valamint 700 m távolságon belül szalmatetők, szénakazlak, száraz fű meggyújtására alkalmas.

A fényjelző-gyújtólövedékkel ellátott töltény egyben fényjelző is.

A lövedék repülés közben nappal és éjjel jól látható vörös csíkot ad.

A fényjelzés távolsága 700 m.

56. Éles töltény felépítése

Az éles töltény (94. ábra) 1 hüvelyből, 2 lövedékből, 3 lőportöltetből és 4 csappantyúból áll.

A hüvely tombakkal bevont acélból készül. A hüvely felülete sárgarézzel van bevonva, a horony pedig lakkozott.

A hüvely részei: az (1a) test, amelyben a füstnélküli piroxilines lőportöltet helyezkedik el; (1b) hüvelynyak, amelybe a lövedéket helyezzük; (1c) hüvelyváll, amelynek segítségével a töltény felfekszik a töltényűrben; (1d) karima, ebbe kapaszkodik a hüvelyvonó karma, hogy lövés után kihúzza a hüvelyt a töltényűrből.

A hüvely fenékben van a csappantyúfészek; az (1e) üllő, amelyen az ütőszegcsúcs indítja (iniciálja) a csappantyút; a két (1f) gyúlyuk, amelyen keresztül a csappantyú szúró lángja a lőportöltetet begyújtja.

A csappantyú sárgaréz csészéből (amelybe a gyúelegy van bepréselve) és sztaniolból áll (amely lefedi a gyúelegyet).

Az acélmagvas lövedékkel szerelt töltény súlya 16,2 g.

A lövedék rendeltetésétől függően különböző felépítésű (95. ábra).

1943 M. acélmagvas lövedék tombakkal bevont (1a) acélköpenyből, (1b) ólomingből (ólom és antimon ötvözet) és lágy (1c) acélmagból áll.

A lövedék a hüvelyben körbehengerléssel vagy a hüvelynyak beperemezésével rögzítődik. A lövedék súlya 7,9 g. A lövedékcsúcs nincs festve.

1943 M. fényjelző lövedék tombakkal bevont (2a) acélköpenyből; (2b) ólommagból, amely be van préselve az acélköpeny fejrészébe, tombakkal bevont (2c) acélperselyből, amelybe a (2d) fényjelző és a (2e) gyullasztóelegy van bepré-

selve és kis (2f) gyűrűből áll, amely az elegy égése által képződött gázok kivezetésére szolgál. A lövedék súlya 7,5 g.

A lövedék csúcsa zöldre van festve.

1943 M. páncéltörő-gyújtólövedék tombakkal bevont (3a) acélköpenyből, (3b) tombak kupakból, (3c) ólomingből, (3d) páncéltörőmagból, (3e) ólomcsészéből és (3f) gyújtóelegyből áll.

A lövedék súlya 7,7 g.

A lövedék csúcsa feketére és pirosra van festve.

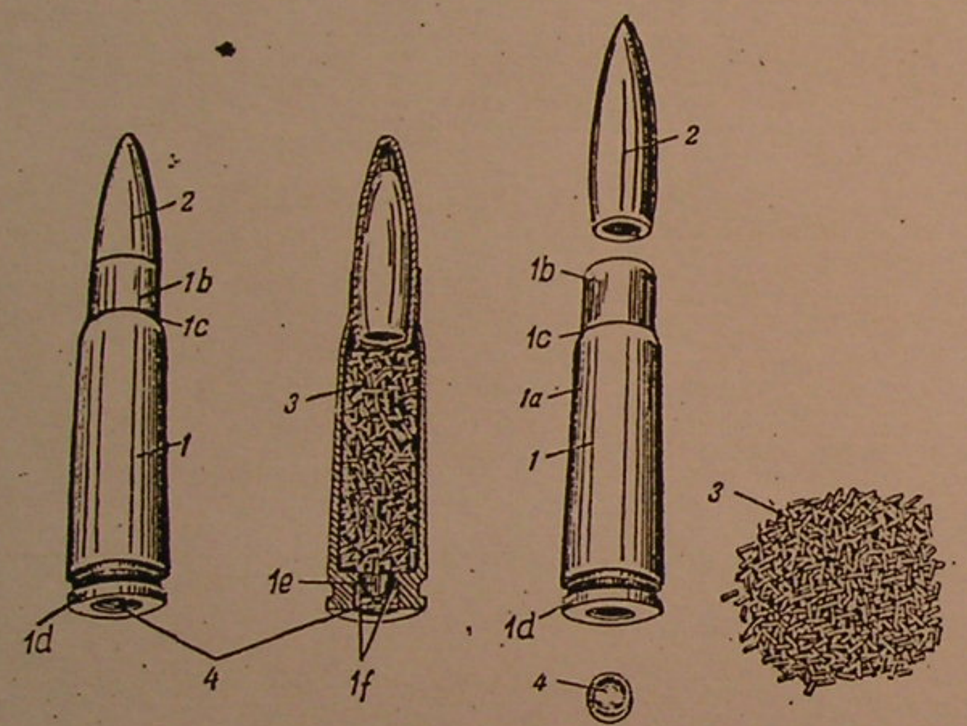

94. ábra. Eles töltény:

1 — hüvely; 1/a — hüvelytest; 1/b — hüvelynyak; 1/c — hüvelyváll; 1/d — karima; 1/e — üllő; 1/f — gyúlyukak; 2 — lövedék; 3 — töltet; 4 csappantyú.

1943 M. fényjelző-gyújtólövedék tombakkal bevont (4a) acélköpenyből, (4b) tombak-kupakból, (4c) ólomingből, lágy (4d) acélmagból és tombakkal bevont (4e) acélperselyből áll, amelybe a (4f) fényjelző- és a (4g) gyullasztóelegy van bepréselve. A lövedék csúcsában van a (4h) gyújtóselegy.

A lövedék súlya 6,6 g.

A lövedék csúcsa pirosra van festve.

57. A különleges lövedékek működése

A fényjelző lövedék működése:

Lövés pillanatában a lövedékben levő gyújtóelegy a lőporgáz hatására lángralobban. Miután a lövedék elhagyta a csőfuratot a gyullasztóelegy meggyújtja a fényjelzőelegyet, amely a röppályán fénylő csíkot ad.

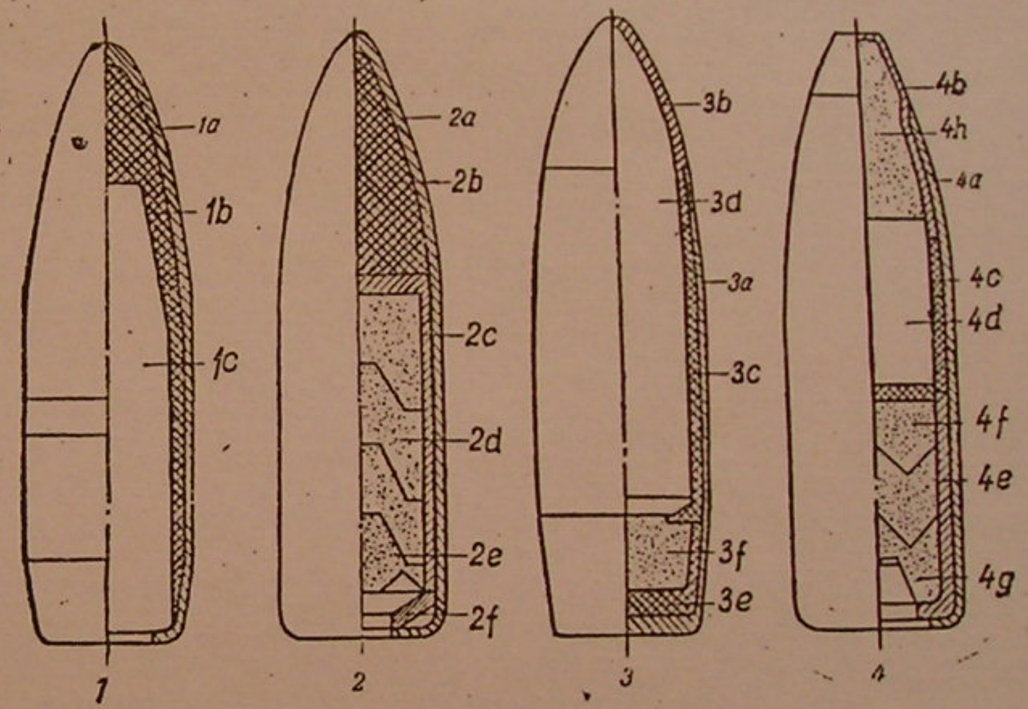

95. ábra. Lövedékek:

1 — acélmagvas (normál) lövedék; 1a — acélköpeny; 1b — ólming; 1c — lágy-acélmag; 2 — fényjelző lövedék; 2a — acélköpeny; 2b — ólommag; 2c — acélpersely; 2d — fényjelzőelegy; 2e — gyullasztóelegy; 2f — gyűrű; 3 — páncéltörő gyujtólövedék; 3a — acélköpeny; 3b — kupak; 3c — ólming; 3d — páncéltörőmag; 3e — ólomcsésze; 3f — gyújtóelegy; 4 — fényjelző gyújtólövedék; 4a — acélköpeny; 4b — kupak; 4c — ólming; 4d — lágy-acélmag; 4e — acélpersely; 4f — gyújtóelegy.

A páncéltörő-gyújtólövedék működése:

A lövedék páncélhoz érve, magjával átüti a páncélt. A gyújtóelegy a páncélhoz ütődve lángralobban. A láng a páncéltörőmag által ütött lyukon a páncél mögé hatolva meggyújtja az üzemanyagot.

A fényjelző gyújtólövedék működése:

Lövés pillanatában a lőporgáztól a lövedékben levő gyullasztóelegy lángralobban. Amikor a lövedék elhagyta a csőfuratot a gyullasztóelegy meggyújtja a fényjelzőelegyet, amely a röppályán fénylő csíkot ad.

Amikor a lövedék a célba beleütődik, a fényjelző gyújtóelegy az ütődéstől lángralobban, szétveti a tombak-kupakot és a lövedékköpenyt. Az ekkor képződött láng meggyújtja a könnyen gyúló anyagokat. Olyan esetekben, amikor a fényjelzőelegy nem égett ki teljesen, lángja szintén alkalmas a könnyen gyúló anyagok meggyújtására.

58. Kisegítőtöltények rendeltetése és felépítése

Kisegítőtöltényekhez tartoznak az 1943 M. 7,62 mm-es oktató- és gyakorlótöltény.

Az oktatótöltény rendeltetése a töltés fogásainak és a lövés -végrehajtásának begyakorlása. A hüvely testén hosszanti horony, a hüvelynyakon pedig mély benyomódások vannak. A csappantyú el van csettintve. A hüvelyben nincs lőportöltet.

A gyakorló-(vak-)töltény harcgyakorlatokon a tüzelés gyakorlására szolgál. A gyakorlótölténynek nincs lövedéke. A hüvelynyak csillagszerűen van összepréselve. Gyakorlótölténnyel való tüzeléskor tilos a csőtorkolat előtt 10 m-nél közelebb tartózkodni.

XI. FEJEZET.

A TÖLTÉNYEK CSOMAGOLÁSA ÉS TÁROLÁSA

59. A töltények csomagolása és megkülönböztető jelzések a csomagoláson

Csapatokhoz a töltény abroncsozott faládákban érkezik. Minden ládában két tölténnyel telt horganyzott vasdoboz van. A láda oldalfalán levő jelzések a következő adatokat tartalmazzák:

— a töltény űrméretét, a lövedék fajtáját és mintáját, a hüvely fémanyagát;

— a töltény mennyiségét a ládában;

— a tölténysorozat és a gyártó üzem számát;

— a töltény gyártási évét és hónapját;

— a lőpor jelzését;

— a megkülönböztető színjelzést.

Például: az 1943 M. 7,62 mm-es acélmagvas (normál) lövedékű és az 1943 M. 7,62 mm-es fényjelző lövedékű töltény jelzésének mintái a 96. ábrán láthatók.

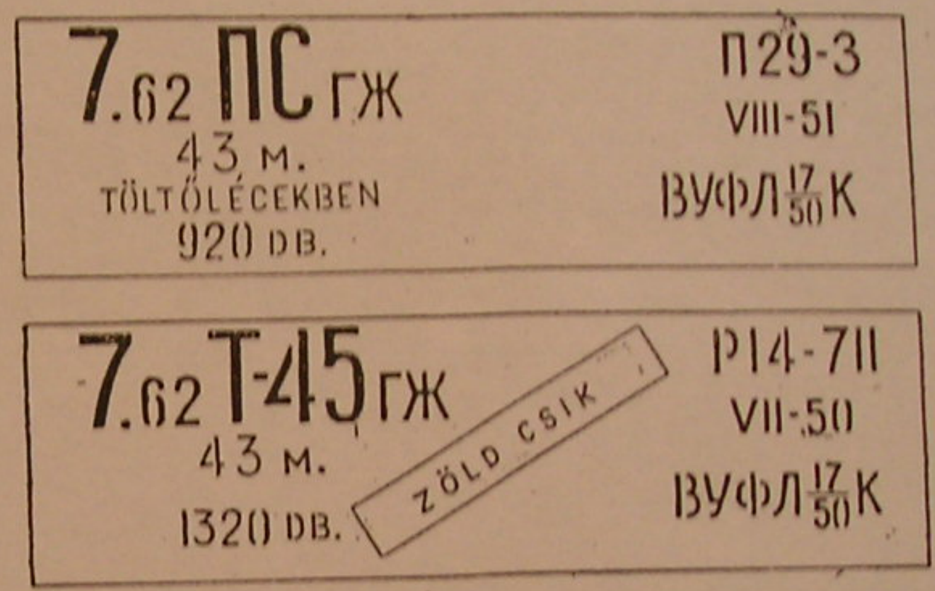

96. ábra. A töltény csomagolásának jelzése.

A számok és betűk a következőket jelentik:

7,62 ПС (vagy T—45) ГЖ 43. M.

7,62 = a töltény űrmérete; ПС (vagy T—45) = a lövedék rövidített neve [ПС = acélmagvas (normál) lövedék; T—45 = fényjelző lövedék], ГЖ = vashüvely, 1943 M. = a töltény mintája;

П 29—3 (P14—711) — П 29 (P14) = a tölténysorozat száma, 3 (711) = az üzem száma;

VIII—51 (VII—50) = tölténysorozat gyártásának éve és hónapja.

ВУФЛ $\frac{17}{50}$ K.

ВУФЛ = a lőpor márkája, 17 = lőporsorozat, 50 = lőporgyártás éve, K = a lőporgyártó üzem jelzése.

Színes csíkot a különleges lövedékű töltényeknél használunk.

Ha a töltények töltőlécekbe helyezve vannak csomagolva, akkor a jelzések a „Töltőlécekben" feliratot is tartalmazzák.

Ezenkívül minden láda fedelén a töltény fajtáján kívül fel van tüntetve a rakomány osztálya, a veszélyességi jele és a tölténnyel telt láda általános súlya.

Példa: a XIV. osztály azt jelenti, hogy a rakomány nem robbanó, tűzérzékeny és kevésbé érzékeny a mechanikai hatásra. Minden hüvely fenekén jelzés van: a felső jel a gyártó üzem számát, az alsó — a töltény gyártási évét mutatja.

A töltények horganyzott dobozokban vannak csomagolva, töltőléc nélkül 660 db, vagy 460 db töltőléccel. A dobozok faládában vannak elhelyezve (2 doboz egy ládában). Minden ládában 1320 db töltőléc nélküli vagy 920 db töltőléces töltény van. A tölténnyel telt láda súlya 29 kg.

A horganyzott doboz tetején jelzés van, feltüntetve a töltény űrmérete, a lövedék fajtája, a hüvely fémanyaga, a tölténysorozat száma, a gyártó üzem száma, a lőpor jelzése és a lövedék színjelzése.

A horganyzott dobozban lévő töltények kartoncsomagokban vannak elhelyezve.

Minden kartoncsomagban 200 töltény van.

A különböző rendeltetésű tölténnyel telt horganyzott dobozokon és kartoncsomagokon megkülönböztető csíkok vannak.

A lőszerládákon, horganyzott-dobozokon és kartoncsomagokon levő megkülönböztető csíkok táblázata

A töltény megnevezése	A lövedék rövidített neve	Megkülönböztető csíkok a ládákon
Acélmagvas (normál) lövedékkel ellátott 1943 M. 7,62 mm-es töltény.	ПС	Nincs rajta megkülönböztető csík
Fényjelző lövedékkel ellátott 1943 M. 7,62 mm-es töltény.	Т—45	Zöld csík.
Páncéltörő- gyújtólövedékkel ellátott 1943 M. 7,62 mm-es töltény.	БЗ	Fekete és piros csík.
Fényjelző- gyújtólövedékkel ellátott 1943 M. 7,62 mm-es töltény.	З	Piros csíkkal.

60. A lőszertárolás szabályai

A lőszert óvni kell nedvességtől, hőtől, portól és szennyeződéstől. A nedves töltény néhány nap alatt megrozsdásodhat és tüzelésre alkalmatlanná válhat.

Nem szabad a töltényt semmilyen folyadékba (víz vagy olaj) ejteni, mert a hüvely belsejébe behatoló folyadék átnedvesíti a lőportöltetet, ami a lövés késleltetését (utólobbanását), elcsettenést és a lövedéknek a csőfuratban történő elakadását eredményezheti.

A gyári csomagolású és az ömlesztett töltényt is lezárt helyiségben kell tartani.

Ha a lőszert szükség esetén a szabadban tároljuk, akkor takarjuk le eső, nap, por és szennyeződés ellen. Tilos a lőszer közelében tüzet rakni.

A ládákat ne rakjuk közvetlenül a földre, hanem fa vagy egyéb alátétekre, fedelükkel felfelé. A töltény mellett és a tölténnyel telt ládákban nem lehet tartani kenő- és törlőanyagot, valamint egyéb tárgyakat.

A töltények légmentes csomagolását csak annyira bontsuk meg, amennyire szükséges. Felbontásnál ügyeljünk a megkülönböztető csíkokra.

Az oktató és gyakorló-(vak-)töltényeket szigorúan tilos az élestöltényekkel együtt tárolni.

A rozsdás töltényeket száraz ronggyal töröljük le. A hosszabb ideje ömlesztett állapotban levő töltényeket töltőlécekbe való behelyezésük előtt le kell törölni. Hibás tölténnyel lőni tilos.

Nem szabad a tölténnyel telt ládát ledobni gépkocsiról, járműről és rakodóról. Tilos a töltényt és a lövedéket kettévágni. Kalapáccsal vagy más kemény tárggyal ráütni a töltényre, a csappantyúra és a lövedékre. Tilos a töltényt tűzbe dobni, a géppisztoly szétszedésére és összerakására felhasználni (különösen a különleges rendeltetésű lövedékű töltényt).

TÁBLÁZAT
A TUSÁS KALASNYIKOV GÉPPISZTOLY FŐBB ADATAIRÓL

A lehajtható válltámaszú géppisztoly adatai egyeznek a tusás géppisztoly adataival. A lehajtható válltámaszú géppisztoly hossza lehajtott válltámasszal 645 mm.

Sorszám	Adatok megnevezése	Méret és súlyértékek
1	A géppisztoly súlya tárral és tartozékkal (kg-ban)	4,3
2	Az üres tár súlya (kg-ban)	0,42
3	A töltött tár súlya (kg-ban)	0,920
4	A géppisztoly súlya töltött tárral (kg-ban)	4,80
5	A géppisztoly hossza (mm-ben)	870
6	A cső hossza (mm-ben)	415
7	A cső huzagolt részének hossza (mm-ben)	369
8	Az irányzóvonal hossza (mm-ben)	378
9	A tár befogadóképessége (a töltények száma)	30
10	A géppisztoly tűzgyorsasága (a percenkénti lövésszám)	600
11	Acélmagvas (normál) lövedék kezdősebessége (m/mp)	710
12	Az acélmagvas (normál) lövedék súlya (kg-ban)	7,9
13	Az acélmagvas (normál) lövedékű töltény súlya (g-ban)	16,2

A—4210x148 szabvány

A FEGYVER MINŐSÉGI ÁLLAPOTÁNAK .....sz. NYILVÁNTARTÁSI LAPJA

A fegyver megnevezése és száma[1] .....
(A teljes nevet nem kell feltüntetni)

Gyártó üzem .....

Gyártási év .....

Az egység megnevezése .....

Kinek van kiadva .....
(teljes név)

Megjegyzés a nyilvántartásból való törlésről .....
(indok)

A kiadás idején meglevő hibák	A belövés dátuma	A belövés eredménye	A belövő személy aláírása	Későbbi változások a fegyver állapotában, amiket a vizsgálatok során felfedeztek		Ellenőrzési megjegyzések
				az alegység parancsnoka	a tüzér fegyverzeti szolgálat főnöke	
Hibanélküli cső	51. 02. 27.	A lőszabatosság jó	A század parancsnoka (aláírás)		A K—2-es idomszer a torkolati rész felől 2 mm-re megy be	
Első kategóriába tartozó géppisztoly						
A tüzér fegyverzeti szolgálat főnöke (aláírás) 51. 02. 25					(aláírás) 51. 08. 28.	

[1] Feltüntetjük a fegyver rövidített nevét, pl.: „7,62 mm-es géppisztoly" mivel a nyilvántartási lap nem titkos.

HADTÖRTÉNELMI KÖNYVTÁR

TARTALOMJEGYZÉK

Általános tudnivalók

Oldal

A géppisztoly rendeltetése és harcászati jellemzése — — — — 3
A géppisztoly-szerkezet rövid ismertetése — — — — — — 4

I. RÉSZ

A GÉPPISZTOLY ALKATRÉSZEINEK ÉS SZERKEZETEINEK LEÍRÁSA

A géppisztoly szétszerelése, összeszerelése és megvizsgálása

I. fejezet

A géppisztoly alkatrészeinek és szerkezeteinek leírása

1. A cső — — — — — — — — — — — — — — — 6
2. A tok — — — — — — — — — — — — — — — 11
3. Irányzószerkezet — — — — — — — — — — — — 19
4. A zár — — — — — — — — — — — — — — — 24
5. A zárkeret — — — — — — — — — — — — — — 28
6. Helyretolószerkezet — — — — — — — — — — — — 30
7. Elsütőszerkezet — — — — — — — — — — — — — 33
8. A tokfedél — — — — — — — — — — — — — — 40
9. Gázdugattyúvezető a felsőággyal — — — — — — — — 41
10. A markolat — — — — — — — — — — — — — — 42
11. Az alsóágy — — — — — — — — — — — — — — 44
12. A tusa — — — — — — — — — — — — — — — 44
13. A tár — — — — — — — — — — — — — — — 50
14. Tartozékok és szerelékek — — — — — — — — — — 52

II. fejezet

A géppisztoly alkatrészeinek és szerkezeteinek működése

15. Az alkatrészek és szerkezetek helyzete töltés előtt — — — 55
16. Az alkatrészek és szerkezetek működése töltésnél — — — 57
17. Az alkatrészek és szerkezetek működése egyeslövésnél — — 63
18. Az alkatrészek és szerkezetek működése sorozatlövésnél — — 65
19. Az alkatrészek és szerkezetek működése ürítésnél — — — 66

III. fejezet

A géppisztoly szét- és összeszerelése

20. Általános utasítások — — — — — — — — — — — 66
21. Részleges szétszerelés — — — — — — — — — — 67
22. A részleges szétszerelés utáni összerakás — — — — — 70
23. Teljes szétszerelés — — — — — — — — — — — 73
24. A teljes szétszerelés utáni összerakás — — — — — — 76
25. A tár szétszerelése — — — — — — — — — — — 79
26. A tár összeszerelése — — — — — — — — — — — 81
27. A géppisztoly szét- és összeszerelése javítóműhelyben — — 83

IV. fejezet

A géppisztoly megvizsgálása

28. Általános utasítások — — — — — — — — — — — 86
29. A harcos naponként vizsgálja meg a géppisztolyt — — — 86
30. A géppisztoly megvizsgálása összerakott állapotban — — — 87
31. A géppisztoly megvizsgálása szétszerelt állapotban — — — 91
32. A tár megvizsgálása — — — — — — — — — — — 98
33. A tartozékok megvizsgálása — — — — — — — — — 98

MÁSODIK RÉSZ

A GÉPPISZTOLY BELŐVÉSE ÉS MŰKÖDÉSE

V. fejezet

A géppisztoly előkészítése tüzeléshez és kezelése

34. Általános utasítások — — — — — — — — — — — 99
35. A géppisztoly előkészítése tüzeléshez — — — — — — 100
36. A tár megtöltése töltényekkel — — — — — — — — 101
37. A géppisztoly megtöltése — — — — — — — — — 101
38. Irányzékállítás — — — — — — — — — — — — 102
39. Tüzelés — — — — — — — — — — — — — — 102
40. Tárcsere — — — — — — — — — — — — — — 103
41. A tüzelés beszüntetése és a géppisztoly tűzkész állapotba helyezése — — — — — — — — — — — — — — — 103
42. A géppisztoly biztosítása — — — — — — — — — — 103
43. A géppisztoly ürítése — — — — — — — — — — — 103

VI. fejezet

A géppisztoly szerkezeteiben rendes használat közben előforduló működési zavarok

44. Általános óvintézkedések az akadályok megelőzésére és megszüntetésére — — — — — — — — — — — — — 104
45. Jellegzetes hibák, melyek tüzelés közben akadályt idéznek elő és azok megszüntetésének módja — — — — — — — — 105

TARTALOMJEGYZÉK

Általános tudnivalók

Oldal

A géppisztoly rendeltetése és harcászati jellemzése — — — — 3
A géppisztoly-szerkeszet rövid ismertetése — — — — — — 4

I. RÉSZ

A GÉPPISZTOLY ALKATRÉSZEINEK ÉS SZERKEZETEINEK LEÍRÁSA

A géppisztoly szétszerelése, összeszerelése és megvizsgálása

I. fejezet

A géppisztoly alkatrészeinek és szerkezeteinek leírása

1. A cső — — — — — — — — — — — — — — — — 6
2. A tok — — — — — — — — — — — — — — — — 11
3. Irányzószerkezet — — — — — — — — — — — — — 19
4. A zár — — — — — — — — — — — — — — — — 24
5. A zárkeret — — — — — — — — — — — — — — — 28
6. Helyretolószerkezet — — — — — — — — — — — — — 30
7. Elsütőszerkezet — — — — — — — — — — — — — 33
8. A tokfedél — — — — — — — — — — — — — — — 40
9. Gázdugattyúvezető a felsőággyal — — — — — — — — 41
10. A markolat — — — — — — — — — — — — — — 42
11. Az alsóágy — — — — — — — — — — — — — — 44
12. A tusa — — — — — — — — — — — — — — — 44
13. A tár — — — — — — — — — — — — — — — 50
14. Tartozékok és szerelékek — — — — — — — — — — 52

II. fejezet

A géppisztoly alkatrészeinek és szerkezeteinek működése

15. Az alkatrészek és szerkezetek helyzete töltés előtt — — — 55
16. Az alkatrészek és szerkezetek működése töltésnél — — — 57
17. Az alkatrészek és szerkezetek működése egyeslövésnél — — 63
18. Az alkatrészek és szerkezetek működése sorozatlövésnél — — 65
19. Az alkatrészek és szerkezetek működése ürítésnél — — — 66

III. fejezet

A géppisztoly szét- és összeszerelése

20. Általános utasítások — — — — — — — — — — — 66
21. Részleges szétszerelés — — — — — — — — — — — 67
22. A részleges szétszerelés utáni összerakás — — — — — 70
23. Teljes szétszerelés — — — — — — — — — — — 73
24. A teljes szétszerelés utáni összerakás — — — — — — 76
25. A tár szétszerelése — — — — — — — — — — — 79
26. A tár összeszerelése — — — — — — — — — — — 81
27. A géppisztoly szét- és összeszerelése javítóműhelyben — — 83

IV. fejezet

A géppisztoly megvizsgálása

28. Általános utasítások — — — — — — — — — — — 86
29. A harcos naponként vizsgálja meg a géppisztolyt — — — 86
30. A géppisztoly megvizsgálása összerakott állapotban — — — 87
31. A géppisztoly megvizsgálása szétszerelt állapotban — — — 91
32. A tár megvizsgálása — — — — — — — — — — — 98
33. A tartozékok megvizsgálása — — — — — — — — — 98

MÁSODIK RÉSZ

A GÉPPISZTOLY BELÖVÉSE ÉS MŰKÖDÉSE

V. fejezet

A géppisztoly előkészítése tüzeléshez és kezelése

34. Általános utasítások — — — — — — — — — — — 99
35. A géppisztoly előkészítése tüzeléshez — — — — — — 100
36. A tár megtöltése töltényekkel — — — — — — — — 101
37. A géppisztoly megtöltése — — — — — — — — — 101
38. Irányzékállítás — — — — — — — — — — — — 102
39. Tüzelés — — — — — — — — — — — — — — 102
40. Tárcsere — — — — — — — — — — — — — — 103
41. A tüzelés beszüntetése és a géppisztoly tűzkész állapotba helyezése — — — — — — — — — — — — — — — 103
42. A géppisztoly biztosítása — — — — — — — — — — 103
43. A géppisztoly ürítése — — — — — — — — — — — 103

VI. fejezet

A géppisztoly szerkezeteiben rendes használat közben előforduló működési zavarok

44. Általános óvintézkedések az akadályok megelőzésére és megszüntetésére — — — — — — — — — — — — — 104
45. Jellegzetes hibák, melyek tüzelés közben akadályt idéznek elő és azok megszüntetésének módja — — — — — — — — 105

VII. fejezet

A géppisztoly belövése és lőszabatosságának ellenőrzése

46. A géppisztoly belövése — — — — — — — — — — — 107
47. A géppisztoly szórását rontó hibák — — — — — — — 110

VIII. fejezet

A géppisztoly tisztítása és kenése

48. A használatban levő géppisztolyok tisztítása és kenése — — 121
49. A géppisztoly működésének sajátosságai télen — — — — 119
50. A géppisztoly működésének sajátosságai magas hőmérsékletű és homokos terepen — — — — — — — — — — — 120
51. A huzamosabb tárolásra raktárba adandó géppisztolyok tisztítása és kenése — — — — — — — — — — — — 121

IX. fejezet

A géppisztolyok tárolása

52. A géppisztoly tárolásának rendje alegységeknél — — — — 122
53. A géppisztolyok tárolásának rendje egységraktárakban — — 123

HARMADIK RÉSZ

LŐSZEREK

X. fejezet

Éles és kisegítő töltények

54. Általános tudnivalók — — — — — — — — — — — 124
55. Éles töltények és rendeltetésük — — — — — — — — 124
56. Éles töltény felépítése — — — — — — — — — — 125
57. A különleges lövedékek működése — — — — — — — 127
58. Kisegítő (oktató) töltények rendeltetése és felépítése — — — 128

XI. fejezet

A töltények csomagolása és tárolása

59. A töltények csomagolása és megkülönböztető jelzések a csomagoláson — — — — — — — — — — — — — 128
60. A lőszertárolás szabályai — — — — — — — — — — 131
Mellékletek:
1. Táblázat a tusás Kalasnyikov géppisztoly főbb adatairól — — 132
2. A fegyver minőségi állapotának nyilvántartási lapja — — — 133

HELYESBÍTŐ

a „7,62 mm-es Kalasnyikov (AK) géppisztoly leírása és kezelési utasítása" c. szolgálati könyvhöz

KÖNYVTÁR

613133/1 — Zrínyi Nyomda, Budapest

6. oldalon

I. FEJEZET első bekezdés:

A 7,62 mm-es Kalasnyikov ..... egész bekezdés — törölve.

Helyesen:

A 7,62 mm-es Kalasnyikov géppisztoly a következő fő részekből és szerkezetekből áll (3. ábra)[2]: 1 cső a 2 tokkal, 3 irányzószerkezet, 4 zár, 5 zárkeret, 6 helyretolószerkezet, 7 tokfedél, 8 gázdugattyúvezető a felsőággyal, 9 alsóágy, 10 tusa, 11 markolat a 14 csavarral és a 12 tár.

7. oldalon

A régi 3. ábra — törölve.

Helyette:

Új ábra.

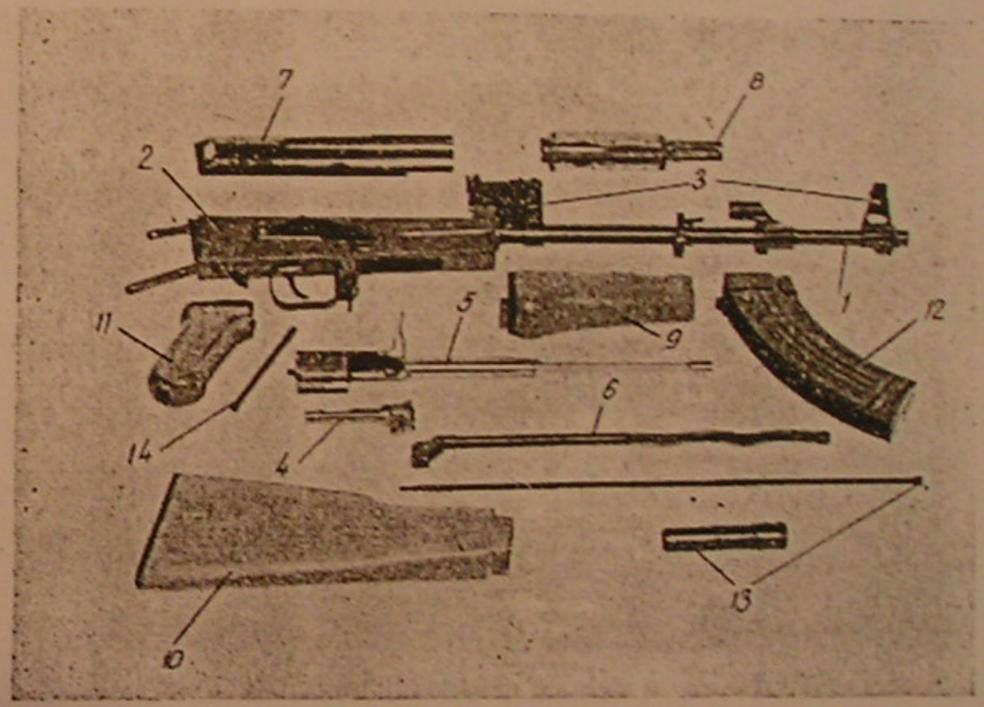

3. ábra. Kalasnyikov géppisztoly fő részei:

1 — cső; 2 — tok; 3 — irányzószerkezet; 4 — zár; 5 — zárkeret; 6 — helyretolószerkezet; 7 — tokfedél; 8 — gázdugattyúvezető a felsőággyal; 9 — alsóágy; 10 — tusa, 11 — markolat; 12 — tár; 13 — tartozékok és a tisztítóvessző; 14 — markolat csavar.

A régi 7. és 8. ábra — törölve.
Helyette:
Uj ábrák.

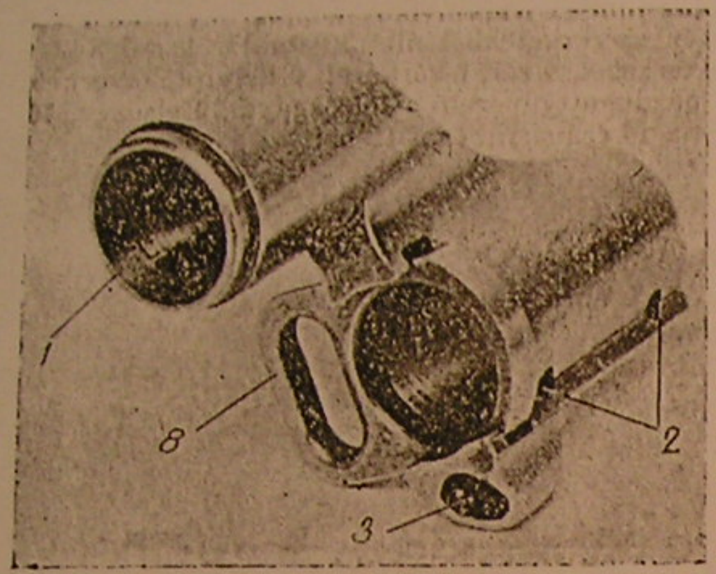

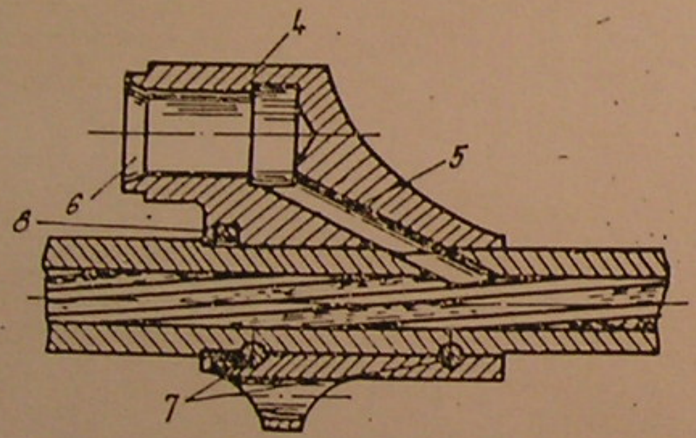

7. ábra. Gázhenger a mellső szíjkengyellel (nézet és metszet):

1 — gyűrűs váll; 2 — furatok; 3 — fül a tisztítóvessző vezetésére; 4 — hengerrész; 5 — ferde gázátömlőfurat; 6 — kúpos felület a gázdugattyú irányítására; 7 — csapok; 8 — mellső szíjkengyel.

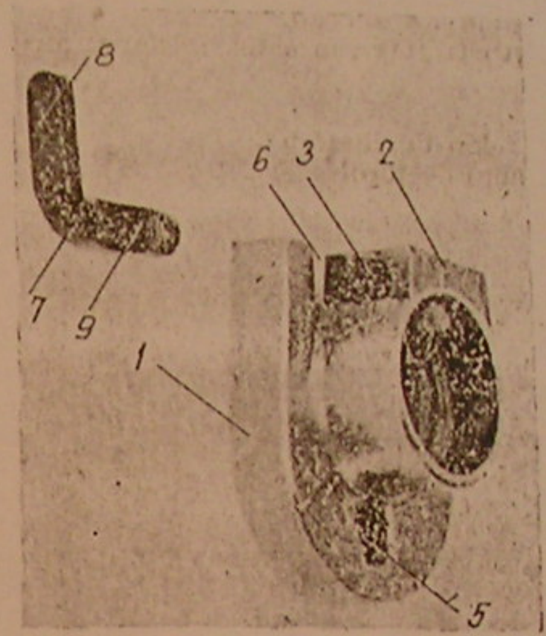

8. ábra. Alsóágy rögzítőgyűrű a retesszel:

1 — rögzítőperem; 2 — nyúlvány; 3 — furat a retesz számára; 5 — furat a tisztítóvessző számára; 6 — kivágás a reteszkar részére; 7 — retesz; 8 — reteszkar; 9 — bemunkálás.

Felülről lefelé az 5. sor után, új bekezdés:

A gázhengerrel van a csőhöz erősítve a mellső szíjkengyel a hordheveder felerősítésére.

Felülről lefelé a 8. sorban:

— 4 mellső szíjkengyel a hordheveder felerősítésére — törölve.

Alulról felfelé az 5. sorban:

— 10 és 11 kiemelkedések vannak a tokfal megerősítésére — törölve.

Helyesen:

A tok jobb falán található a .....

Felülről lefelé a 4. sorban:

— 16 megvastagítás van a tok felsőrész megerősítésére és — törölve.

Helyesen:

A tok bal falán található a .....

A régi 9. ábra — törölve.

Helyette:

Új ábra.

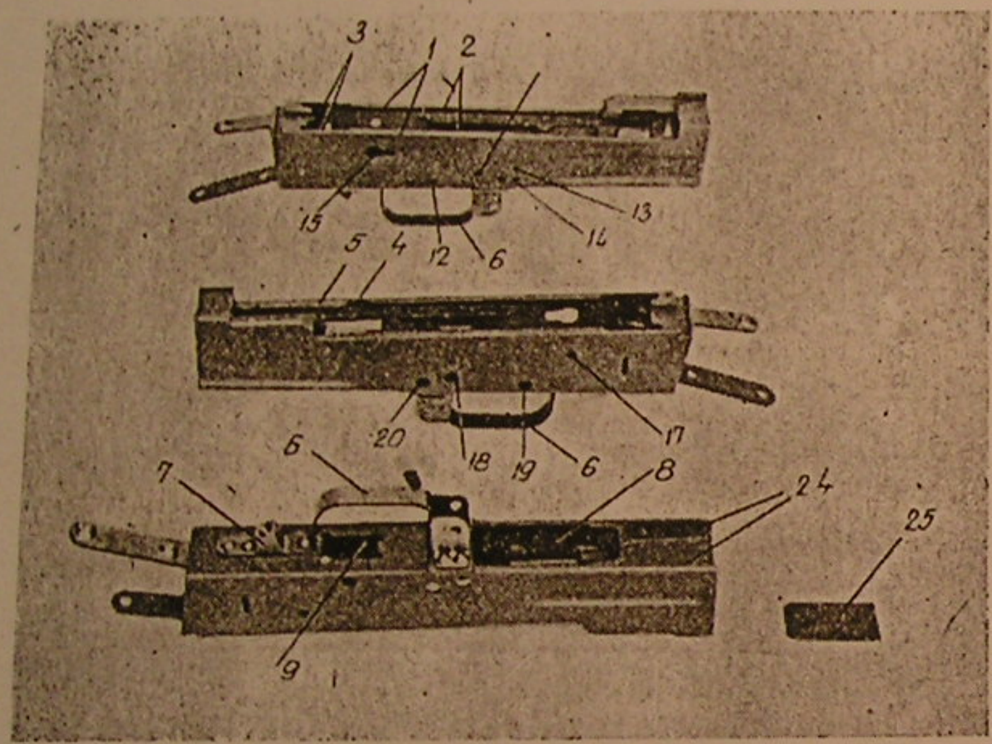

9. ábra. A tok (felső — jobbról, középső — balról és alsó — alulról nézve):

1 — vezetőperemek; 2 — bemarások a zár reteszelőszemölcsei részére; 3 — bemarások a zárkeret vezetőlécei számára; 4 — félköríves bemarás; 5 — leélezés; 6 — sátorvas; 7 — markolat talp; 8 — nyílás a tár részére; 9 — áttörés a billentyű részére; 12 — ütköző a tűzváltókar határolására; 13, 14 — bevágások a tűzváltó helyzeteinek rögzítésére; 15 — alakos nyílás, amelyekben a tűzváltó tengely elfordulhat; 17 — furat a tűzváltó tengely bal csapja számára; 18 — furat a kakas tengelye számára; 19 — furat a billentyű tengelye számára; 20 — furat a kioldóemelő tengely számára; 24 — hosszirányú kimunkálás az alsóágy számára; 25 — porvédő.

Felülről lefelé a 3. sorban:

— 39 kimunkálás a tusa behelyezésére és 40 furat a tusacsap számára — törölve.

Helyesen:

— 39 tok felső nyúlványa; — 40 alsó tokszár a tusa rögzítésére.

A régi 11. ábra — törölve.

Helyette:

Új ábra.

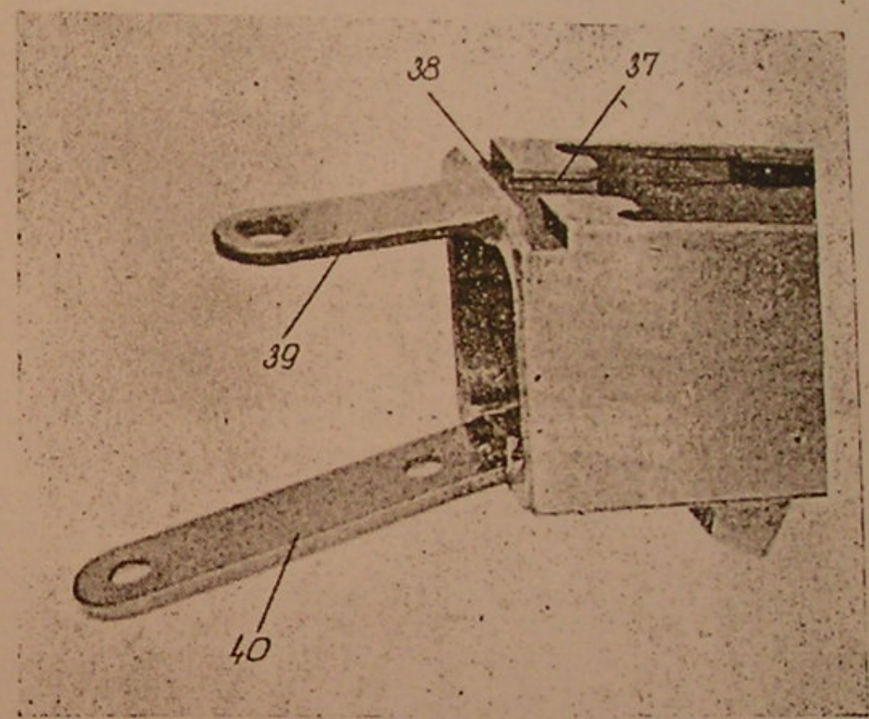

11. ábra. A tok hátsó vége:

37 — kimunkálás a helyretolórugó-vezető rögzítősarka számára; 38 — horony a tokfedél hátsó széle számára; 39 — a tok felső nyúlványa; 40 — alsó tokszár a tusa rögzítésére.

16. oldalon

Alulról felfelé a 3. sor után, új bekezdés:

A tok hátsó részén helyezkedik el a hátsó szíjkengyel a hordheveder rögzítésére (lásd a 14. ábrát).

Alulról felfelé a 2. sorban:

Vannak géppisztolyok sajtolt ..... bekezdéstől, a 19. oldalon a *3. Irányzószerkezet* címig a szöveg — törölve.

17. oldalon

A régi 14. ábra — törölve.

Helyette:

Új ábra.

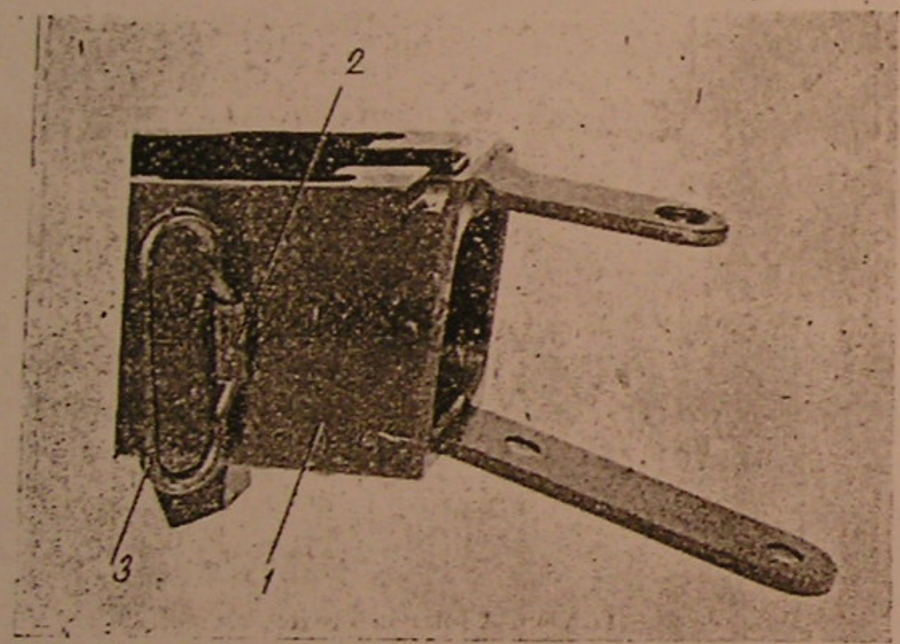

14. ábra. A tok a hátsó szíjkengyellel:

1 — tok; 2 — szíjkengyel tartó; 3 — szíjkengyel karika.

18. oldalon

A régi 15. ábra — törölve.

19. oldalon

A régi 16. és 17. ábra — törölve.

28. oldalon

A régi 27. ábra — törölve.

Helyette:

Új ábra.

Alulról felfelé a 2. sorban:

A gázdugattyúrúdon levő ..... egész bekezdés — törölve.

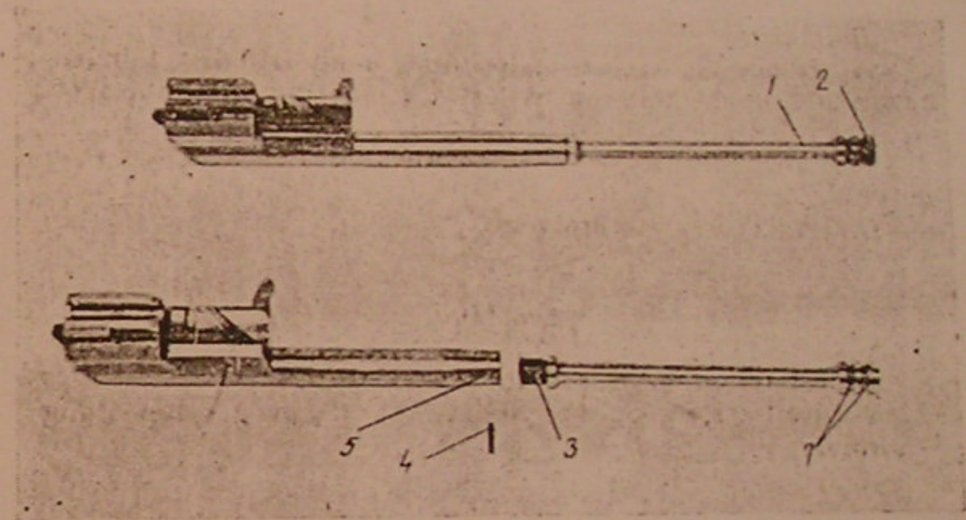

27. ábra. A szerelt és szétszerelt zárkeret:

1 — gázdugattyúrúd; 2 — gázdugattyú; 3 — menet a zárkerettel való összekapcsoláshoz; 4 — gázdugattyúrúd-csap a gázdugattyúrúd és zárkeret rögzítésére; 5 — gázdugattyúrúd-csap furata; 7 — gyűrűs hornyok.

30. oldalon és általában

A zárvezető szemölcs elnevezés — törölve.

Helyesen:

Zár vezetőszemölcs.

39. oldalon

A régi 40. és 41. ábra — törölve.

Alulról felfelé a 3. sorban:

A tűzváltókaron egy ..... egész bekezdés — törölve.

Helyesen:

A tűzváltókaron egy 8 széles felület van a tűzváltókar kényelmes elfordítására és 9 szemölcs, amely állított helyzetben tartja a tűzváltót.

40. oldalon

Felülről lefelé a 3. sorban:

A tűzváltókar egyben ..... egész bekezdés — törölve.

Helyesen:

A tűzváltókar egyben biztosító is, amely befedi a felhúzófoganytú számára készített nyílást a géppisztoly biztosításakor.

Felülről lefelé az 5. sorban:

Találkozhatunk olyan ..... bekezdéstől, a *8. A tokfedél* címig a szöveg — törölve.

A régi 42. ábra — törölve.

42. oldalon

Alulról felfelé az 5. sorban:

A sajtolt tokú géppisztolynál ..... szöveg a lap aljáig — törölve.

43. oldalon

A régi 46. ábra — törölve.

44. oldalon

Alulról felfelé a 6. sorban:

A tusa (48. ábra)..... egész bekezdés — törölve.

Helyesen:

A tusa (48. ábra) a géppisztoly kezelhetőségét könnyíti meg. Részei: az 1 tusa, a 2 tusaborítólemez.

45. oldalon

Felülről az első sorban:

A tusát a..... egész mondat — törölve.

Helyesen:

A tusát a tok nyúlványához és az alsó tokszárhoz facsavarokkal kell rögzíteni.

Felülről lefelé a második sorban:

A tusarögzítő-saru (50. ábra)..... egész bekezdés — törölve.

A régi 48. ábra — törölve.

Helyette:

Új ábra.

A régi 49. ábra — törölve.

Helyette:

Új ábra.

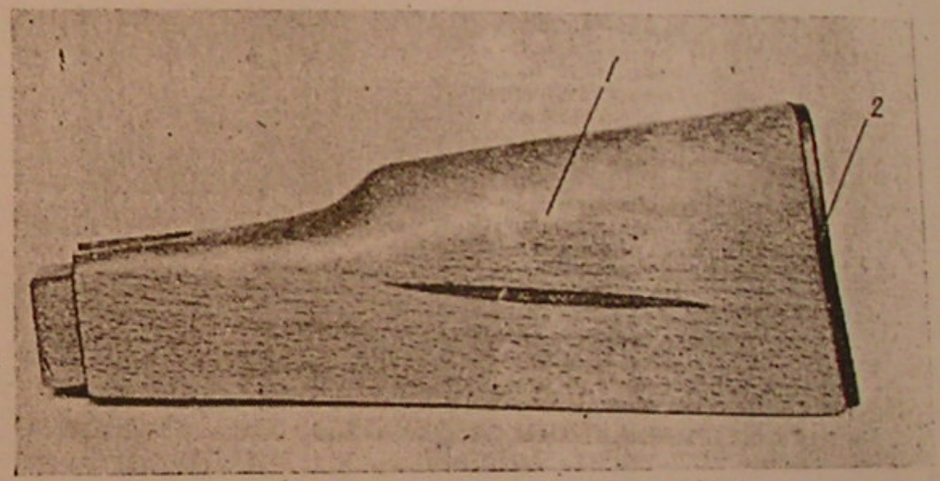

48. ábra. A tusa:

1 — tusa; 2 — tusaborítólemez.

46. oldalon

A régi 50. ábra — törölve.

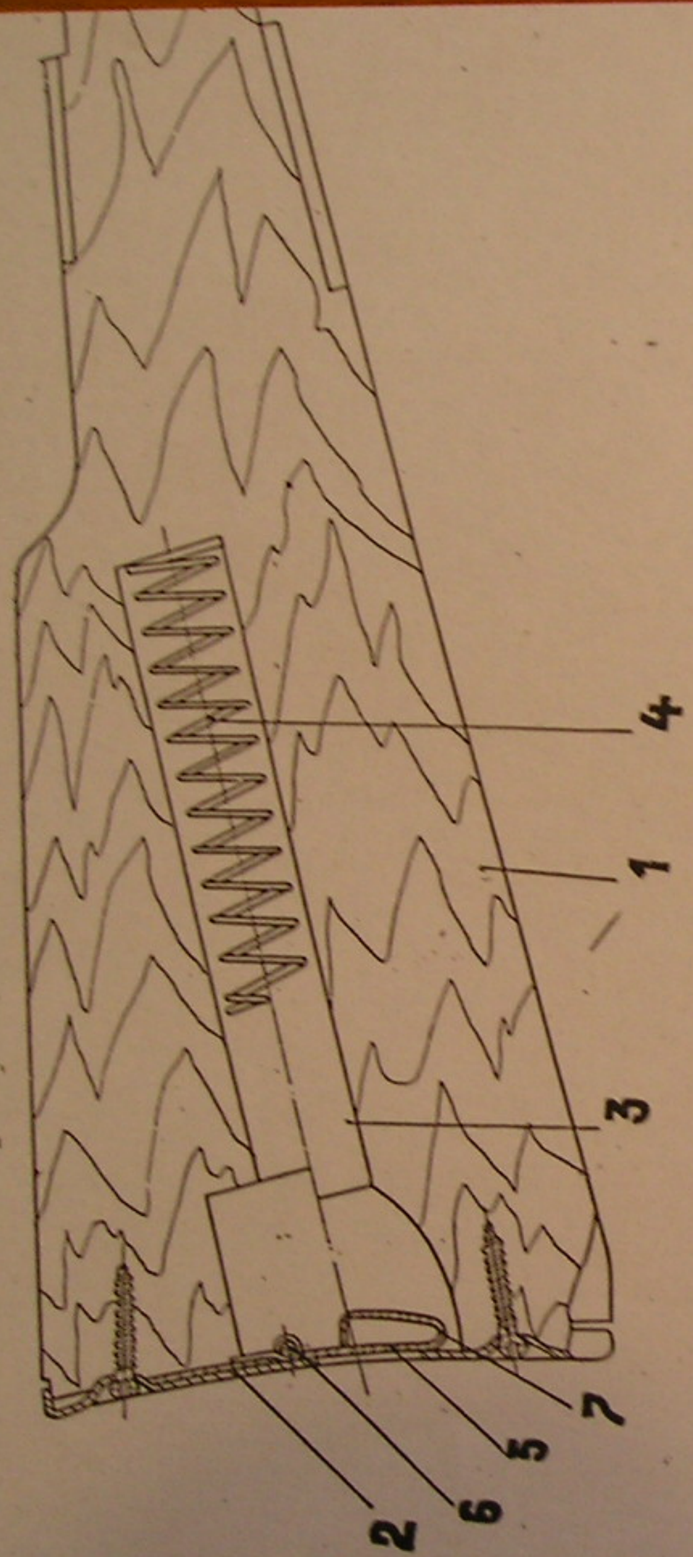

49. ábra. A tusa:

1 — a tusa; 2 — tusaborítólemez; 3 — üreg a tartozékok és a tusaüregrugó számára; 4 — tusaüregrugó; 5 — fedélpánt; 6 — fedéltengely; 7 — a fedél hajlított része; 8 — facsavarok.

47. oldalon

Felülről lefelé a 3. sorban:
A szíjkengyel (52. ábra) a..... egész bekezdés — törölve.
Alulról felfelé 14. sorban:
A sajtolt tokú..... egész bekezdés — törölve.
A régi 52. ábra — törölve.

50. oldalon

Megjegyzés — törölve.

57. oldalon

Alulról felfelé a 18. sorban:
— állítsuk a tűzváltót..... egész mondat — törölve.
Helyesen:
— állítsuk a tűzváltót a kívánt tüzelési módra, a tűzváltókart annyira elfordítva, hogy szemölcse a tokon levő bevágásban legyen.

68. oldalon

Felülről lefelé a 7. sorban:
célgömbfészek — törölve.
Helyesen:
célgömbbilincs.

75. oldalon

Megjegyzés — törölve.

83. oldalon

Felülről lefelé a 7. sorban:
morkolatot — törölve.

Helyesen:
markolatot.
Felülről lefelé a 9. sorban:
— padiátverővel üssük ki..... egész mondat — törölve.
Felülről lefelé a 11. sorban:
— csavarhúzóval a ..... egész mondat — törölve.

Helyesen:
— csavarhúzóval a facsavarokat csavarjuk ki és vegyük ki a tusát a tokból;
Megjegyzés — törölve.

86. oldalon

Felülről lefelé a 10. sorban:
— helyezzük a..... egész mondat — törölve.
Felülről lefelé a 12. sorban:
— illesszük a tusát..... egész mondat — törölve.

Helyesen:
— helyezzük a tusát a tokba úgy, hogy a tok felső nyúlványa és az alsó tokszár a tusa megfelelő kivágásába helyezkedjen el. Ezután csavarjuk be a facsavarokat és rögzítsük a tusát.

87. oldalon

Felülről lefelé a 8. sorban:
— nincsenek-e az..... egész mondat — törölve.
Helyesen:
— nincsenek-e az alsó és felső ágyon, a tusán, a markolaton repedések, leválások és ütődések;
Felülről lefelé a 11. sorban:
— hibátlanul működik-e..... (a tusás géppisztolyoknál); — törölve.
Helyesen:
— hibátlanul működik-e a zár, a zárkeret, a helyretoló — és az elsütőszerkezet, a tűzváltó egyes- és sorozattűzre való állításakor; hibátlan-e a tár és a válltámasz rögzítő, a tűzváltókar; ütközésig be vannak-e csavarva a tusa facsavarjai;
Alulról felfelé a 2. sorban:
— nem sérültek-e..... egész mondat — törölve.
Helyesen:
— nem sérültek-e a tusa facsavarjai, a markolat csavarmenete.

88. oldalon

Felülről lefelé a 19. sorban:
A felső- és..... egész bekezdés — törölve.
Helyesen:
Az alsó ágynak és a felső ággyal szerelt gázdugattyúvezetőnek nem lehet hosszirányú kotyogása.

89. oldalon

Alulról felfelé a 16. sorban:
A tusarögzítősaru..... egész mondat — törölve.
Alulról felfelé a 14. sorban:
A tusa kotyogása..... egész bekezdés — törölve.
Alulról felfelé a 12. sorban:
A tusarögzítősaru nyúlványainak..... egész bekezdés — törölve.
Helyesen:
A tusa kotyogása a tokban nem engedhető meg.
A facsavarok ütközésig legyenek becsavarva.

91. oldalon

Alulról felfelé a 2. sorban:
Rozsdásodást, amely..... egész bekezdés — törölve.
Helyesen:
Szennyeződést és égéstermék lerakódást, amely egyes helyeken vagy az egész csőfuratban látható és tisztításkor sötét nyomokat hagy a tisztító rongyon.

92. oldalon

Alulról felfelé a 14. sorban:
A géppisztoly csőfuratának..... lap aljáig — törölve.

94. oldalon

Felülről lefelé a 6. sorban:
Kiégési helyek..... egész bekezdés — törölve.
Felülről lefelé a 13. sorban:
Krómleválás a ..... egész bekezdés — törölve.
Felülről lefelé a 16. sorban:
A kiégési helyek..... egész bekezdés — törölve.
Felülről lefelé a 17. sorban:
A kiégési hibájú..... egész mondat — törölve.
Helyesen:
Hálószerű repedések, a cső krómrétegének hálószerű megrepedezése. Ez minden fegyvernél 1000—1500 lövés után törvényszerűen bekövetkezik. A cső ilyen meghibásodása esetén a fegyver még I. kategóriájú, de fokozottabb karbantartást igényel.

Krómlepattogzás, a cső krómrétegének helyenkénti lepattogzása. Ez a huzamos használat vagy a hálószerű repedéses csövek helytelen karbantartása következtében keletkezik. A cső ilyen meghibásodása esetén a fegyver II. kategóriájú.

Krómleválás, a cső krómrétegének összefüggő, hosszú, nagy felületen történt leválása. A cső ilyen meghibásodása esetén ellenőrizni kell a fegyver lőszabatosságát és amennyiben az megfelel a követelményeknek, úgy a fegyver II-es kategóriájú. Kiégések, a csőfurat felületén a cső anyagának helyenkénti (főként a töltényűr előtt) kiégése. Ezek a krómlepattogzáshoz hasonlóak, csak attól mélyebbek.

A cső ilyen meghibásodása esetén, amennyiben nem befolyásolja a lőszabatosságot és a hüvelykivetést (nem a töltényűrben van), úgy a fegyver II. kategóriájú.

97. oldalon

Alulról felfelé a 4. sorban:
erős égés — törölve.
Helyesen:
erős kiégés.

101. oldalon

Megjegyzés — törölve.

107. oldalon

Alulról felfelé a 16. sorban:
Célalak egy 35..... egy magasságban legyen — törölve.
Helyesen:
A cél egy 35 cm magas és 25 cm széles fekete négyszög, amely 1 m magas és 0,5 m széles fehér céltáblára van rögzítve. A cél a fekete négyszög alsó szélének közepe, amely a cső magasságával egyvonalban legyen.

111. oldalon

A VIII. FEJEZET-ben az alább leírt fegyverkarbantartással értelemszerűen ellentétes összes szövegek — törölve.
Helyesen:

48. Használatra kiadott géppisztolyok tisztítása és kenése

A használatban levő fegyvereket minden nap meg kell tisztítani. Abban az esetben, ha a fegyvereket nem használják, 7 naponként egyszer kell megtisztítani.

A géppisztoly karbantartásához az alábbi anyagok vannak rendszeresítve:

1. kenderkóc,
2. I. oszt. tisztító rongy vagy tisztító gyapot,
3. fegyverolaj,
4. fegyverolaj és orsóolaj keveréke,
5. lúgos oldat,
6. fegyverolaj és lövegzsír keveréke.

Más anyagok használata tilos!

A géppisztoly karbantartásának fajtái:

1. napi karbantartás,
2. lövészet utáni karbantartás,
3. huzamos tárolásra való előkészítés.

Napi karbantartás:

A fegyveren napi karbantartást akkor hajtunk végre, ha a fegyver használva volt, de nem lőttek vele.

A fegyvert tisztítás előtt a szennyeződéstől függően részlegesen vagy teljesen szét kell szedni, a tisztítóvesszőt a 90. ábra szerint elő kell készíteni és a csőfuratot, valamint a többi alkatrészeket először kenderkóccal meg kell tisztítani, utána tisztítóronggyal áthúzni a csőfuratot és letörölgetni az alkatrészeket.

A rongyon keletkezett foltokból megállapítható a karbantartás minősége. Amennyiben a rongyon piszokfoltok keletkeznek, úgy a tisztítást kenderkóccal folytatni kell.

Ha a rongy tiszta marad, akkor a fegyver fémes alkatrészeit vékonyan be kell kenni, nyáron fegyverolajjal, télen —5 C°-nál alacsonyabb hőmérséklet esetén 50% fegyverolaj és 50% orsóolaj keverékével.

A napi karbantartásnál lúgosoldatot használni tilos!

Lövészet utáni karbantartás:

A géppisztolyok azon részeit, amelyeket a lőporgázok érték, a lövészet befejeztével ott a lőtéren be kell kenni lúgosoldattal, utána rögtön megtisztítani, ügyelve arra, hogy a lúgosoldatot tökéletesen eltávolítsuk, majd ezután a fémes részeket az évszaknak megfelelő olajjal le kell olajozni.

A lőtérről történt bevonulás után a fegyvereket szét kell szedni, újból lúgosoldat használatával alaposan megtisztítani és ismét leolajozni. A lúgosoldattal való tisztítást 3 napon keresztül mindennap meg kell ismételni.

114. oldalon

Megjegyzés — törölve.

117. oldalon

Megjegyzés — törölve.
Alulról felfelé a 6. sorban:
alkotrészeit — törölve.
Helyesen:
alkatrészeit.

132. oldalon (Az utánnyomott p...

1. melléklet — törölve
Helyette:

TÁBLÁZAT
A TUSÁS KALASNYIKOV GÉPPISZTOLY
FŐBB ADATAIRÓL

A lehajtható vválltámaszú géppisztoly adatai egyeznek a tusás géppisztoly adataival. A lehajtható vválltámaszú géppisztoly hossza lehajtott vválltámasszal 645 mm.

Sorszám	Adatok megnevezése	Méret és súlyértékek
1	A géppisztoly súlya 1 db tárral és tartozékkal (kg-ban)	3,92
2	Az üres tár súlya (kg-ban)	0,32
3	A töltött tár súlya (kg-ban)	0,806
4	A géppisztoly súlya 1 db töltött tárral (kg-ban)	4,40
5	A géppisztoly hossza (mm-ben)	870
6	A cső hossza (mm-ben)	415
7	A cső huzagolt részének hossza (mm-ben)	369
8	Az irányzóvonal hossza (mm-ben)	378
9	A tár befogadóképessége (a töltények száma)	30
10	A géppisztoly tűzgyorsasága (a percenkénti lövésszám)	600
11	Acélmagvas (normál) lövedék kezdősebessége (m/mp)	710
12	Az acélmagvas (normál) lövedék súlya (g-ban)	7,9
13	Az acélmagvas (normál) lövedékű töltény súlya (g-ban)	16,2

133. oldalon (Az utánnyomott példányokban a 135. oldalon)

2. melléklet címe — törölve.
Helyette:
Fegyver anyakönyvi lap.